

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

ZROZENÍ KOMEDIANTA

ANEB

DIVADELNÍ ČINNOST VÍTĚZSLAVA MARČÍKA V PROMĚNÁCH ČASU

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce: prof. PhDr. Dalibor Tureček, CSc.

Autorka práce: Kateřina Hořínková

Studijní obor: ČJ – ŠJ/ ZŠ

2013

Bibliografický záznam

HOŘÍNKOVÁ, Kateřina. *Zrození komedianta aneb Divadelní činnost Vítězslava Marčíka v proměnách času: diplomová práce*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Fakulta pedagogická, Katedra českého jazyka a literatury, 2013. 124 s. 31 příloh. Vedoucí práce prof. PhDr. Dalibor Tureček, CSc.

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 29. dubna 2013

.....

Děkuji panu prof. PhDr. Daliboru Turečkovi, CSc. za pomoc při výběru tématu a za laskavost a pochopení, s nímž dohlížel na vznik této diplomové práce. Dále bych ráda poděkovala PhDr. Štěpánu Balíkovi za inspirující a plodné rozhovory nad kávou, Mgr. Evě Janečkové za slova povzbuzení, Mgr. Ondřeji Janečkovi za technickou výpomoc, personálu kaváren *Ema* a *Galerie Art café*, na jejichž půdě se tato práce rodila, za úsměv a vlídnost, pracovníkům Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích za ochotu a nápomoc při sběru materiálu a Pavlu Šmídovi za poskytnutí užitečných informací. V neposlední řadě pak děkuji svému muži a svým dcerám za lásku, trpělivost a za to, že ve mě nepřestávali věřit, i když já sama jsem to již málem vzdala. Veliké díky pak rovněž patří rodičům mého muže a celé mé početné rodině, za podporu a pomoc, bez níž by tyto stránky nikdy nespátřily světlo světa. Předně bych pak chtěla poděkovat své mamince Evě (ostatní to jistě pochopí). Bez ní by totiž nebylo ani o čem psát. To ona dala mému otci (i za cenu potlačení vlastních snů a tužeb) svobodu a rodinné zázemí, bez nichž by jeho tvůrčí já nemělo sílu k rozletu, to ona byla a je inspirací nejen jemu, ale i mě. Díky mami, že jsi tu pro nás vždy byla! A nakonec děkuji Bohu. Za to, že nade mnou drží svou ochrannou ruku, za překrásné chvíle, jež mi dal prožít, za všechny výše jmenované, které mi poslal do cesty.

ANOTACE

Tato diplomová práce se zabývá hereckou, režisérskou a autorskou osobností Vítězslava Marčíka. Text vznikl na základě rešerši v regionálním i celostátním tisku a třídění do této doby neuspořádaného Marčíkova archivu. Důležitým zdrojem informací byly internetové stránky Teátru Víti Marčíka a rovněž osobní vzpomínky rodiny a spolupracovníků. Hlavní částí práce je pak přehledný, chronologický popis Marčíkovy kariéry ve 20 kapitolách, v nichž sledujeme, jak se během let proměňoval akční radius divadla a jak se vyvíjel repertoár a dramaturgie.

KLÍČOVÁ SLOVA

Divadlo, alternativní divadlo, loutkové divadlo, dějiny divadla, Vítkovo Divadlo, Divadlo Studna Hosín, Teátr Víti Marčíka.

ANNOTATION

This thesis deals with the acting, directing and authorial personality of Vitezslav Marcik. The text was based on researches in regional and national press and sorting by that time disarranged Marcik's archive. An important source of information was the website of Teatr Viti Marcika and also personal recollections of family and colleagues. The main part of the work is clear, chronological account of Marcik's career in 20 chapters, in which we watch changes of the theatre's action radius in the course of years and how its repertoire and dramaturgy developed.

KEYWORDS

Theatre, alternative theatre, puppet theatre, history of theatre, Vitkovo divadlo, Divadlo Studna, Teatr Viti Marcika.

OBSAH

ÚVOD.....	8
I. Vítězslav Marčík hledající a nalézající.....	15
II. Vítězslav Marčík kočující.....	19
2.1. Štace první: Vítkovo divadlo.....	19
2.1.1. Sezóna 1992/1993.....	19
2.1.2. Sezóna 1993/1994.....	20
2.1.3. Sezóna 1994/1995.....	22
2.1.4. Sezóna 1995/1996.....	24
2.1.5. Vítkovo divadlo uvádí.....	27
2.2. Štace druhá: Divadlo Studna.....	31
2.2.1. Sezóna 1996/1997.....	31
2.2.2. Sezóna 1997/1998.....	32
2.2.3. Sezóna 1998/1999.....	34
2.2.4. Divadlo Studna uvádí.....	34
2.2.4.1. Inscenace starší (uvedené poprvé v předešlé etapě divadla).....	37
2.2.4.2. Inscenace znovu nastudované (jiné obsazení, scénář, hudba).....	37
2.2.4.3. Inscenace nově uvedené.....	38
2.3. Štace třetí: Teátr Víti Marčíka.....	39
2.3.1. Sezóna 1999/2000.....	39
2.3.2. Sezóna 2000/2001.....	43
2.3.3. Sezóna 2001/2002.....	50
2.3.4. Sezóna 2002/2003.....	55
2.3.5. Sezóna 2003/2004.....	59
2.3.6. Sezóna 2004/2005.....	64
2.3.7. Sezóna 2005/2006.....	67
2.3.8. Sezóna 2006/2007.....	70
2.3.9. Sezóna 2007/2008.....	73
2.3.10. Sezóna 2008/2009.....	76

2.3.11. Sezóna 2009/2010.....	79
2.3.12. Sezóna 2010/2011.....	82
2.3.13. Sezóna 2011/2012.....	86
2.3.14. Teátr Víti Marčíka uvádí.....	92
2.3.14.1. Inscenace starší (uvedené v předešlých etapách divadla).....	92
2.3.14.2. Inscenace znovu nastudované (jiné obsazení, scénář, hudba).....	93
2.3.14.3. Inscenace nově uvedené.....	93
Závěr.....	95
Seznam použité literatury.....	98
Přílohy.....	106

Úvod

Po roce 1989 u nás alternativní divadlo vstoupilo do širšího povědomí veřejnosti nejen poučené. Začalo plnit odborné publikace, dostalo se na stránky novin a časopisů, upozornilo na sebe i na televizních obrazovkách, zaujalo tematickými festivaly. Institucionalizovalo se otevřením Katedry alternativního a loutkového divadla (KALD) na Divadelní akademii múzických umění (DAMU). Pochopitelně, že dílčí projevy alternativního ducha lze v naší zemi vysledovat i před pádem komunistického režimu (např. ne-divadlo Ivana Vyskočila, autorská, studiová či pohybová divadla), avšak prostor k plnému rozvoji tohoto vitálního umění, jakož i k otevřené diskuzi o něm, vznikl právě až s návratem demokracie.¹

Hovoříme-li o alternativním divadle, je nutno tento pojem² vymezit, jakkoli je to obtížné a v každém případě nepřesné a poněkud zavádějící, alespoň pro potřeby této práce. V jejím rámci jeho definici zúžíme na taková divadla, jež svou produkcí usilují o konvencemi nespoutanou výpověď, o svobodnou seberealizaci, o stírání či překračování stávajících norem či hranic, o vymezení se vůči převažující divadelní poetice a estetice (odmítání divadelního systému dělby práce, vymaňování se z nadvlády textu atd.). Alternativními tedy budeme rozumět taková seskupení, jež se při naplnění svého tvůrčího záměru chápou nových, alternativních (vzhledem k převažujícímu modelu) výrazových prostředků či s těmi stávajícími odlišným, svébytným způsobem pracují. Divadlo v jejich pojetí chce provokovat, překvapovat, má být originální, nezávislé, kreativní a impulzivní.

V současné době tvoří tento proud na naší divadelní scéně rozsáhlou enklávu. Domníváme se, že mezi její nejvýraznější osobnosti patří Vítězslav Marčík, režisér, herec, scénárista, hudebník a scénograf. Dosvědčuje to jednak skutečnost, že se o tomto „*solitéru s nezaměnitelným rukopisem*“, jak jej nazval Tomáš Rychetský, vyučuje na KALD, jednak pak vyznání Niny Malíkové, současné šéfredaktorky časopisu *Loutkář*, učiněné ve stati „Doširoka otevřené okno pro české loutkářství“³, v němž Marčíka pasuje na „*talent a to nejen roku, ale dnes už roků*“ a vybízí k „*podrobnějšímu zmapování fenoménu jeho hraní*“. V předkládané práci necháme se jejími slovy inspirovat a vydáme se s touto svéráznou

¹ Srovnej ROUBAL, Jan: K obecným rysům alternativního divadla. In DVOŘÁK, Jan: *Alternativní divadlo*. Praha: Pražská scéna, 2000, s. 14–22.

² Autoři hesla alternativní divadlo v Teatrologickém slovníku se jej pro jeho velmi obtížnou definovatelnost zdráhají nazvat *pojmem*, užívají statutu publicistického termínu (Viz PAVLOVSKÝ, Petr: *Základní pojmy divadla. Teatrologický slovník*. Praha: Nakladatelství Libri & Národní divadlo 2004, s. 18.). My se však pro jeho institucionální využití (KALD na DAMU, festivaly alternativního divadla, vyhlašování cen o nejlepší alternativní divadlo, odborné publikace věnující se tomuto fenoménu: např. Dvořák, Jan: *Alternativní divadlo*. Praha: Pražská scéna, 2000.) nebudeme termínu *pojem* bránit.

³ MALÍKOVÁ, Nina: *Doširoka otevřené okno pro české loutkářství*. *Loutkář* 2008/1, s. 27.

postavou českého alternativního divadla na dobrodružnou cestu po stopách jejího tvůrčího hledání sebe sama. Naším cílem při tom bude podat ucelený obraz této divadelní pouti, jež byla započata zkraje osmdesátých let minulého století (kdy Vítězslav Marčík zlákan múzou založil, spolu s přáteli, amatérský soubor S.O.S.) a na níž náš poutník došel, i přes mnohé tápání a bloudění - anebo možná právě díky němu (studium na Lidové konzervatoři v Ostravě, pražské semináře pohybového divadla, rožnovské Studio či angažmá v „kamenném“ Divadle M) - k nalezení vlastního (nejen) „jevištního“⁴ já (založení nezávislého divadla), jež jej na tomto putování už dvacátým prvním rokem doprovází, poodkrývající, tu a tam, další z Marčíkových dosud netušených poloh.

Diplomová práce je rozdělena na dvě části. V první, kratší, se budeme zabývat obdobím „tápání“, obdobím, v němž Marčík hledal svůj svébytný divadelní jazyk a v němž se počala utvářet specifická poetika jeho divadla. Čerpat při tom budeme jednak z rozhovorů (osobních i v tisku publikovaných), z osobní korespondence, dokumentů (např. výuční list, maturitní vysvědčení, oddací list, pracovní smlouvy, výpisy z Úřadu práce atp.), soukromých videozáznamů (představení Čachtická paní a Vinetou realizovaná souborem S.O.S.) a v neposlední řadě z archivu Malého divadla. Velmi nápomocná nám při této rekonstrukci „prvních Marčíkových divadelních krůčků“ bude i jeho žena Eva.

Ve druhé, obsáhlejší části, pokusíme se podrobněji zmapovat tvůrčí činnost toho divadelního „samorosta“ v dílčích etapách jeho působení na volné noze (Vítково divadlo, Divadlo Studna a konečně Teátr Víti Marčíka), přičemž každé z těchto „Marčíkových kočujících společností“ bude věnována jedna podkapitola, dále vnitřně členěná dle jednotlivých divadelních sezón, jejichž podobu se pokusíme co nejvěrněji vystihnout. Ve středu našeho zájmu bude především veškerá Marčíkova kreativní činnost, do níž bude zahrnuta jak příprava nových inscenací a jejich uvedení, tak i vystupování s nimi, jakož i další projekty související s touto osobností (např. vydání Komedianta či organizace velikonočního happeningu v ulicích Českých Budějovic). Soustředit se dále budeme na formování a rozšiřování „divácké základny“ tohoto nezávislého divadla (tedy šíření jeho vřelého hlasu u domácího, ale i zahraničního publika) a získání si respektu u odborné veřejnosti z řad divadelních kritiků, režisérů a teoretiků. Všimneme si také lidí, kteří tímto divadlem prošli či se nějakým způsobem podepsali na podobě Marčíkových her. Naši pozornosti samozřejmě neuniknou ani ohlasy v médiích. Shromažďování materiálů k této fázi Marčíkova nalézání sebe sama bylo komplikovanější a náročnější, než jsme zprvu, při volbě tohoto tématu

⁴ Jak si dále ukážeme, u Marčíka dochází k prolnutí pravd žitých a na scéně ztvárňovaných či vyznávaných.

předpokládali. A to nejen proto, že se jedná o téma dosud nezpracované a nepublikované, ale předně proto, že se ukázalo, že zdroj, na který jsme nejvíce spoléhali, totiž archiv divadla, dosud neexistuje a musel být námi vyzvednut na světlo světa z prachu půd, na nichž jsme se probírali krabicemi s účetními doklady z jednotlivých let a z informací odsud získaných pokoušeli jsme se složit podobu uplynulých dvaceti sezón⁵. Tu jsme pak zpětně konzultovali s Vítězslavem Marčíkem, popřípadě s jeho tehdejšími spolupracovníky (Josefem Kašparem, Alenou Švecovou – Kašparovou, Markétou Šlachtovou, Renatou Zewlovou a dalšími), a doplnili o zmínky v tisku, kterých jsme z prvních let jeho sólové kariéry neobjevili mnoho⁶. Musíme však upozornit na to, že námi sebraný materiál není vyčerpávající. Znemožňuje to mimo jiné fakt, že některá z vystoupení nebyla zanesena do účetních dokladů, neboť byla realizována zadarmo, jako výraz vděku či podpory.

Díky systematické a organizované práci Pavla Šmída, současného manažera Teátru Víti Marčíka, jsme měli při sepisování třetí podkapitoly, věnované právě zmiňovanému seskupení, k dispozici měsíční rozpis vystoupení, itineráře zahraničních cest i korespondenci s organizátory jednotlivých festivalů a přehlídek. I zde jsme však narazili na „hluchá místa“. Některé z cest do zahraničí například nebyly v harmonogramu podrobněji rozepsány a museli jsme tak kontaktovat přímo pořadatele těchto festivalů. Důležitým zdrojem informací nám pak v neposlední řadě byly i webové stránky divadla, na nichž Marčík, čas od času, sdílí se svými příznivci zážitky z cest a pocity z jednotlivých vystoupení⁷. Jejich součástí je také Návštěvní kniha, která je prostorem k reakci diváků a v níž se zrcadlí úspěch či neúspěch jednotlivých inscenací u publika. Jeho pozitivními i nesouhlasnými komentáři jsme mohli místy „okořenit“ text a dodat mu tak na autentičnosti.

Celou práci pak uzavírá soubor příloh, jenž počítá fotografickou dokumentaci Marčíkových her, loutek, scén a divadelních vozů i ukázky z propagačních materiálů či recenzí a článků věnovaných jeho fenoménu.

Po dohodě s vedoucím této diplomní práce jsme se rozhodli (oproti původnímu zadání) upustit od zpracování typologické studie tohoto divadla. Domníváme se, že námi předkládaný text je sám o sobě životaschopný. Už jen proto, že se jedná o práci záslužnou a svým způsobem jedinečnou, neboť přináší dosud nezveřejněný materiál a je vůbec první publikací podrobně mapující divadelní aktivity Vítězslava Marčíka. Zdá se nám však vhodné,

⁵ Například kdy byla zahájena výroba rekvizit toho kterého představení, kam přibližně spadá jejich premiéra, jak vypadala první Marčíkova turné a z jakých řad se rekrutovali jeho diváci.

⁶ První jsou datovány do listopadu 1995 - Opět přijde paní Zima. *Listy Prachaticka*, 15.11.1995, s. 9.

⁷ Viz Španělský deníček a Zápisník. [online]. [cit. 2013-22- 04]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz>>.

dříve než se vrhneme vstříc zrození „komedianta“, přiblížit čtenáři alespoň v obrysech specifika jeho tvorby.

*„V novém loutkovém divadle se pak snad nepříhodi, aby loutkář shůry rákoskou narovnával svým hrdinům a hrdinkám hlavy, jež se při prudkém pohybu úplně otočily čelem vzad, - aby Kašpárek narovnával loutkám nohy, které při sedění zůstaly jim opravdu zdřevěněny v pravém úhlu, - aby rytíři při souboji nemohli vytasiti svých mečův, ačkoli k nim měli hned ze začátku hry ruce přivázány, a aby konečně vytrhli pouze rukověť, - aby čerti při některé nekřesťanské pranici zapomněli své přirozenosti a volali na Herkula: „Pro Krista Pána, vždyť nám celé peklo rozmlátíš“, - v novém loutkovém divadle se pak snad nepříhodi, aby některému čertu upadla noha a aby ji našel Kašpárek a prohlásil ji za uzenou kýtu, která za kulisami bude dodána majiteli...“*⁸ Takto své toužebné přání vyjádřil Jindřich Veselý v jedné ze svých přednášek o světě *miniaturních herců a hereček*⁹ s velkým, počestným srdcem. Vítězslav Marčík jakoby až tvrdohlavě setrval v popisované nedokonalé hře. Ne však proto, že by se nebyl schopen „mechanickým kumštům s marionetami“ (jak se dříve umění vodit loutky říkalo¹⁰) naučit, ale proto, že dokonalé ovládnutí loutky nestojí a nikdy nestálo v centru jeho zájmu. Ba naopak, odvážíme se tvrdit, že právě všechny tyto utržené nožičky, zamotané šňůry, chybějící meče, porouchané zvonkohry a zaháknuté žebříky hrají v jeho představeních důležitou roli a jsou zde přítomny zcela v souladu s tvůrčím záměrem autora. Tomu jde totiž především o navázání kontaktu s publikem. O vyřešení věčného dialektického protikladu mezi jevištěm a hledištěm, o překročení oné pomyslné (v některých kamenných divadlech skutečné) propasti, která může být těmito nedokonalostmi, tímto zdánlivým „nefungováním“ přemostěna. Přes ně¹¹ se obrací k publiku, s tisícerými omluvami a vysvětleními, skrze ně vtahuje diváka do děje (či dokonce přímo na jeviště) a nutí jej se na představení aktivně podílet¹². Marčík sám se za loutkoherce nepovažuje. Hovoří-li kdy o svém divadle „teoreticky“, charakterizuje jej jako vypravěčské. V našem, českém, kontextu tento termín ustálen není. Blíží se mu například španělský „cuentacuentos“ (doslova ten, který vypráví pohádky/příběhy). Je pravda, že postava vypravěče je v jeho hrách dominantní.

⁸ VESELÝ, Jindřich: *O vlasti, vzniku a rozvoji loutek vůbec a o loutkářství českém zvlášť*. Rokycany: knihtiskárna Jos. B. Zápotočného, 1912, s. 29.

⁹ Tamtéž, s. 4.

¹⁰ BARTOŠ, Josef: *Obrozeneční loutkáři*. In *Akademické dějiny českého divadla II*. Praha: Academia, 1969, s. 186 – 194.

¹¹ A přes další z mnoha prostředků, jichž se chápe za účelem navázání vztahu s divákem a jimž se ještě budeme dále věnovat.

¹² Kdo měl možnost zhlédnout některou z jeho her vícekrát, dá mi jistě za pravdu, že - i přes velkou míru improvizace, která je v takovémto typu představení, založeném na aktivní spolupráci s publikem, logicky trvale přítomná - jsou určité situace záměrně znovu a znovu vyvolávány.

Marčík plně využívá jejího potenciálu oslovovat přímo diváka, obracet se nepokrytě přímo na něj a tím zrušit iluzi oné hranice mezi jevištěm a hledištěm. Loutky pak jsou jen jedním z mnoha, často statických, prostředků, jež dokreslují jeho vyprávění a mohly by být nahrazeny např. obrázky, jak tomu bývalo u kramářských písní. Dříve než však zcela zavrhneme Marčíkovu „příslušnost“ k divadlu loutkovému, vzpomeňme, alespoň v krátkosti, lidového loutkářství. Není lze tušit u Marčíkových her jistou inklinaci (ať už záměrnou či podvědomou) k tomuto kdysi tak živelnému proudu českého divadelnictví? Vždyť právě lidové loutkové divadlo nabízelo jako jedno z prvních, již na počátku minulého století, řešení tohoto dialektického rozporu mezi jevištěm a hledištěm. Peter Bogatyrev shledává v tomto směru „nejdůležitějším uměleckým postupem vůbec stále Kašpárkovy otázky do publika, které je tak přitahováno k spoluúčasti na hře.“¹³ Zatímco v lidovém divadle byly spojovacím článkem mezi jevištěm a hledištěm komické postavy (nikdy král nebo princezna¹⁴), u Marčíka tuto funkci plní, ve většině případů, právě postava vypravěče, herec sám. Často při tom také dochází k jeho deteatralizaci, k vystoupení z role, přiznání iluze. Touto spoluúčastí živého herce¹⁵ ve hře s loutkami rozvíjí Marčík další z momentů známých z pouťových lidových vystoupení: „Loutkoherec se postaví za paraván a prosí projevem obecenstvo, aby nebylo skoupé. Při tom se objevuje sám Kasper a ruší proslov svého pána, který se s ním musí stále potýkat.“¹⁶ Nejkrásnější pokusy lidového divadla o vnější propojení hlediště s jevištěm probíhaly většinou ve směru od jeviště k hledišti, kdy se během vystoupení přesunovalo dějiště mezi obecenstvo.¹⁷ Marčík to otočil a přesouvá diváka na jeviště. A to často velmi otevřeným a přímým způsobem, kdy jej postaví před skutečnost, že jeho přítomnost na scéně je nezbytná, že se totiž představení bez jeho pomoci neposune kupředu¹⁸. S lidovou tvorbou jej pak pojí též hra s předměty, kdy je jako rekvizit využíváno prostých věcí denní potřeby. Tato arealita, jak ji nazývá výše citovaný Bogatyrev¹⁹, byla v minulosti dána hlavně ekonomickou situací potulných umělců. U Marčíka v ní však spatřujeme hlubší smysl. Na jedné straně stojí nejen snaha probudit v lidech představivost, chuť si hrát s obrazy a znaky znaků, jednak pak touha odhalovat vnitřní krásu a bohatství starých, bezcenných a opuštěných

¹³ BOGATYREV, Peter: Souvislosti tvorby (Cesty k struktuře lidové kultury a divadla). Odeon, Praha 1971, s. 62.

¹⁴ Viz tamtéž, s. 100.

¹⁵ Spoluúčastí na jevišti přiznanou.

¹⁶ BOGATYREV, Peter: Maňáskové divadlo v Münsteru. In *Souvislosti tvorby (Cesty k struktuře lidové kultury a divadla)*. Odeon, Praha 1971, s. 63.

¹⁷ Viz tamtéž, s. 130.

¹⁸ Existuje celá řada Marčíkovým příznivcům dobře známých funkcí: např. plechová asistentka, pytlíková asistentka a všudypřítomná „kytarová“, v nichž si publikum našlo oblibu a jejich „nástup na scénu“ přímo vyžaduje.

¹⁹ BOGATYREV, Peter: Lidové divadlo. In *Souvislosti tvorby (Cesty k struktuře lidové kultury a divadla)*. Odeon 1971, s. 101.

věcí, jež mohou být metaforou nefunkčních či zapomenutých vztahů, jak to krásně ve své recenzi vyjádřil Vladimír Zajíc: „*Specifické a zcela ojedinělé téma vystupuje ze scénografie, která metaforicky dokazuje, že loutky a předměty všeho druhu (ty konkrétně explicitně, a z toho pak implicitně vztahy) opuštěné, ztracené, nefunkční či rozbité, nejsou bezobsažné. Že v sobě mají stále emotivní náboj těch, kdož je používali, a díky divadelnosti dokáží ožít.*“²⁰ Nechceme tvrdit, že by hry Teátru Víti Marčíka patřily do tvorby lidového umění. Cílem této naší krátké exkurze do historie loutkového divadla bylo pouze poukázat na to, že k němu nakonec nemá až tak daleko, že jej s tímto prostředím pojí víc než jen loutky na scéně. Stejně jako jej s alternativní scénou pojí víc než jen vymezení se vůči modelu kamenného divadla. Společné je jim hledání nového prostoru pro divadelní komunikaci (ulice, místa se zajímavou atmosférou, sakrální prostory, atd.), autentické a sebeprezentační herectví, podtrhování ludičnosti, jež vnáší do divadla prvek náhody, narušování dějové linie²¹ či již několikrát zmiňovaná snaha o přerod vztahu jeviště a hlediště vycházející z chápání divadla jako jedinečného neopakovatelného zážitku, při němž se klade důraz na co možná největší bezprostřednost v interakci s divákem.²² „Zbraněmi“, jichž přitom používá a jež zde dosud nebyly zmíněny, jsou například zcizovací efekty, osobitý humor (pracující jak se situační²³, tak i s jazykovou komikou²⁴) a v neposlední řadě také proslulé hudební vložky, při nichž bývá zapojeno celé hlediště (všichni musí povinně mlaskat, dupat, mávat, „pinpanponkovat“ či v rytmu provolávat králi sláva!) a jichž téměř vždy využívá k příslovečnému prolomení ledu, k navázání prvního kontaktu. V některých případech dokonce písne posouvají děj kupředu (často se jedná o symbolické ztvárnění cesty či plynutí času²⁵). Velmi oblíbeným Marčíkovým prostředkem k „manipulaci“ s publikem je mystifikace.²⁶

Všechny tyto prostředky a postupy by však zůstaly jen sice promyšlenými, ale prázdnými divadelními gesty, kdyby nad nimi nevládlo vřelé srdce komediantovo, kdyby

²⁰ ZAJÍC, Václav: Kritika Bajaja. *Teátr Víti Marčíka* [online]. 8.12.2004 [cit. 2013- 04-23]. Dostupný z WWW: <www.teatr.cz/kritika-bajaja.php>.

²¹ Velmi časté u jeho her. Situace, kdy odstupuje od předváděného a komentuje to, popřípadě vysvětluje, co se kde „porouchalo“ a je třeba si to představit.

²² Srovnej ROUBAL, Jan.: K obecným rysům alternativního divadla. In Dvořák, Jan: *Alternativní divadlo*. Praha: Pražská scéna, 2000, s. 14 - 22. Dále srovnej KOVALČUK, Josef: *Téma: Autorské divadlo*. Brno: JAMU, 2009.

²³ Sotva se například ve hře *Bajaja* rozloučí s plechovou asistentkou, již velmi pateticky věnuje jednu ze svých rekvizit s příslibem, že po představení jí napíše věnování, znovu ji zařikadlem: Zapni! přivola na jeviště: „Vy jste si opravdu myslela, že vám tu plechovku daruji? To víte, že mužům nesmíte všechno věřit?“

²⁴ Například když dětem na královských jménech vysvětluje pravopis: Lidubil – protože rád bije lidi a Lidubyl – otec, král, který měl lid rád, byl tu pro něj.

²⁵ Například píseň *Již posté pole osili* z inscenace *Šípková Růženka*.

²⁶ Ve *Sněhurce* například donutí všechny přítomné hledat v hledišti údajně ukryté krompáčky trpaslíků. Španělské publikum pak při nácviu mlaskání přesvědčuje, že „od Nového roku se ve všech českých divadlech bude zavádět místo závěrečného potlesku při děkovačce pomlask“.

nebyly naplněny vlídností a lidskostí, kdyby z Marčíkových úst nakonec nezazněla pravda. Protože o ni jde v jeho představeních především. „*Když hraji jakékoli téma, v průběhu hraní se musí objevit otázky, které mě zajímají. Těmi jsou odpuštění, láska, život věčný. Tahle témata jsou v pohádkách. Třeba Šípková Růženka je pro mě o odpuštění, Bajaja o lásce. A tak divákům na konci představení Bajaji říkám: A byla svatba, trvala tři dny a tři noci a já věřím, že jestli se milují, žijí dodnes. Protože věřím, že ten, který miluje alespoň jednoho, má život věčný. Když jsem hrál na Křivoklátě, tak na mě jeden chlapík zavolal: ‚Pane, milovat jednoho je strašně málo!‘ To mě bavilo a křikl jsem na něj: ‚Hele, pane, milovat jednoho je strašně moc!‘ a najednou mě mrazilo a publikum bylo soustředěné a tiché a já věděl, že to, co říkám, je pravda a že mi věří. A to je ten zázrak, který se neděje každý den, a pro který vím, že má smysl hrát.*“²⁷

²⁷ MARČÍK, Vítězslav: Email dceři z 12.4.2013, in osobní korespondence Kateřiny Hořínkové.

1. Vítězslav Marčík hledající a nalézající

Vítězslav Marčík přišel na svět 1. května 1963 ve městě, které se tehdy ještě jmenovalo Gottwaldov, jako druhorozený syn Evy a Františka Marčíkových. Dětství prožil v nedalekých Napajedlích, odkud roku 1978 odešel do Rožnova pod Radhoštěm, aby se zde vyučil mechanikem elektronických zařízení (29. 6. 1981), složil přestupové zkoušky a roku 1981 nastoupil ke studiu do druhého ročníku Střední průmyslové školy elektronické (SPŠE). Na podzim roku 1982 však poznal svou budoucí ženu Evu, která se mu, dle jeho vlastních slov, „stala inspirací i oporou“²⁸ na jeho cestě za divadlem, v dubnu následujícího roku se oženil a odmítaje za daných okolností (očekávání narození dcery) pokračovat ve studiu, školu přerušil a 1. 9. 1983 přijal v Tesle Rožnov místo obsluhy a seřizovače zařízení WITESA.

*„Zde na nočních směnách, v rachotu víček a pravidelných úderů pouzdřícího zařízení, v samotě uprostřed randálu, jsem si uvědomil, že chci hrát divadlo. Přisunul jsem si stůl na kolečkách a začal psát...“*²⁹ Nešlo však o náhlé vzplanutí pro uměleckou činnost. Již během svých studií se Marčík aktivně podílel na kulturním životě valašského městečka jako dobrovolník Klubu mladých. Do této chvíle necítil však divadlo jako bytostně důležitou součást svého života umožňující ono osvobozující vyslovení se a vzájemné sdílení se s druhými, tak jak jej začal vnímat uvězněn v zaměstnání zevnitř jej stravujícím. A tak roku 1985 vzniklo, jako volání o pomoc, amatérské autorské divadlo S.O.S., (oficiální název Stále omlazená scéna), které založil se svými přáteli a pro nějž v letech 1985-88 napsal sedm her: *Čert a Káča*, *Sůl nad zlato*, *Čachtická paní*, *Vinnetou*, *Komisař Frňus*, *Robin Zbojník* a *Vojna není kojná*, na jejichž inscenování se spolupodílel a z nichž poslední jmenovaná nebyla pro přílišnou vulgárnost nikdy realizována. Jednalo se vesměs o hry komunikativní a provokativní, s hutnou dávkou ironie a satiry. Petr Telčer, Marčíkův přítel z dávných dob, komentoval tyto začátky v jednom z doporučení, jež byly „pověšeny“ na webové stránky Teátru Víti Marčíka.

„Hráli vlastní věci vždy s velkou dávkou humoru. Nic pro ně nebyl problém, když se Víťa rozhodl, že na jevišti při Vinetuovi bude vodopád, tak jsem se ani nedivil, když jsem se o jednom víkendu stavoval v malém sále tehdejšího Sdruženého klubu pracujících ROH

²⁸ STUHLÍKOVÁ, Jitka: Děti, až budete mít děti a přijdete s nimi na Zlatovlásku, řeknete – Tedy ten pán udělal kus práce! Host na víkend. *Top Víkend* č. 29, 17.7.2004, s. 11.

²⁹ MARČÍK, Vítězslav: Dopis dceři ze dne 1.1.2012. In osobní korespondence Kateřiny Hořínkové.

(pozdější DK a dnes Freescale), když tam byl někdo z členů divadla (snad Jerry – Jirka Adámek) v zákleku a řezal propadlo do jeviště. Později tam byla vana, mezi reflektory byla hadice s dírkami a za tím byl namalovaný na plátně vodopád, před kterým tekla skutečná voda. Na premiéře Vinetua se na imaginárním ohni grilovala skutečná grilovaná kuřata, která pak byla před lidmi jedena (jen na premiéře (to hradil klub), ne reprízách už tam byl jen kabanos (bylo to přesně jako podle Cimrmana – aby se hladoví herci aspoň někdy najedli (-:))) atd. Divadlo SOS nadchlo spoustu lidí, takže koncem 90. let tu bylo divadel několik (Černé divadlo, naše Amatérské poetické divadélko a další...) a jsem přesvědčen, že celé to bylo způsobeno právě Víti nadšenectvím a entuziasmem...“³⁰

Většina z těchto her byla původně (alespoň tematicky) určena dětskému divákovi. V průběhu procesu inscenování však bylo čím dál patrnější, že autor aktivně počítá především s dospělým publikem. Již zde se tedy projevila později ještě více zřetelná „neschopnost“ hrát pouze pro dětské publikum.

Marčíkovo tvůrčí nadšení nezkrotila ani povinná vojenská prezenční služba, k níž byl, navzdory dvojnásobnému otcovství, povolán na podzim 1987 a během níž neúnavně pracoval na několika scénářích (např. již zmiňovaná *Vojna není kojná*). Po návratu z vojny na jaře 1988 přijal pracovní nabídku Klubu pracujících Tesly, jež byla podmíněna složením maturitní zkoušky (červen 1988), a 1. 1. 1989 nastoupil v Domě kultury ROH ve funkci vedoucího zájmově uměleckých činností.

Koncem roku 1988 došlo k rozpadu ochotnické S.O.S. scény. Důvodem byl odlišný přístup k divadlu. Zatímco pro ostatní členy souboru bylo „ochotničení“ jen volnočasovou aktivitou, Marčíkovi se stalo hledání nových cest v umění smyslem života a přivedlo jej roku 1988 ke studiu dramatického oboru na Lidové konzervatoři v Ostravě. Hnán touhou nalézt novou podobu divadelní poetiky a s ní i sebe sama, zúčastnil se na podzim následujícího roku seminářů pohybového divadla organizovaných Pražským kulturním střediskem (PKS) a vedených režisérem Václavem Martincem, který později bude stát u zrodu jeho profesionální kariéry. Ani zde však nenašel kýženou odpověď. Jeho představám o nové formě divadla byla v té době nejbližší alternativní polská scéna (Jerzy Grotowski, Tadeusz Kantor) a Odin Theatre. Ovlivněn jejich koncepcemi založil spolu s dalšími tápajícími (mezi nimi i Josef Kašpar, pozdější Marčíkův kolega v Malém divadle a spoluhráč v Divadle Studna) Studio –

³⁰ TELČER, Petr: Petr Telčer o teátru Víti Marčíka. Zápisník. [online]. 2.10.2010 [cit. 2013- 04-23]. Dostupný z WWW: <<http://zapisnik.teatr.cz/2010/10/02/petr-telcer-o-teatru-viti-marcika>>.

divadlo takřka komunitního rázu. O divadlo v pravém slova smyslu se vlastně ani nejednalo, neboť veškerá jejich činnost se „omezovala“ na studium nových forem. A to studium nejen teoretické (dějiny divadla a filmu, pohybové, absurdní, autorské divadlo, atd.), ale - a to především – praktické, při němž na zkouškách, které se konaly prakticky denně, ono z knih a dokumentů nastudované osahávali a zažívali si na vlastní kůži. Výsledkem jejich snažení pak tedy nebyly inscenace určené veřejnému publiku, nýbrž sám proces inscenování, jenž měl často ludický charakter.

V březnu 1990 došlo ke zlomu v jeho kariéře, když mu Václav Martinec, nový ředitel Malého Divadla v Českých Budějovicích, hledaje „neokoukané“ tváře pro tamní soubor a vzpomenuv si na „svěrázného nadšence“ z pražských seminářů, nabídl angažmá, které Marčík přijal, a tak od 1.9.1990 do 31.7.1992 získává první (a prozatím i poslední) zkušenosti s účinkováním v kamenném divadle. Poté, co opadlo počáteční nadšení, dostavil se pocit zmaru. To když po zhlédnutí inscenace *Kniha džunglí* libereckého Naivního divadla zjistil, že se spolu s kolegy stal obětí iluze „tvůrčí autorské práce“ na stejnojmenném představení Malého divadla, představení, které se od toho libereckého lišilo jen obsazením. Toto zklamání z nesplněných očekávání s každou další hrou (*Kryštof Kolumbus*, *Princ Bajaja*, *Vzkříšení* atd.) rostlo a vyústilo ve zjištění, že se nedokáže ztotožnit se systémem fungování klasického divadla „dělby práce“, zejména pak s pro něj nedostatečně tvůrčím typem herectví podřízeným vizi režisérovi. „*Brzy mi začalo vadit, že herec v profesionálním divadle vlastně příliš netvoří. Je mu vybráno a pak i režisérem ukázáno, co a jak má hrát.*“³¹ On sám to sice v pořadu *Noc s Andělem* (odvysíláno 13.10.2007)³² v nadsázce přičítá své pýše a nedostatku pokory, lze se však domnívat, že si chtěl - řečeno slovy Vladimíra Justy - „*umělecky, lidsky i občansky stát za každým slovem, které zní z jeviště.*“³³, že totiž celou svou divadelní duší tíhl a tíhne k umění textem a konvencemi nespoutanému, a přeci mnoho vypovídajícímu, k divadlu autorskému. Ve chvíli, kdy si pak Marčík uvědomil, že „*se stal jen zaměstnancem a že chodí do divadla jako do Tesly*“³⁴, rozvázal k 31.7.1992 s touto scénou smlouvu a povzbuzen kolegou „*Romanem Kyselkou, který hrál po školkách loutkové divadlo*“³⁵, založil 8.9. 1992 Vítkovo divadlo a stal se, jak sám s oblibou říká, potulným komediantem.

³¹ ZAJÍCOVÁ, Jana: Baví mě ptákoviny, *AD* 6/2000, s. 10.

³² Video . [online]. [cit. 2010-04-17]. Dostupné na WWW: <[http://www.ceskatelevize.cz/tv-program/hledani/?filtr\[slova-casti\]=Noc s Andělem&stranka=14](http://www.ceskatelevize.cz/tv-program/hledani/?filtr[slova-casti]=Noc%20s%20Andelem&stranka=14)>.

³³ JUST, Vladimír: *Proměny malých scén*. Praha: Mladá fronta, 1984, s. 15.

³⁴ STUHLÍKOVÁ, Jitka: Děti, až budete mít děti a přijdete s nimi na Zlatovlásku, řeknete – Tedy ten pán udělal kus práce!(Host na víkend), *Top Víkend* č. 29, 17.7.2004, s. 11.

³⁵ ZAJÍCOVÁ, Jana: Baví mě ptákoviny. *AD* 6/2000, s. 10.

Do konce listopadu 1992 však ještě několikrát vystoupil v Malém divadle - jako hostující člen - v inscenaci *Kryštof Kolumbus* (k čemuž se při svém odchodu zavázal řediteli divadla Václavu Martincovi). Na půdě Malého divadla, nikoli však pod jeho hlavičkou, stihl ještě Marčík na jaře 1992 uvést autorskou inscenaci *Panenky*, za kterou obdržel od vedení divadla pokutu. Důvodem byl oheň na scéně.

2. Vítězslav Marčík kočující

2.1. Štace první: Vítkovo divadlo

2.1.1. Sezóna 1992/1993

Odchodem z Malého divadla a založením Vítkova divadla získal Marčík na jednu stranu onu vytouženou tvůrčí svobodu, na stranu druhou se však před jeho stále se rozrůstající rodinou (čekali třetí dítě) otevírala perspektiva nejisté existence. Do konce srpna 1992 museli opustit divadelní ubytovnu, v níž do této chvíle žili. Útočiště našli na právě zrestituované faře v Hosíně, kterou jim levně pronajala Římskokatolická církev a kterou slíbili svépomocí na vlastní náklady opravit. Rodina mladého divadelníka byla v tomto období vystavena nejen složité bytové situaci, ale musela rovněž díky výhledově velmi nestabilnímu příjmu čelit možné hrozbě potíží ekonomického rázu. Zatímco v kamenném divadle se o produkci a distribuci jednotlivých inscenací jakožto herec starat nemusel, na „volné noze“ tomu bylo jinak. Celé měsíce strávil Marčík u telefonu obvolávaje mateřské a základní školy v jižních Čechách, jejichž třídy či tělocvičny se mu v začátcích staly pódium i hledištěm.

Svou spanilou jízdu po českobudějovických školských zařízeních oficiálně zahájil 28.9.1992 v MŠ Otakarova³⁶ uvedením hry *Šípková Růženka*. Toto představení jednoho herce a šesti loutek (z dlát a štětců manželů Štolbových) určené původně těm nejmenším, které bylo postupně obohacováno o komunikativní prvky vtahující do děje všechny přítomné, tedy i učitele a rodiče, a s nímž dodnes sklízí úspěch nejen na domácí scéně³⁷, vznikalo během srpna 1992, kdy byl Marčík registrován na Úřadu práce.³⁸

V listopadu téhož roku se ve volných chvílích věnoval nejen práci manažerské, ale i přípravě nové inscenace nazvané *Ten, který hledá smrt*, jež byla první z řady her tvořících specifickou linii Marčíkova repertoáru, linii laděnou více do hloubky, do vážna, vybízející diváka, tentokrát dospělého (či dospívajícího), k zamyšlení. Premiéra se konala koncem měsíce (přesné datum se nám nepodařilo dohledat) v hosínském kostele sv. Petra a Pavla. Opomenuta by neměla být ani skutečnost, že představení bylo určeno primárně sakrálním prostorům, které se staly nezbytným hercovým „spoluhráčem“ a spolunositelem ducha inscenace.

³⁶ Viz Plán vystoupení 1992, s. 1. In archiv divadla.

³⁷ Srovnej bulletin olomouckého Divadla Hudby z ledna 2008.

³⁸ Viz potvrzení ÚP z 25.9.1992, In osobní doklady V. Marčíka.

Během adventu pak divadlo ve spolupráci s Martou Vávrovou přineslo do škol a školek pásmo koled nazvané *Pacholátko*, které se snažilo dětem příběh narození Páně přiblížit a které se v dalších letech přetavilo v inscenaci *Betlémský příběh* (či roku 2000 nově nastudované *Setkání před Betlémem*).

Na jaře roku 1993, v době postní, rozšířil Marčík svůj repertoár o další kus s duchovní tematikou, tentokrát však určený dospělému obecenstvu. *Jidášovo pokušení* nebylo již představením jednoho herce. Marčík do něj obsadil svého přítele Ladislava Benáka a započal tak tradici spolupráce s neherci/amatéry (výjimkou budou jen manželé Kašparovi).

Rozsáhlé zprávy o činnosti Vítkova divadla z tohoto období bychom v tisku hledali marně. Důvodem, jak se domníváme, bylo patrně to, že téměř veškerá jeho vystoupení se zprvu odehrávala na půdě mateřských a základních škol, a byla tak veřejnosti, laické i odborné, nepřístupná. Také se zpočátku jednalo o scénu regionálního významu, neboť Marčík první měsíce objížděl se svým loutkovým divadlem pouze České Budějovice a jejich blízké okolí. Postupem času sice rozšiřoval své pole působnosti o vzdálenější obce (České Velenice, Horní Stropnice, Chlum u Třeboně, Suchdol nad Lužnicí, atd.), nejodvážnějšími a osamocenými „výpady“ však zůstala tři moravská turné, uskutečněná v listopadu (s představením *Ten který hledá smrt*), březnu (s hrou *Jidášovo pokušení*) a v červnu (s pohádkou *Šípková Růženka*), během nichž toto potulné divadlo zavítalo např. do Rožnova pod Radhoštěm, Valašského Meziříčí, Vsetína, Napajedel a okolí. Nicméně i zde se jeho vystoupení odehrávala v prostředích pro divadlo v té době ještě málo obvyklých (kostely, školy, ústavy pro sluchově postižené), a mohla tak oslovit jen specifický okruh diváků. Na jeviště divadel či kulturních domů (respektive středisek a center) byly jeho hry uvedeny až v následující sezóně. V létě Marčík téměř nevystupoval, jelikož byla většina škol v době prázdnin uzavřena. Výjimkou byla ojedinělá představení odehraná na poutích, při duchovních obnovách či na charizmatické konferenci.

2.1.2. Sezóna 1993/1994

Okolnostmi vynucené divadelní prázdniny Marčík efektivně využil k načerpání sil a k práci na nových inscenacích. Do další sezóny tak vstoupil dobře připraven, o čemž svědčí poměrně velké množství nasmlouvaných představení (za první čtvrtletí přes 70), a vybaven velkou tvůrčí chutí, s níž se mu podařilo během prvních dvou měsíců realizovat dvě ze čtyř

v této sezóně nově uvedených her. Jako první měla 13. září v českobudějovické MŠ Lipenská³⁹ premiéru pohádka *Sněhurka a sedm trpaslíků*, na jejíž výtvarné podobě se podíleli Josef Hanusch a Petr Sláma. Ani v tomto případě (stejně jako v případě naposledy zmíněného *Jidášova pokušení*) se nejednalo o divadlo jednoho herce. Po boku Vítězslava Marčíka se zde objevila Kateřina Šusterová, která „s ním při jeho divokých improvizacích dokázala držet krok“⁴⁰. Z jejich spolupráce pak ještě v listopadu téhož roku vzešlo **Markovo evangelium**, představení řadící se nejen svou tematikou, ale i zpracováním k oné linii vážněji vyznívající tvorby pro dospělé. V následujících týdnech s ním, doprovázeni kytaristou Josefem Kubou, jenž svými živými vstupy dokresloval atmosféru celé hry, vystupovali v kostelech v jižních Čechách a na severní Moravě. Diváci se rekrutovali z řad gymnazistů a středoškoláků, večerní představení pak byla přístupná všem příchozím.

Jaro zastihlo Marčíka v přípravách další hry. **Robinson Crusoe** vznikl na motivy stejnojmenného románu Daniela Defoe a byl určen žákům druhého stupně ZŠ. Představení, jímž se Marčík navrácí k divadlu jednoho herce a na jehož výpravě spolupracoval se svým přítelem z dětství, výtvarníkem Vladimírem Šopíkem, mělo premiéru koncem dubna.⁴¹

Závěr této sezóny pak patřil premiéře inscenace *A vy si myslíte, jak jsem zbožná*, uskutečněné v srpnu ve Velharticích⁴², pod níž se Vítězslav Marčík podepsal jako scénárista a režisér, vyslyšev tak proseb Kateřiny Šusterové, jediné protagonistky tohoto kusu, inspirovaného skutečným příběhem uzdravení drogově závislé.

Uplynulé období bylo, co do počtu nově uvedených her, nejpłodnějším v historii tohoto divadla. Lehkost, s níž autor v této sezóně produkoval nové hry, můžeme přičíst na vrub hned dvěma okolnostem: na jedné straně nutnosti obměňovat a rozšiřovat nabídku pro svou stále ještě relativně malou diváckou obec a na druhé straně v budoucnu neobvyklému dostatku volného času poskytujícího mu prostor pro tvůrčí činnost. Kromě několika výjimek, jimiž byla čtyři moravská turné a jedno zájezdové představení v Hradci Králové, putoval totiž Vítězslav Marčík se svými představeními pouze po jižních Čechách a vracel se domů poměrně brzy, mohl se po zbylém odpoledne věnovat přípravě nových divadelních kusů. Opomenut nemůže být ani přínos, kterým mu v tomto směru byly předešlé divadelní

³⁹ Účetní doklady 1993, s. 33.

⁴⁰ Reakce divačky Petry K. v dopise z listopadu 1995. In osobní korespondence Vítězslava Marčíka.

⁴¹ Účetní doklady 1994 s. 26.

⁴² Účetní doklady 1994, s. 44.

prázdniny.⁴³ Ačkoli také tohoto roku byl letní program skromný a poskytl Vítězslavu Marčíkovi dostatek prostoru k práci na nových představeních, ve srovnání s minulou sezónou lze již zaznamenat určitý posun. Vítkovo divadlo kromě duchovních a manželských setkání, poutí a konferencí zavítalo čas od času i na nějaký ten hrad či zámek, aby obohatilo program tamních slavností (např. Velhartice, Hrádek u Sušice, Rabí).

I nadále tvořili převážnou část jeho obcenstva žáci mateřských a základních škol. Sama vystoupení se však pozvolna začala přesouvat do prostorů k tomu primárně určených (divadel, kin a kulturních domů). K tomu přispělo, mimo jiné, seznámení s Karlem Daňhelem, tehdejšími ředitelem tábořského Divadla Oskara Nedbala, na jehož scéně bude Marčík se svým divadlem v následujících letech pravidelně vystupovat. Zvláště důležitou se nám v tomto směru jeví také spolupráce s Jiřím Tibitzem z Městského kulturního střediska v Havířově a s Marií Kubovcovou z českobudějovické agentury M-ARS, k jejímuž navázání došlo v průběhu této sezóny a jež bude v následující sezóně prohlubována (Marčík jim posléze přenechá část své manažerské práce).

2.1.3. Sezóna 1994/1995

V úvodu sezóny věnoval se Marčík jednak vystupování se staršími kusy, jednak pak přípravě nové inscenace, na níž začal pracovat – jak již bylo výše uvedeno – v průběhu uplynulého léta. *Třemi zlatými vlasy děda Vševeda* se po kratší odmlce vrátil k žánru pohádky, jenž se mu, jak se domníváme, stal prostředníkem nejlépe mu umožňujícím oslovovat v dospělém divákovi dřímající dítě, schopné otevřít se komediantovu hlásání dávno známých, přesto však často zapomenutých pravd o smyslu lidského žití, lásce, víře, pokoře či odpuštění. Premiéra se uskutečnila 16.11.1994 ve Velharticích. Divadelní křest ohněm zde prožila Renata Zewlová, další z řady přátel - neherců, jež ústřední postava Vítkova divadla zlákala k jevištnímu projevu. V tomto případě alespoň upozorníme na skutečnost, že se tato inscenace od dříve i později uvedených her odlišuje užitím jiného typu loutek. Do této chvíle se v představeních tohoto divadla objevovaly marionety vedené shora. Ve Třech zlatých vlasech děda Vševeda však tento typ loutky nevyhovoval scénickým požadavkům autora a byl

⁴³ viz úvod této podkapitoly, s. 20.

proto nahrazen takzvanými „košiláky“⁴⁴, v běžné praxi soudobých loutkových divadel neužívanými.

Na další premiéru si pak příznivci tohoto divadla museli počkat až do července 1995, kdy byl poprvé uveden **Jan Sarkander**. Tato hra se v repertoáru Vítkova divadla objevila pouze onoho léta a vymykala se předně tím, že nevznikla samovolně, z tvůrčí potřeby Marčíka, nýbrž na popud pátera Jiřího Orsága z Kozlovic. Jednalo se o vůbec první autorovu zkušenost s tvorbou „na objednávku“, na jejímž základě, jsa nespokojen s výsledkem, se rozhodl k podobné věci již nikdy nesvolit. Na podiu se s ním tehdy objevily i dvě jeho děti, doprovázející svého otce zpěvem.

Během této sezóny docházelo, jak jsme naznačili v minulé podkapitole⁴⁵, k postupnému přesunu z tělocvičen a tříd mateřských a základních škol na jeviště kulturních domů (např. Bystřice nad Pernštejnem, Nové město na Moravě, Žďár nad Sázavou, Kopřivnice), kin a divadel (např. Tábor, Havířov, České Budějovice). Posilována byla také spolupráce s kulturními agenturami. Z propagačních materiálů z této doby můžeme vyčíst, že zprostředkovatelskou činnost Marčík částečně přenesl na bedra Marie Kubovcové (Agentura ARS), Jiřího Tibitanzla (havířovské divadlo Kruh), Evy Lidákové (MKA Rožnov p. Radhoštěm) a své matky, Evy Marčíkové. Každý z nich pak pro něj sjednával turné po okolí svého působistě, tj. po jižních Čechách (Tábor, Týn nad Vltavou, Horní Planá, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Vimperk, Volyně aj.), severní Moravě (Valašsko, Havířov, Kopřivnice, Karviná, Frýdek Místek,...) a Zlínsku (Otrokovice, Malenovice, Uherský Ostroh, Uherské Hradiště). Většina vystoupení byla nasmlouvána pro školy a školky, v menším počtu pak pro farnosti. Stále častěji si však potulné divadlo zvaly i samy obce. V takovýchto případech Marčík se svým představením účinkoval v rámci programu poutí a slavností daného města či vesnice (např. Sluneční slavnost, Šenovský škrpál, Tábořské slavnosti, pouť v Hrádku u Sušice...). Jelikož se tyto kulturní události soustřeďovaly převážně do letních měsíců, působil prázdninový program Vítkova divadla (oproti uplynulým sezónám) podstatně bohatším dojmem. Kromě návštěvníků těchto akcí měli možnost zhlédnout jeho představení i účastníci projektů zaštiťovaných organizací YMCA (tábor Matky s dětmi, Manželská setkání), probíhajících v několika turnusech v podstatě po celé léto.

⁴⁴ Takto je pojmenoval Marčík. Jedná se o variaci maňášků v téměř životní velikosti, jejichž těla jsou tvořena košilemi zavěšenými na dřevěném kříži a v jejichž způsobu manipulace se odráží jednak technika užívaná u tzv. manekýnů (jednu ruku herec provleče rukávem, druhou pak – prostřihem v košili- zezadu uchopí spodní část kříže a takto loutku vede), jednak technika marionetní (možnost vedení loutky shora, nikoli však drátem a nitěmi, nýbrž gumou upevněnou k dřevěné hlavě „košiláka“). Viz foto v příloze.

⁴⁵ 2.1.2. Sezóna 1993/1994, s. 22.

2.1.4. Sezóna 1995 / 1996

Poslední sezónu zahájilo Vítkovo divadlo uvedením nového představení jednoho herce – **Bajaja**. Přesné datum premiéry se nám sice nepodařilo zpětně dohledat, z účetních dokladů je však patrné, že k ní muselo dojít začátkem září. Na základě vzpomínek autora se nám podařilo odhalit, že se odehrála před kulturním domem na Hosíně. Jako všechny premiéry i tato byla poznamenána „nehotovostí“, jež je však u Marčíka přítomna i v dalších reprízách a jež je tomuto typu divadla tolik vlastní. Nemluvíme teď o jisté rozpačitosti v hereckém projevu (pramenící často z nedokonalé fixace textu a pohybu po scéně, která, v některých případech, narušuje plynulý průběh představení), s níž se můžeme setkat jak u souborů divadel tzv. „kamenných“, tak i těch „nekamenných“ (autorských). Nehotovostí zde však rozumíme záměrnou neuzavřenost scénáře (a potažmo i celého díla) v době jeho uvedení. Tato souvisí přímo s podstatou nekamenného (či chcete-li autorského, alternativního) divadla, tj. z potřeby osobního, autorského sdělení, jehož nositelem nemusí být (a často nebývá) nutně dramatický text⁴⁶. V případě her Vítězslava Marčíka tuto roli, dle našeho názoru, plní osobitý způsob komunikace s divákem, díky němuž dochází k navázání vztahu a překonání bariéry mezi hledištěm a jevištěm. Jeho hlavními zbraněmi jsou při tom improvizace, spontánnost a kreativní rozehrávání bezprostředně nastalých situací. Nezbytný prostor k reakci na podněty z publika pak poskytuje právě ona otevřenost scénáře. Prakticky tedy každé představení vzniká až v dialogu s divákem a je tudíž nasnadě, že jeho podoba v průběhu let doznává značných změn (jde o divadlo v duchu Vyskočilova „teď a tady“, v jehož rámci nově vznikají situace, z nichž některé jsou později fixovány).

V září se Marčík poprvé uvedl na přehlídce celostátní úrovně. Jednalo se o 23. ročník Festivalu mladého amatérského divadla (FEMAD), jehož se zúčastnil s hrou *Šípková Růženka*.

Na podzim roku 1995 došlo k další zásadní události, která na příští čtyři roky ovlivnila chod i podobu divadla. Setkání a následně znovu navázaná spolupráce s bývalými kolegy z Malého Divadla, Josefem Kašparem a jeho ženou Alenou Švecovou – Kašparovou, vyústilo roku 1996 v založení Divadla Studna. První plody vydala jejich společná práce již v prosinci 1995, a to zinscenováním **Betlémského příběhu**. Tato hra si získala v repertoáru divadla pevné místo a do programu se vrací (ač s mnohými změnami jak v dějové linii, tak i

⁴⁶ Srovnej KOVALČUK, Josef: Úloha scénáře, in *Téma: Autorské divadlo*, JAMU, Brno 2009, s. 24-30.

v hereckém obsazení) pravidelně rok co rok v době adventní. Na její premiéru, která se odehrála 2.12.1995 v divadle Ta Fantastica, vzpomíná Marčík s rozporuplnými pocity.

„Nikdy nezapomenu na první představení Betlému v Praze, v divadle Ta Fantastica. Byli jsme tam na pozvání paní „Kratochvílové“ na Mikulášskou besídku pro děti herců a zaměstnanců divadla. Přijeli jsme pozdě, padal sníh. Kulisu jsme tahali na provazech do prvního patra. Tak vysoko tam totiž byly venkovní nákladní dveře na jeviště. Opona byla zatažená, sál se již plnil dětmi a my za oponou stavěli kulisu starého Betlému. Přišel za námi technik a zeptal se, jestli nebudeme chtít porty (mikrofony) – tenkrát to byla novinka. A já hrdě řekl, že ne, že to „umluvíme.“. Když se začalo, otevřela se opona a tam byla ještě forbína, tak 10 metrů, pak díra a diváci - děti, které čekaly na Mikuláše, až jim přinese dárky. My jsme křičeli, oni taky, nikdo nás neslyšel a ani nechtěl poslouchat. Z představení, které mělo trvat cca 50 minut, jsme vydrželi hrát 20 minut a pak, díky Bohu, zatáhli oponu a zavolali Mikuláše a čerty. Odjížděli jsme zmlácení jak psi a moc nevěřili, že to představení bude fungovat. Opak byl pravdou a já moc rád vzpomínám.“⁴⁷

Zajímavostí je, že základ scény tvořil po první tři sezóny originál dřevěného betléma z kostela Obětování Panny Marie v Českých Budějovicích, ježto byl divadlu, s laskavým svolením biskupa Lišky, zapůjčen. V září roku 1998 pak Marčík požádal Biskupství českobudějovické o povolení k vyhotovení věrné kopie tohoto historicky i umělecky hodnotného kusu. Jeho žádosti bylo vyhověno⁴⁸, a tak v průběhu dalších dvou let vzniká, za finanční podpory biskupství plzeňského⁴⁹, pod rukama Jana Růžičky oficiální kopie.

Pozoruhodným se nám jeví i počet repríz této inscenace, každoročně přesahující hranici 30 odehraných představení, vezmeme-li v úvahu, že s touto hrou mohl soubor vystupovat pouze v rozmezí 4-5ti týdnů v roce.⁵⁰ O některých vystoupeních byla veřejnost (dle všeho vůbec poprvé) informována také tiskem, ve většině případů regionálním (např. Tábořské listy, Českobudějovické listy)⁵¹.

⁴⁷ MARČÍK, Vítězslav: Dopis dceři ze dne 6.10.2012. In osobní korespondence Kateřiny Hořínkové.

⁴⁸ viz Účetní doklady 1998, s. 11.

⁴⁹ viz Účetní doklady 1998, s. 14.

⁵⁰ Co se týče počtu ročně realizovaných vystoupení vůbec, figuruje divadlo Víti Marčíka (ve všech svých podobách) ve statistikách zveřejňovaných Ministerstvem kultury dlouhodobě na prvních místech s průměrem 250 představení za rok, přičemž byly sezóny, kdy jich odehrál i 300.

⁵¹ Viz Nejmladšímu herci byl rok (Pozastavení nad přijetím druhého člověka). *Českobudějovické listy*, 27.12.1995, s. 9. Dále viz Betlémský příběh originálně, *Tábořské listy*, 9.12.95. s. 10.

Do konce sezóny nepřipravil Marčík pro své publikum žádnou další premiéru. Během prvních měsíců roku 1996 přezkoušel se svými staronovými kolegy představení *Sněhurka a sedm trpaslíků* a *Tři zlaté vlasy děda Vševěda*, aby tak mohl být zajištěn výdělek pro všechny členy souboru. S těmito inscenacemi potom na jaře zavítali na rozličná místa Čech, Moravy i Slezska. Do tohoto období spadá také zrod do té doby největšího projektu Marčíkovy divadelní společnosti s názvem **Cyrano de Bergerac**, podpořeného dotací Statutárního města České Budějovice⁵², kterážto byla využita k vyhotovení originálně pojaté scény, pod níž je autorsky podepsán akademický sochař Milan Doubrava. Větším ambicím právě se rodícího představení pak odpovídala i doba jeho příprav. Poprvé jej diváci mohli zhlédnout až na jaře následujícího roku. K práci na choreografii bojových scén byli přizváni vedoucí členové skupiny historického šermu Merlet, Roman Spáčil a Petr Kadlec. Tito se pak po boku Vítězslava Marčíka a manželů Kašparových na inscenaci podíleli i jako přímí účinkující.

Sezóna 1995/96 přinesla několik zajímavých změn. Tak například v oblasti zprostředkovatelské se situace pomalu ale jistě otáčela a ve většině případů už to nebyl Marčík (potažmo jeho kolegové z kulturních a uměleckých agentur Kruh, M-ARS, MKA a dalších), kdo musel zvedat telefon a obvolávat kulturní a školní zařízení. Věhlas jeho představení rostl a stále častěji se zájemci ozývali sami. Tento rok se pro nás stal důležitým mezníkem i díky vůbec prvnímu úspěchu Marčíka na divadelním festivalu (a to festivalu Kopřiva⁵³ 1996), ze kterého si přivezl cenu diváka za představení Robinson. Co se prázdninového programu týče, nesl se v duchu předchozího léta. Snad jen s tím rozdílem, že díky užší spolupráci se skupinou Merlet a manželi Kašparovými, účinkoval soubor více než kdy dříve na středověkých slavnostech českých hradů a zámků, předně pak na Lokti, kde v týdnu od 7. - 13.8. zajišťoval celodenní program.

⁵² Bankovní výpisy 96, in Účetní doklady 1996, s. 18.

⁵³ Nejstarší festival profesionálního a amatérského divadla v České republice.

2.1.5. Vítkovo divadlo uvádí

- Šípková Růženka

Premiéra: 28.9. 1992, MŠ Otakarova, Č. Budějovice

Scénář a režie: Vítězslav Marčík st.

Výprava: Renata Štolbová

Výroba loutek: Tomáš Štolba

Hudba: Vítězslav Marčík st.

Účinkuje: Vítězslav Marčík st.

- Ten, který hledá smrt

Premiéra: listopad 1992, kostel Sv. Petra a Pavla, Hosín

Scénář a režie: Vítězslav Marčík st.

Výprava a hudba: Vítězslav Marčík st.

Účinkuje: Vítězslav Marčík st.

- Pacholátko (pásmo koled určené především MŠ)

Premiéra: 10. 12. 1992, MŠ Rudolfovo u Č. Budějovic

Scénář a režie: Vítězslav Marčík st.

Účinkuje: Vítězslav Marčík st., Marta Vávrová

- Jidášovo pokušení

Premiéra: jaro 1993, Hosín

Scénář a režie: Vítězslav Marčík st.

Výprava: Vítězslav Marčík st. a Ladislav Benák

Účinkují: Vítězslav Marčík st.

Ladislav Benák (od r. 94 Kateřina Šusterová)

- Sněhurka a sedm trpaslíků

Premiéra: 13. 9. 1993, MŠ Lipenská, Č. Budějovice

Scénář a režie: Vítězslav Marčík st.

Původní výprava: Jan Šnejdar

Výroba loutek: Josef Hanusch, Petr Sláma

Účinkují: Vítězslav Marčík st. a Kateřina Šusterová (do roku 1996)

- Markovo evangelium

Premiéra: listopad 1993, kostel Sv. Petra a Pavla v Hosíně

Scénář a režie: Vítězslav Marčík st.

Výprava: Vladimír Müller, Vítězslav Marčík st., Petr Ciglbauer

Hudba: Josef Kuba

Účinkují: Vítězslav Marčík st., Josef Kuba, Kateřina Šusterová

- Robinson Crusoe

Premiéra: březen 1994, farní zahrada Hosín

Scénář a režie: Vítězslav Marčík st.

Výprava: Vladimír Šopík

Výroba loutek: Vladimír Šopík a Zdislava Janoušková

Hudba: Vítězslav Marčík st.

Účinkuje: Vítězslav Marčík st.

Ocenění: KOPŘIVA, Cena diváka 1996

- A vy si myslíte, jak jsem zbožná (Ještěrka)

Premiéra: srpen 1994, Velhartice

Scénář: Vítězslav Marčík st. a Kateřina Šusterová

Režie : Vítězslav Marčík st.

Hudba: Josef Kuba
Účinkuje: Kateřina Šusterová

- Tři zlaté vlasy děda Vševeda

Premiéra: 16.11.1994, OÚ Velenice
Scénář a režie: Vítězslav Marčík st.
Výprava, výroba loutek: Vladimír Šopík
Hudba: Vítězslav Marčík st.
Účinkují: Vítězslav Marčík st., Renata Zewlová (do roku 1996)

- Jan Sarkander

Premiéra: 8.7. 1995, Kopřivnice
Scénář, režie a výprava: Vítězslav Marčík st.
Účinkuje: Vítězslav Marčík st.

- Bajaja

Premiéra: září 1995, Hosín
Scénář a režie: Vítězslav Marčík st.
Výprava: Vítězslav Marčík st.
Výroba loutek: Tomáš a Renata Štolbovi
Hudba: Vítězslav Marčík st.
Účinkuje: Vítězslav Marčík st.
Ocenění: cena Vojty Šálka na festivalu Dítě v Dlouhé 1999

- Betlémský příběh

Premiéra: 2.12. 1995, Ta Fantastica, Praha
Scénář a režie: Vítězslav Marčík st. a kolektiv

Výprava: Vítězslav Marčík st., Josef Kašpar, Ladislav Štěpán
Kostýmy: Alena Švecová - Kašparová, Kateřina Šusterová
Hudba: Josef Kašpar, Renata Zewlová / Tomáš Pýcha
Účinkují: Klaudie Kašparová, Alena Švecová – Kašparová, Kateřina Šusterová,
Renata Zewlová / Olga Holická, Tomáš Pýcha, Vítězslav Marčík st.,
Josef Kašpar

2.2. Štace druhá: Divadlo Studna

2.2.1. Sezóna 1996/1997

I v této sezóně rozšiřovalo potulné divadélko z jižních Čech své „pole působnosti“. Poprvé se tohoto roku se svými hrami prezentovalo například v Brně a Ivančicích (vystoupení byla sjednána prostřednictvím agentury Harold), České Lípě, Plzni, Rumburku či na krumlovských Slavnostech pětিলisté růže, na nichž vystupuje dodnes. Stále častěji se také jeho jméno objevovalo v programech pražských kulturních zařízení (Divadlo Jiskra, Klub Mlejn, Divadélko U Panáků, společnost Wampum) a nejinak tomu bude i v následujících letech. Obecně lze konstatovat, že si Marčík tohoto roku našel cestu na jeviště divadel a kulturních center častěji, než tomu bylo doposud. Na některá z nich se vracel motivován úspěchem, ale i neúspěchem z let minulých (Divadlo Jiskra v Praze, Divadlo Oskara Nedbala v Táboře, Divadlo Hudby v Olomouci, Městské divadlo v Českém Krumlově, atd.), na jiná zavítal poprvé (např. Tylovo divadlo v Kutné Hoře, Divadélko U Panáků, Klub Mlejn, Jiráskovo divadlo v České Lípě). Festivalová pódia navštívil během této sezóny dvakrát. Poprvé na FEMADu, kde tentokrát představil hru Bajaja, podruhé pak v létě (v červenci) na Festivalu Jihočeských loutkových divadel v Týně nad Vltavou, na jehož organizaci se dokonce aktivně podílel. Nadále také vystupoval v kostelích, kaplích a farních sálech. Tělocvičny a auly škol však hostily tuto potulnou divadelní společnost už jen zřídka (například 25. června 1997 Střední pedagogická škola Znojmo).⁵⁴

I tohoto roku jalo se divadlo v předvánočním čase seznamovat malé i velké s příběhem slavného zrození Ježíše Krista. Tentokrát vyrazila se souborem na adventní pouť namísto Renaty Zewlové Olga Holická, další z řady ne-hereckých členů Marčíkovy divadelní rodiny.

Ve snaze nastítnit inscenační činnost souboru v rámci předcházející sezóny dotkli jsme se tématu, v jehož duchu se nesla téměř celá sezóna 1996/1997, tedy práce na velkorysém projektu adaptace Rostandovy hry *Cyrano de Bergerac*. Tento křehký příběh byl Divadlem Studna veřejnosti poprvé představen na jaře roku 1997 (v březnu) a diváci v něm měli možnost spatřit Marčíka v pro něj netypické, vážné poloze. Publikum ani sami tvůrci v té době jistě netušili, že se jednalo o poslední společnou tvorbu zakládajících členů Divadla Studna a na delší dobu i poslední divadelní výpověď Vítězslava Marčíka, který se poté - co se produkce nových představení týče - na dva roky odmlčel. Ohlasy diváků byly veskrze

⁵⁴ Viz Účetní doklady 1996, str. 28.

pochvalné. Oceněny v nich byly jak výtvarná stránka představení, tak i osobitý režijní přístup k této divadelní klasice.⁵⁵ Marčík si z premiéry samotné pamatuje „*jen to, že jsme celý sál „otáčeli“*“. *Tam, kde normálně byli diváci, jsme hráli my. Víím, že je to pro divadla, která mají techniku, normální, ale pro nás to byla velká událost. Půjčovali jsme si z Jihočeského divadla praktáky, aby diváci měli elevaci, vyráběli zábradlí a svítily to 12-ti reflektory*“.⁵⁶

Itinerář léta 1997 se na první pohled nikterak nelišil od programu zbylých měsíců. Divadlo Studna se svým repertoárem objíždělo celou Českou republiku, hrálo pro křesťanské společnosti, farnosti, obecní úřady, umělecké agentury i kluby. Avšak zatímco během roku hlediště obsazovali převážně žáci mateřských, základních a středních škol, prázdninovým vystoupením přihlíželi diváci všech věkových kategorií.

2.2.2. Sezóna 1997/1998

V minulé podkapitole bylo již odkryto, že během této sezóny nepředstaví divadlo veřejnosti žádnou novou hru. O to více se soubor tohoto roku mohl naopak věnovat onomu typu tvůrčí seberealizace, jež v interakci s divákem (ať už té „hmatatelné“ či oné odehrávající se v rovině citového rozrušení) dává vzniknout živému divadlu. Svěráznou kompanii z jihu Čech si k sobě, ať už ze zvědavosti či „najisto“, zvala další a další kulturní, ale též nekulturní (Země Živitelka) zařízení. Poprvé je přivítalo např. písecké Divadlo Fráni Šrámka, českobudějovické Divadlo Pod čepicí, karlovarské Divadlo Dagmar či Červená Lhota.

Naprosto novou zkušeností pro ně bylo vystupování ve věznici. „*Rád vzpomínám na věznici v Rýnovicích (Jablonec 5), i když mi tam bylo úzko. Je to věznice na kopci, plno hal a nízkých domků a vysoký ostnatý plot, jak už to u věznic bývá. Přijel jsem tam odpoledne, pršelo, datum si nevzpomínám. Přenášeli jsme kulisu Robinsona přes tři kontroly do jídelny, kde se hrálo. Zvláštní bylo, že kolem jídelny byly mříže a já jakoby v ringu s vězni hrál to představení. Bachaři s obušky byli za plotem a dívali se také. V jednom okamžiku křičím na diváky – asistenty, kteří mi pomáhají: 'Co blbneš, chceš mě snad zabít?!' Tady mi ten můj, vězeň – divák - asistent, suše odpověděl: 'A za co myslíš, že sedím? Za úmyslné zmaření lidského života!' Všichni se smáli. Já taky, ale pak jsem zvažněl... Na konci mi vězni řekli, že to bylo dobré, jen jsem si prý měl vzít s sebou nějakou břišní tanečnici, aby se bylo na co*

⁵⁵ Viz dopisy diváků. In osobní korespondence Vítězslava Marčíka.

⁵⁶ MARČÍK, Vítězslav: Dopis dceři ze dne 12.1.2013. In osobní korespondence Kateřiny Hořínkové.

*koukat. A zase se smáli. Já taky... Když na to vzpomínám, tak mi to vtipné nepřipadá...*⁵⁷

V dalších letech se pak do prostředí těchto zařízení v nepravidelných intervalech, ať už sám či s celým souborem, bude vracet.

Ačkoli repertoár divadla počítal taktéž hry s duchovní tematikou⁵⁸, soubor téměř výlučně vystupoval (a to nejen v této sezóně) s pohádkami či inscenacemi adresovanými primárně dětskému divákovi, v nichž jsou ta samá „poselství“ hlášána jaksi mimochodem, publikum je na onu hlubší strunu postupně a nenápadně laděno. Vybočením z tohoto „stereotypu“ byla tohoto roku vystoupení v Chlumu u Třeboně (kde byla po delší odmlce 5.11.1997 odehrána „*Ještěrka*“⁵⁹) a v Novém Městě nad Metují (kde bylo 5.8.1998 v rámci akademických týdnů uvedeno, rovněž po delší době, *Jidášovo pokušení*).

V září 1997 se Marčík potřetí a naposledy zúčastnil celostátního Festivalu mladého amatérského divadla (FEMAD) v Libici nad Cidlinou, tentokrát s hrou *Tři zlaté vlasy děda Vševěda*. Koncem listopadu vyrazilo divadlo na - již tradiční - „*betlémskou šňůru*“. Okolnosti, jež ji provázely, způsobily, že se stala pro její účastníky nezapomenutelnou. Do souboru navrátili se Marta Vávrová (nahradila Olgu Holickou) se totiž po 14 dnech rozhodla ansábl ze zdravotních důvodů opustit. Marčík a jeho kolegové se rázem ocitli v nezáviděníhodné situaci. Doslova ze dne na den museli „pro divadlo objevit“ někoho, kdo by její roli převzal. Božím řízením se stalo, že se s nimi na cestu - jako chůva tříleté dcerky manželů Kašparových - vydala Markéta Šlachtová. „*Byla jsem bez zkušeností, bez zkoušení, jen jsem uměla pár koled. Klaudii jsme odvezli do Valašské Bystřice, k babičce, a cestou zpátky jsem se celou noc učila zbylé koledy a text. Na zkoušení nám zbyl jen jeden den (a díky Bohu za něj). Nastoupila jsem do rozjetého vlaku,*“ „*cestující*“ byli naštěstí hodní a leccos na jevišti udělali za mě, protože prvních pět představení jsem hrála v bezvědomí“⁶⁰.

Na jaře se pak manželé Kašparovi pustili do přípravy nové inscenace, své první zcela autorské, na níž se měl Vítězslav Marčík podílet jako scénograf. Hra však vznikala pod rukama svých tvůrců příliš dlouho, a tak jejímu uvedení bude přihlížet již „zvenčí“, opustiv Divadlo Studna, jako samojediný člen staronového divadelního seskupení nesoucího tentokrát název Teátr Víti Marčíka. Ale to již předbíháme.

⁵⁷ MARČÍK, Vítězslav: Dopis ze dne ze dne 6.10.2012. In osobní korespondence Kateřiny Hořínkové.

⁵⁸ Markovo evangelium, Jidášovo pokušení, A vy si myslíte, jak jsem zbožná, Ten, který hledá smrt či Dopis Marii.

⁵⁹ takto je interně přezdívána hra *A vy si myslíte, jak jsem zbožná*.

⁶⁰ ŠLACHTOVÁ, Markéta: email ze dne 3.12.2012. In osobní korespondence Kateřiny Hořínkové.

Z letního programu dosud téměř každoročně se opakujících akcí⁶¹ vybočuje týdenní štace ve Zlaté Koruně. Na nádvoří zdejšího kláštera rozbilo Divadlo Studna svůj „stan“, do nějž se v prvním prázdninovém týdnu (přesněji ve dnech 29.6.-7.7.1998) trousily skupinky návštěvníků známé historické památky, obyvatel obce a předně pak milovníků vodní turistiky, ubytovaných v nedalekém kempu a přilákaných ani ne tak nabízeným kulturním programem, jako spíš zvědavost vzbuzujícími krasojízdami komedianta Marčíka a jeho „věrného koníčka Šemíčka“, jimiž si svolával obecnstvo. Kouzelná kulisa středověkého kláštera podtrhující ducha lidového vypravěčství Marčíkova a jemně stínující intimní poetiku her (vyzývající všechny přítomné k nahlédnutí do tajemných zákoutí srdce komediantova) je důkazem toho, že tomuto typu divadla, tak jak jej prezentuje Marčík, nejvíce sluší prostředí prvoplánově nedivadelní, ať už se jedná o exteriéry (ruch ulice, náměstí, nádvoří, parku atd. přidávající představením na jarmareční povaze) či interiéry (kaple, kostely, farní sály, hospody, kluby ... zesilující komornost těchto divadelních setkání). Bylo to vlastně poprvé, co Marčík přičichl k syrovému životu potulných divadelních společností v jejich původním, historickém, slova smyslu a hořkosladká chuť jejich svobodného a nejistého živobytí, jež jej zároveň přitahovalo i děsilo, usadila se mu v srci, čas od času na sebe upozorňujíc (např. vydáním časopisu Komediant⁶², projektem Komedianti⁶³, touhou založit s přáteli novosvětskou společnost atd.).

V závěru této podkapitoly bychom rádi upozornili na nenápadný a pozvolný proces, v jehož rámci se divadlo původně regionálního významu (a v podstatě amatérského rázu⁶⁴) dostává do zorného úhlu české profesionální divadelní obce. Dokladem jsou např. články otištěné v Loutkáři⁶⁵ či pozvání na festivaly profesionálních souborů⁶⁶

2.2.3. Sezóna 1998/1999

Nová sezóna zastihla členy hosínského Divadla Studna v odlišném tvůrčím rozpoložení. Zatímco manželé Kašparovi nadále setrvali v přípravách hry Dlouhý, Široký a Bystrozraký, v hlavě Marčíkově pomalu uzrávala vize nové inscenace, na jejímž scénografickém uchopení od podzimu 1998 spolupracoval s Pavlem Krejčím. V jeho srdci se

⁶¹ Poutě, charismatické konference, slavnosti na hradech Svojanov, Velhartice, Loket a Krakovec; Akademické týdny v Novém Městě nad Metují, Kulturní léto na statku v Poli u Blatné atd.

⁶² 1.4.2004, viz podkapitola 2.3.5. Sezóna 2003/2004, s. 61.

⁶³ Červen 2001, podkapitola 2.3.3. Sezóna 2001/2002, s. 54.

⁶⁴ Účast na FEMADu v letech 1995 – 1997.

⁶⁵ ELIÁŠKOVÁ, Věra: Kurýr, Loutkář 11/97, s. 231.

⁶⁶ Příští sezónu vystoupí např. na festivalech Dítě v Dlouhé, Sám na javisku, Divadlo na ulici, Divadelní pouť atd.

pak rodila se touha po odpoutání se od souboru, jehož představy o dalším tvůrčím směřování, až protichůdné jeho vlastním, svazovaly mu ruce a zbavovaly jej svobody. Toto nutkání prozatím zůstávalo uvězněno v Marčíkově nitru a skupina provozovala svou činnost jako doposud, bez jakýchkoli vnitřních změn. Během podzimu vystupovalo Divadlo Studna se svými kusy po krajích českých, moravských a slezských (zavítalo např. na 11. setkání divadel v Ostravě - 6. a 7.11.1998), v prosinci pak jejich Betlémský příběh (rozehraný poprvé na pozadí kopie historicky cenného betlému z klášterního kostela v Českých Budějovicích⁶⁷) mohli spatřit mimo jiné návštěvníci Křivoklátských adventních trhů, pražského divadla Jiskra, ivančického kina či svitavského DK.

Pomineme-li běžné vystupování, patřila zima a jaro sezóny 1998/1999 přípravám nového, v úvodu této podkapitoly již zmiňovaného představení. **Zlatovláska** spatřila světlo světa v květnu 1999 a její uvedení vyprovokovalo, s jistou nadsázkou, další průlom v Marčíkově kariéře, když mu otevřelo dveře na pódia největších a nejvýznamnějších evropských festivalů alternativního a loutkového divadla⁶⁸. Měsíc květen byl tohoto roku vůbec bohatý na nevšední, výjimečné události, mezi něž můžeme zajisté řadit i účast na celostátním festivalu Dítě v Dlouhé, kde Marčík 17.5.1999 sklídl se svým představením Bajaja nečekaný úspěch a odvezl si tak z této přehlídky Cenu Vojty Šálka (cena diváka).

Koncem měsíce pak poprvé zamířil za hranice, do Trenčína, kde se v kině Hviezda, v rámci mezinárodní přehlídky loutkářů – sólistů **Sám na javisku**, prezentoval slovenskému publiku hrou *Robinson Crusoe*⁶⁹. 10. a 11. července bylo opět možno zhlédnout jeho vystoupení na svojanovské **Loutkářské pouti**, jejíž sedmý ročník se dle slov zdejšího kastelána Jiřího Čtrnáct „*nesl v duchu Víti Marčíka, v jeho stylu, v tom jeho pojetí pouličního divadla, které vtahuje diváka přímo do představení.*“⁷⁰. Příznivcům této kulturní události představil v 10 představeních, sám i se členy souboru, sedm inscenací. Na festivalovou účast pak znovu navázal v Plzni, kde 24. srpna vystoupil v rámci přehlídky **Divadlo na ulici**. I tohoto léta figurovala divadelní společnost Studna v kulturních programech českých hradů a zámků (např. již zmiňovaný Svojanov, Velhartice, Červená Lhota), měst i vesnic.

Konec sezóny přinesl s sebou radikální zvrat. Vítězslav Marčík dospěl během roku k rozhodnutí opustit soubor, u jehož zrodu stál a s nímž byl ještě dlouho po svém odchodu

⁶⁷ Viz podkapitola 2.1.4. Sezóna 1995/1996, s. 25.

⁶⁸ Více v podkapitolách Sezóna 1999/00 a 2000/2001.

⁶⁹ Bulletin 5. ročníku divadelního festivalu Sám na javisku, Trenčín: agentura Kvart, 1999, s. 5, in archiv divadla.

⁷⁰ ČTRNÁCT, Jiří.: Loutkářská pouť na hradě Svojanově posedmé (O pouličním divadle, vkusu divadelního obecnstva a tamburaších). *Jitřenka* 1999, s. 73.

spojován. Důvody byly čistě profesního rázu, jak jsme již výše uvedli (odlišné vize dalšího fungování divadla). „Divadlo Studna“, jakož i jeho zkušebna (zřízená členy souboru v prostorách budovy přidružené k hosínské faře), byly ponechány v rukou manželů Kašparových. Marčík tedy stál, po sedmi letech, jež uplynuly od jeho odchodu z Malého divadla, na počátku nové cesty, odhodlán začít znovu, sám za sebe. Tentokrát však byla jeho výchozí situace jiná. Tehdy „bezejmenného“ potulného loutkáře nahradila nyní osobnost zvučného jména, jež bylo pořadateli zárukou diváckého úspěchu i jisté kvality vystoupení, a prodávalo se tak téměř samo. Umělec regionálního významu si v průběhu uplynulých let vybudoval mezinárodní pověst (budeme-li tak směle nazývat jeho divácky úspěšnou účast na trenčínském festivalu), která se v následujících letech rozroste do mimoevropských rozměrů (viz např. pozvání na brazilský festival⁷¹).

Zájem divácké i odborné veřejnosti o „cestující divadélko Studna Hosín“, jak jej v titulku ke svému článku⁷² nazvala Anna Fidlerová, šel ruku v ruce se vzrůstajícím zájmem médií (ve většině případů se jednalo o periodika, ačkoli zprávy či rozhovory přinášely i televize či radia, možnosti jejich dohledání jsou však velice omezené). Reflektovány přitom nebyly pouze úspěchy dosažené na tuzemské či mezinárodní scéně, očekávané premiéry či derniéry, nýbrž (a to stále častěji) byla v nich veřejnost poměrně rozsáhle informována o jednotlivých vystoupeních, ať už proběhnuvších či připravovaných. Dokladem je například výše citovaný článek Anny Fidlerové, v němž autorka informuje o karlovarských vystoupeních divadla:

„Karlovarské Divadlo Dagmar (...) pod názvem Kašpárkovy rolničky přináší pravidelně i představení hostujících souborů, a to těch nejlepších. K nim bezesporu patří i jihočeské divadlo Studna (...), jehož duší je Vítězslav Marčík (...). Herec, zpěvák, hudebník, klaun, ale i autor a režisér je Bohem nadaný všestranný umělec, jenž očividně stojí občas před problémem, co si počít se svým talentem. Potvrdila to i tři představení, která na komorní scéně Tosca sehrál ve dnech 17.-18. ledna.(...).“⁷³

Ne všechny informace, které tisk o této divadelní společnosti přinesl, byly pravdivé. Podle Pavly Edlové (spolupracovnice redakce MF Dnes) např. Marčík odehrál roku 1999 ve Velharticích tři pohádky – Zlatovlásku, O Všudybylovi a Kocoura v botách (tuto smyšlenku

⁷¹ Viz kapitola 2.3.2. sezóna 2000/2001, s. 48.

⁷² FIDLEROVÁ, Anna: Cestující divadélko Studna Hosín přivezlo do Karlových Varů opravdové lahůdky, *MF Dnes*, Karlovarsko/Kultura, 27.1.1999, s. 13.

⁷³ Tamtéž.

mu dokonce vložila do úst).⁷⁴ Kromě první jmenované se však jedná o inscenace manželů Kašparových, v nichž Marčík nikdy neúčinkoval a na jejichž inscenování se ani jinak nepodílel. Dalším nonsensem, jehož se paní redaktorka tamtéž dopustila, byla chybná datace vzniku divadelní společnosti Studna. Její počátky sahají do přelomu roku 1995/1996, nikoli, jak autorka v textu uvádí, do roku 1994.

Určité proměny doznalo od počátků Marčíkovy sólové kariéry také prostředí, v němž vystupoval. Se svými představeními byl nyní zván do sálů kulturních domů, divadel a kin, čas od času jej mohli diváci zahlédnout v městských exteriérech (ulice, náměstí, parky, zahrady) či na nádvořích hradů a zámků, v kostelích a kláštorech. Co do počtu jím realizovaných vystoupení i nadále převažovala představení pro školy, většinou základní či střední, zřídkaždy mateřské (odehraná v převážné většině případů ve výše zmiňovaných kulturních zařízeních). Diváčkou základnou mu však bylo publikum smíšené, malými dětmi počínaje, seniory konče.

2.2.4. Divadlo Studna uvádí

2.2.4.1. Inscenace starší (uvedené poprvé v předcházející etapě divadla)

- Šípková Růženka (viz kapitola 2.1.5. Vítkovo divadlo uvádí)
- Jidášovo pokušení (viz kapitola 2.1.5. Vítkovo divadlo uvádí)
- Robinson Crusoe (viz kapitola 2.1.5. Vítkovo divadlo uvádí)
- Bajaja (viz kapitola 2.1.5. Vítkovo divadlo uvádí)
- A vy si myslíte, jak jsem zbožná (viz kapitola 2.1.5. Vítkovo divadlo uvádí)
- Betlémský příběh (viz kapitola 2.1.5. Vítkovo divadlo uvádí)

2.2.4.2. Inscenace znovu nastudované (v jiném obsazení, změny ve scénáři i hudbě)

- Sněhurka a sedm trpaslíků

Premiéra: jaro 1996

Scénář a režie: Vítězslav Marčík st.

Výprava: Jan Šnejdar

⁷⁴ EDLOVÁ, Pavla: Cyrano odhodí klobouk ve Velharticích, *MF Dnes*, Kultura ze západních Čech, 12.8.1999, , s. 3.

Výroba loutek: Josef Hanusch, Petr Sláma

Účinkují: Vítězslav Marčík st. a Alena Švecová-Kašparová/ Josef Kašpar

- Tři zlaté vlasy děda Vševěda

Premiéra: březen 1996

Scénář a režie: Vítězslav Marčík st.

Výprava, výroba loutek: Vladimír Šopík

Hudba: Vítězslav Marčík st.

Účinkují: Vítězslav Marčík st., Alena Švecová

2.2.4.3. Inscenace nově uvedené

- Cyrano de Bergerac

Premiéra: březen 1997, Hosín

Derniéra: 13.8.2001 ve Vrbovské zahradě v Praze

Scénář: Edmont Rostand, Vítězslav Marčík st.

Režie: Vítězslav Marčík st., Josef Kašpar

Výprava: Milan Doubrava

Hudba: Vítězslav Marčík st.

Bojové scény: Roman a Petr Kadlec

Účinkují: Vítězslav Marčík st., Josef Kašpar, Alena Švecová-Kašparová,
Roman Spáčil, Petr Kadlec

- Zlatovláska

Premiéra: květen 1999, Hrdějovice u Českých Budějovic

Scénář a režie: Vítězslav Marčík st.

Výprava: Vítězslav Marčík st.

Výroba loutek: Jan Růžička

Hudba: Vítězslav Marčík st.

Účinkuje: Vítězslav Marčík st.

Ocenění : - cena Erik za inscenaci roku na Přeletu nad loutkářským hnízdem
(Divadlo v Dlouhé) 1999

2.3. Štace třetí: Teátr Víti Marčíka

Ačkoli nový začátek nezasáhl do soukromého ani profesního života umělceva takovým způsobem, jako tomu bylo při jeho odchodu z kamenného divadla v roce 1992, několik změn s sebou přece jen přinesl. Tou patrně nejdůležitější bylo získání vlastního manažera. Již v závěru předešlé podkapitoly⁷⁵ jsme poukázali na skutečnost, že při sjednávání vystoupení nemusel již Marčík vyvíjet takové úsilí, neboť iniciativu na sebe často brala sama kulturní zařízení. Organizace velkých turné ležela nicméně stále na jeho bedrech, což se při narůstajícím zájmu o jeho divadlo a nově se otevírajících možnostech zahraničního vystupování (a s nimi spojeným byrokratickým papírováním) jevílo stále zřetelněji nad jeho síly. Proto přemluvil svého dlouholetého přítele z hosínského farního společenství Pavla Šmída ke spolupráci a přenesl na něj organizační stránku chodu divadla. Společně pak dali vzniknout - oficiálně od ledna 2000 - (staro)novému fenoménu, jemuž přiřkli jméno **Teátr Víti Marčíka** a jemuž založili webové stránky www.teatr.cz, jimž vtiskl prvotní podobu další z „farních sousedů“, Michal Pešta. Nový „kabát“ dostávají i některé z pohádek, které Marčík znovu secvičil s Pavlem Šmídem (*Sněhurka a sedm trpaslíků*) či Markétou Šlachtovou (*Tři zlaté vlasy děda Vševěda*) a jejichž kulisy nechává zrenovovat u manželů Jana a Simonetty Šmídových. Ti se na téměř celé desetiletí stanou hlavními výtvarníky Teátru.⁷⁶

2.3.1. Sezóna 1999/2000

Setrvávaje v trendu posledních měsíců, dá-li se to tak říci, zahájil Marčík tuto sezónu ve festivalovém duchu. Ve dnech 17., 18. a 19. září odehrál na divadelní pouti „**3x7 na Praze 7**“ devět představení. Koncem října zamířil opět na Slovensko, tentokrát do Bratislavy, kde vystoupil se *Šípkovou Růženkou* a *Robinsonem Crusoe*. V listopadu se poprvé představil na tuzemské nejprestižnější přehlídce **Přelet nad loutkářským hnízdem**, organizované českým střediskem mezinárodní, nevládní organizace UNIMA. Na devátém ročníku festivalu, který se otevírá všem liniím loutkářské tvorby, sklidil se svou nejnovější inscenací *Zlatovláska* neočekávaný úspěch. V Divadle v Dlouhé mu byla udělena putovní **cena ERIK** za nejlepší inscenaci roku 99'. Návdavkem se mu pak dostalo ještě pozvání na největší mezinárodní festival loutkového divadla v Charleville - Mézieres, kam se na podzim následujícího roku

⁷⁵ Viz podkapitola 2.2.3. Sezóna 1998/1999, s. 36.

⁷⁶ Srovnej ŠMÍD, Pavel: Pohlednice a trička. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

vydá. Následně se v tisku, odborném i denním, objevilo několik recenzí oceněné hry, v nichž se autoři dotýkají jak podstaty Marčíkových scénických výpovědí vůbec:

„(...) , jednak pro mne toto představení bylo obrovským zážitkem a v lecčems v něm vidím právě propojení amatérské a profesionální práce. (...) Je to vlastně celé založeno na přímé komunikaci s diváky, celé je to jakési vzájemné povídání, s příležitostným zapojením diváků, dětských i dospělých do hry, k podržení toho či onoho. Loutky zde nejsou hlavními aktéry, ale pomocníky vyprávění a dialogu s diváky.“⁷⁷

„Víta Marčík se nikterak nestylizuje, ba ani nehraje, jednoduše na scéně je. Nemá žádný problém se svým jevištním projevem. Lépe řečeno, problém by se našel, a ne jeden /intonace, artikulace...také pohyb po scéně je jaksi ležérní/, ale ze sporné herecké si Marčík nic nedělá. Přesto, a snad právě proto /což rozhodně nelze zobecňovat či doporučovat/ dokáže tímto způsobem téměř okamžitě nenucený kontakt. S familiárností sobě vlastní se obrací k loutkám, dětem i dospělým. Volnost, kterou si dopřává, rozhodně přispívá nejen k vzájemné komunikaci, ale i ke spontánní přímé spoluúčasti, a to nejen dětského, diváka.“⁷⁸

„Marčík předvádí typicky epické divadlo, které nic nepředstírá a vlastně vzniká před zraky diváků v jakémsi vyskočilovském duchu právě ,tady a teď“.“⁷⁹

tak i konkrétních specifik této inscenace:

„Pohádka se zčásti odehrává v malém kukátkovém divadélku s plochými loutkami /po výtvarné stránce nic výjimečného/, částečně je vynesena před toto jeviště a hlavním hrdinou se stává herec.“⁸⁰

„Celá scéna je poskládaná ze starých odložených předmětů (zbytky dveří, spodek šicího stroje atd.), všude funguje (nebo taky nefunguje, i když má) řada nejružnějších hejblátek a pro mne je na tom nejkrásnější, že Vítek odkrytě vysvětluje principy jejich fungování i to, co by rád k tomuto scénickému vyprávění ještě dodělal a dokutil.“⁸¹

Koncem listopadu se vydal Teátr na každoroční předvánoční pout', o jejíchž jednotlivých štacích se tu a tam objevily zmínky v tisku⁸². Poselství zůstalo nezměněno,

⁷⁷ EXNAROVÁ, Alena: Přelet nad loutkářským hnízdem. *Amatérská scéna* 6/99, s. 17.

⁷⁸ RANDÁKOVÁ, Ludmila: Zlatovláška od Víti Marčíka je jiná. N. d.

⁷⁹ MAKOJN, Karel: Tak vám nevím, říkala babička Marie Šestáková. *Loutkář* 5-6/99, s. 228.

⁸⁰ RANDÁKOVÁ, Ludmila: Zlatovláška od Víti Marčíka je jiná. N. d.

⁸¹ EXNAROVÁ, Alena: Přelet nad loutkářským hnízdem. *Amatérská scéna* 6/99, s. 17.

⁸² Srovnej Listy Prachaticka 8/288, 9/283.

příběh i obsazení prošly úpravami, jednak vynucenými Marčíkovým odchodem z Divadla Studna, jednak danými přirozeným vývojem živého představení. Marčík se k jednomu z odehraných představení vrací v rozhovoru pro srpnové vydání časopisu Život:

„Velmi rád vzpomínám na loňské představení Betlémského příběhu, který jsme dali k Vánocům holkám karmelitkám z Dačic a karmelitánům z Kostelního Vydří. Přišli tehdy spolu s ostatními všichni ti, co nebyli odjetí – bylo jich asi jenom třináct či patnáct, ale ta atmosféra, ta byla úžasná. My tam na konci představení odcházíme a zpíváme 'Blízko je Pán a jeho den'. Tehdy tam všichni spolu s námi zpívali a tančili.“⁸³

Festivalová vystoupení v Divadle v Dlouhé v roce 1999 vynesla Marčíkovi nejen dvě první ceny⁸⁴, ale i přátelství s režisérem Janem Bornou. Byl to právě on, kdo jej přivedl na myšlenku inscenovat již mnohokrát u nás uváděnou hru Daria Fo *Mysteria Buffa*. *„Text mystérií mi dal režisér Jan Borna z Divadla v Dlouhé. Moc se mi líbil pro svou lehkost a nadhled, nový pohled a drsnost. Byli jsme domluveni, že Jan Borna mě nebude režirovat, ale bude mi pomáhat a říkat své názory, a tím, mne povede.“⁸⁵*

Přípravy této inscenace (respektive výroba jejích rekvizit) byly zahájeny na jaře roku 2000. Současně však vystupoval dále se svými kusy. 21. března se na Malé scéně kulturního domu Metropol konala oficiální českobudějovická premiéra *Cyrana de Bergerac*. Informoval o tom deník Mladá Fronta Dnes, který mimo jiné mylně uvedl, že tento „titul Víta Marčík poprvé uvedl před pěti lety“⁸⁶.

V květnu se divadlo opět vydalo za slovenským divákem. Organizátoři trenčínského festivalu divadel jednoho herce se rozhodli přivést divadlo blíže k divákovi a zřídili v centru města Divadelní jarmark. Marčík, podle slov Juraje Plánka, *„pri porovnaní s ostatnými totiž najlepšie naplnil dramaturgický zámer vytvoriť na námestí niekdajšiu typickú jarmočnú atmosféru. Nechýbali mu hlasové dispozície a svojou až chlapčenskou bezprostrednosťou už od prvých minút predstavenia o Šípkovej Ruženke pútal pozornosť okoloidúcich. (...) Rozprávkové predstavenia v jeho podaní dýchali neobyčejnou ľahkosťou a životným*

⁸³ JAGOŠOVÁ, Kateřina: Člověk musí cítit, že je na správném místě. *Život* 8/2000, s. 3.

⁸⁴ Cenu Vojty Šálka z festivalu Dítě v Dlouhé a cenu Erik z festivalu Přelet nad loutkářským hnízdem

⁸⁵ (ad): I venku bude dnes v noci živo. *Chebský deník*, 7.9.2001, s. 20.

⁸⁶ (ze): Víta Marčík hraje Cyrana. *MF Dnes*, Kultura z jižních Čech, 22.3.2000. s. 4.

optimizmom. Jeho hostovanie na tohtoročnom jarmarku ale aj podvečerné vystúpenie patrilo k tomu najlepšiemu, čo VI. ročník festivalu Sám na javisku poskytol.“⁸⁷

Začátkem července (3.– 9.) nabídl Teátr ve Zlaté Koruně všem „vodákům projíždějícím a turistům prohlížejícím pohádku na dobrou noc“⁸⁸. V letním programu pak již tradičně nechyběl ani Loutkářský Svojanov, či středověké akce na hradech Točnick, Strakonice, Rožmberk, Locket a Lipnice. Svými vystoupeními také obohatil kulturní léto v Červené Lhotě. 13. srpna v Praze ve Vrbovské zahradě rozehrál spolu s bývalými kolegy z Divadla Studna naposledy starý a křehký příběh *Cyrana de Bergerac*. Záměrně zde neužíváme slova *derniéra*. Důvod je prostý - Marčík své hry totiž pouze ukládá k spánku, doufaje, že budou jednoho dne, až přijde jejich čas, znovu probuzeny.⁸⁹

Na podzim roku 1999 se rodina Marčíkova i s celým divadelním zázemím přestěhovala na drahotěšický statek. Tento přesun však neměl s Marčíkovým osamostatněním co dočinění. Byl naplánován roky dopředu a motivován potřebou materiální nezávislosti rodiny, touhou žít „ve svém“. Nový domov vyžadoval rozsáhlou rekonstrukci, což se odrazilo i v programu divadla. „Živím pět dětí, šesté je na cestě. Auto se rozpadá, musím vydělat na opravu své poloviny bývalé zemědělské usedlosti,“ zdůvodňuje Marčík současných až čtyřicet představení měsíčně.⁹⁰ Těchto „čtyřicet“ představení (údaj panem redaktorem, dle našeho názoru, mírně nadsazený, ovšem jen těžko dohledatelný) muselo se vměstnat do poměrně nabitých turné, je-li pravdou to, co Marčík svěruje v rozhovoru pro www.portal.cz/ad/, že „čtrnáct dnů v měsíci bývám na cestách, týden hraji po okolí Drahotěšic, kde bydlíme, a vracím se domů, zbytek měsíce jsem doma a snažím se věnovat dětem.“⁹¹ V létě bylo dokonce vystupování omezeno pouze na víkendy, aby mohl v týdnu pracovat na přestavbě statku.⁹²

⁸⁷ PLÁNKA, Juraj: *Pravá jarmočná nálada v centre Trenčína*, n.d.

⁸⁸ Viz propagační materiál in archiv divadla.

⁸⁹ Srovnej ŠUSTROVÁ, Alena: Jsem šťastný za nejistou svobodu. *Region Beroun* 11/2005, s. 5.

⁹⁰ VANĚČEK, Jaroslav: Komedián z Drahotěšic se chystá s loutkami do ciziny. *Zemské noviny*, 12.6.2000, s. 9.

⁹¹ ZAJÍCOVÁ, Jana: Baví mě ptákoviny. *AD* 6/2000, s. 11.

⁹² Srovnej POKORNÝ, Jakub: Svérázný jihočeský divadelník dělá z diváků herce. *MF Dnes*, Kultura ze severních Čech, 13.9.1999, s. 4.

2.3.2. Sezóna 2000/2001

Bylo-li možné označit předešlou sezónu za zlomovou, co se účastí a pozvání na divadelní festivaly týče, nadcházející sezóna zůstane tomuto duchu věrna. Již její počátek nesl se celý v euforii i obavách z prvního velkého zahraničního angažmá, které Teátr Víti Marčíka zahájil 16. září v mariborském **Lutkovnem gledališču**. Ze Slovinska pokračovalo divadlo ve své pouti do Francie, kam bylo pozváno ředitelem festivalu **Marionnettes Universelles** Jacquem Phillipem (Jacques Phillipe), kterého Marčík zaujal svým bezprostředním projevem předešlého roku na Přeletu nad loutkářským hnízdem.⁹³ Dříve než se však představili na tomto největším světovém festivalu loutkových divadel, který jednou za tři roky promění ulice francouzského Charleville-Mézières v divadelní burzu toho nejlepšího, co může současný svět loutek divákovi nabídnout (počet účinkujících divadelních společností sahá až k neuvěřitelným třem stům), vyzkoušeli si své vystoupení „nanečisto“ v belgickém Arlonu. Jelikož Marčík, ač obdařený všelikými talenty, pozbývá daru cizího jazyka, přizval k této výpravě jakožto tlumočníka další postavu jihočeské loutkové scény, Pavla Brožku. Ten svými živými překladatelskými vstupy dodával *Zlatovlásce* nových rozměrů.

Na samotné přehlídce odehráli dvě představení. To první s průměrnou účastí, druhé však - jelikož si komediantství Marčíkovo i přes jazykovou bariéru dokázalo získat srdce diváků i tamní tisk, který jej zařadil mezi "nous recommandons"⁹⁴ - bylo zcela vyprodáno. Manažer divadla Pavel Šmíd se k této pozitivní odezvě u festivalového publika vyslovuje v rozhovoru pro MF Dnes: „*Myslím, že Francouzi pochopili český humor, že jim bylo blízké donkichotství v naší hře.*“⁹⁵

V první polovině října vydal se ještě jednou za hranice republiky. Tentokrát doputoval se svým princem *Bajajou* na festival „**Bábkarská Bystrica**“. Po návratu ze Slovenska oddal se Marčík cele práci na adaptaci hry italského dramatika Daria Fo ***Mysteria Buffa***⁹⁶, kterou ho měl „provést“, jak jsme výše zmínili⁹⁷, Jan Borna. Vinou Marčíkova strachu z cizích zásahů do tvůrčího procesu však nakonec k plánované spolupráci nedošlo. *Čas se blížil a já pořád nedokázal Honzovi nic ukázat, pořád jsem nic 'neměl v ruce'. Nebylo co ukázat, styděl jsem se a bál, že něco, co jsem si postavil, mi Honza zboří. Nejsem zvyklý na režiséry. Bál jsem se o své sny, jako dítě na pískovišti, kterému chce někdo zbořit hrad. Nakonec jsem*

⁹³ Viz podkapitola 2.3.1. Sezóna 1999/2000, s. 39.

⁹⁴ Překlad: Doporučujeme – sekce v novinách, jež doprovázeli a komentovali festivalové dění.

⁹⁵ VANĚČEK, Jaroslav: *Hosínští loutkáři si získali také diváky na festivalu ve Francii*, MF DNES, 2.10.2000, s. 3.

⁹⁶ Zpočátku užíval Marčík pozměněného názvu *Mystéria Chacha*.

⁹⁷ Viz 2.3.1. Sezóna 1999/2000, s. 41.

*odpremiéroval a Janu Bornovi jsem nic neukázal. Vše jsme si již vysvětlili, ale stejně ve mně i v něm zůstalo zranění. Já mu ublížil, on mi odpustil, ale stejně mám v sobě výčitky.*⁹⁸ Premiéra jej čekala 1. listopadu v prachatickém divadle. Ještě předtím ale *Mystéria Chacha* neoficiálně uvedl koncem října na Piaristickém náměstí v Českých Budějovicích. Marčík tyto předpremiéry pořádá téměř pravidelně. Určeny jsou většinou hrstce vyvolených a náhodným kolemjdoucím, na nichž si vyzkouší, jak nová inscenace „funguje“, odhalí tzv. hluchá místa. Jedním z přihlížejících byl redaktor MF DNES Tomáš Málek, který si ve svém článku *Hra není jen fraškou*⁹⁹ všímá mimo jiné odlišností nového (Marčíkova) pojetí této hry: *Zatímco Ital Dario Fo se netajil svými sympatiemi ke komunistickým ideálům a v mystériích vyzdvihoval sociální a revoluční momenty, Marčík hledá jejich poselství jinde. 'Pro mě je tam nejdůležitější přítomnost zázraku. Když se dřív hrávaly, tak všem bylo jasné, že Bůh je. Herci si dělali legraci ze sebe a z církve, nikoli z víry.'* řekl. “ V polovině listopadu přivezl Teatr tuto hru na desátý ročník Přeletu nad loutkářským hnízdem, kde mimo soutěž vystoupil též s inscenacemi *Šípková Růženka* a *Sněhurka a sedm trpaslíků*.

V prosinci vyzýval soubor diváky po celé republice k *Setkání před Betlémem*. Adventní turné bylo tohoto roku mimořádně náročné. Čítalo celkem 38 vystoupení (některé dny se hrálo i čtyřikrát) realizovaných mezi 5.-22. prosincem. Jako řidič a technik se s nimi tentokrát vydal i Karel Dřínek, jihočeský zvukař, který soubor doprovodí i na květnové španělské turné.

Leden zavál Marčíka opět na Slovensko, kde před již známé trenčínské publikum vystoupil s hrami *Robinson Crusoe* a *Bajaja*. Poprvé se pak v rámci této cesty představil i na prknech bratislavského Štátného Bábkového divadla. V únoru podnikl se svým divadlem toulky po Čechách, navštívil např. Karlovy Vary, Plzeň, Brno, Boskovice a Prahu. V březnu omezil hraní na jeden týden, v němž komediant z *Boží milosti* rozložil svou káru opět v hlavním městě, kde se tohoto roku stal téměř stálíci scény klubu Mlejn a divadla Jiskra. Tentokrát s sebou Marčík přivezl *Zlatovlásku* a *Mystéria Chacha*. Jedno z představení (*Mystéria Chacha*, v Klubu Mlejn, 13.3. od 20.00) měla možnost zhlédnout Eva Stehlíková, podle níž by byl Dario Fo s Marčíkovým zpracováním spokojen. Největší sílu vidí v komunikaci s divákem, ve schopnosti přimět publikum podílet se na vzniku příběhu. „*Marčík pracuje s divákem okouzlujícím způsobem – manipuluje jím, ale nikdy ho nezneužívá, ani neponižuje. Naopak: všemi společnými akcemi prosvítá jeho lidská laskavost,*

⁹⁸ (ad): I venku bude dnes v noci živo. Chebský deník, 7.9.2001, s. 20.

⁹⁹ MÁLEK, Tomáš: Hra není jen fraškou. MF DNES, 1.11.2000, s. 5.

stejně tak jako jeho mystéria prostupuje Marčíkova vroucnost. Tím se Marčík liší ode všech českých provedení mystérií, která jsem dosud viděla. Nikdy vás nenechá na pochybách o existenci toho, který činí zázraky.“¹⁰⁰

Zbytek měsíce, až na několik málo „výpadů“ do blízkých měst (Tábor, Český Krumlov), věnoval Marčík všechn svůj čas přípravám na květnové třítydenní španělské turné, na které s sebou sice jako překladatelku a zprostředkovatelku - pro tento typ divadla stěžejního - kontaktu s divákem bral i svou dceru Kateřinu, nicméně zkrácenou „pevnou“ část scénáře se musel naučit španělsky, což jej, jak v úvodu k Deníčku komentuje Pavel Šmíd, „*stálo tolik sil, jako udělat novou inscenaci.*“¹⁰¹ Z tohoto důvodu ani v dubnu nevystupoval tak často, jak u něj bývá zvykem. Koncem měsíce se, opět s inscenací *Mysteria Chacha*, prezentoval na přehlídce **Kopřiva**, odtud pak, doprovázen Pavlem Šmídem, vyrazil do polské **Łódže** na mezinárodní festival loutkářů – sólistů. „*Festival byl soutěžní, ale jak jsme zjistili, ne pro naše divadlo. Tříčlenná komise brzy poznala, že Víťa Marčík není loutkář, takže se nevešel do škatulky. Přesto si získal srdce diváků a podle reakcí po představení i jakousi neoficiální cenu diváka.*“¹⁰²

Během podzimní účasti na charlevillském festivalu učarovalo Marčíkovo pouliční komediantství Juliu Michelovi, řediteli mezinárodního festivalu **Titirimundi**, natolik, že se toto jihočeské potulné divadlo rozhodl zařadit do programu svého – tehdy patnáctiletého - „dítěte“, jež v průběhu let dorostlo v druhý největší festival loutkového divadla vůbec a které každoročně počátkem května láká do města Segovia tisíce milovníků „*groteskní antithesy dvou nadsázek, z nichž jedna zmenšuje příliš rozměry a druhá nepoměrně zveličuje vlastnosti lidské*“¹⁰³. A tak se druhého května, po téměř půlročních přípravách, vydává Teatr na dalekou pouť za španělským publikem.

„*Do Španělska se vydal se svou dcerou Katkou – první jevištní překladatelkou a Tomášem Hosnedlem – záložním překladatelem a nápovědou (...). Auto jsme měli vypůjčené i s řidičem (hlavně však osvětlovačem, zvukařem a naším kamarádem) Karlem Dřínkem. VW Transporter se jmenoval Siegfried, ale ve Španělsku byl samozřejmě překřtěn na Rosinantu.*

¹⁰⁰ STEHLÍKOVÁ, Eva: *Mystéria ve Mlejně. Divadelní noviny*, 2.5.2001, s. 17.

¹⁰¹ ŠMÍD, Pavel: Úvod – Deníček komedianta. *Teatr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/denicek-uvod.php>>.

¹⁰² ŠMÍD, Pavel: *Lodz. Teatr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

¹⁰³ VESELÝ, Jindřich: *O vlasti, vzniku a rozvoji loutek vůbec a o loutkářství českém zvlášť*. Rokycany 1912, knihtiskárna Jos. B. Zápotočného, s. 3.

Pro konečné vyjmenování funkcí, které jsme si stanovili, je důležité dodat, že Tomáš zastával roli průvodce a překladatele do terénu (všichni, samozřejmě mimo Karla, jsme trochu burani z vesnice). Ještě jsem zapomněl na sebe, jel jsem trochu do počtu a říkal jsem si honosně produkční, nebo manažer. Role jsme museli mít jasně stanovené, protože jsme tušili, že se nás budou ptát, proč divadlo jednoho herce jezdí v pěti lidech. “¹⁰⁴

Poučen z cesty do Francie (na kterou vyrazil zcela nevybaven a nevšední příhody, jež s sebou tato dobrodružná výprava přinesla, zůstaly tak navždy pohřbeny v paměti jejích účastníků) vyzbrojil se tentokrát „zeleným sešitkem“, který „*Víťa tahal všude, takže, až na pár výjimek, máte přesně zaznamenán čas, teplotu, vlhkost vzduchu a jiné důležité informace*“¹⁰⁵. Tento deníček později Pavel Šmíd přepsal na webové stránky Teátru, kde se jeho příznivci mohli (a stále mohou) zpětně a zprostředkovaně zmiňované cesty spolu-zúčastnit a odkud i my budeme v následujících pasážích čerpat.

Kromě tří představení v centru festivalového dění, zajistil Julio Michel Teátru osm dalších vystoupení na „vedlejších scénách“. Titirimundi totiž neseznamuje s vybranými zahraničními a tuzemskými divadly pouze segovijské publikum, ale zásobuje divadelními lahůdkami i několik významných kastilských měst. Tak se stalo, že na své pouti poznala Marčíkova divadelní společnost také krásy Zamory, Burgosu, Palencie, Valladolidu a Mirandy de Ebro. Prostory, do nichž byla inscenace *Zlatovláska* zasazena, byly nejružnějšího charakteru. Hrál se v hlavních městských divadlech (Zamora, Palencia, Teatro de Cervantes ve Valladolidu, Juan Bravo v Segovii), románských kostelech (San Nicolas v Segovia), na ulici (Burgos) a dokonce i v bývalé továrně na šrouby.

„16,15 Jsme na místě, je to taková plechová hala uprostřed sídliště. Miranda je poměrně velké město, ale žije zde jen 45 tisíc lidí, jsme překvapeni. Ve fabrice nikdo není. Procházíme si ji, je to opuštěná hala se spoustou strojů. Hlavně lisy. Jsem jak v Jiříkově vidění. Vybíráme si místo. V 17 hodin přichází takový starší pán s hůlkou a říká nám, že je tu vrátný. Domlouváme se. Vysvětluje nám, že do 20hod musíme opustit fabriku, protože v tu dobu zde začíná normální provoz. Pracuje se zde jenom v noci a vyrábí zde nyní plechy na popelnice. 18,00 Postaveno i nasvětleno. Pavel je unaven točí se mu hlava, jde si lehnout do vozu. Karel také odpočívá a telefonuje s Ladou - má již 21 rozhovorů za 16 dní naší cesty. Dnes se krotí, jen 18min 53 sek. 18,30 Začíná představení, je zde asi 86 dospělých a 40 dětí.

¹⁰⁴ ŠMÍD, Pavel: Úvod – Deníček komedianta. [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/denicek-uvod.php>>.

¹⁰⁵ Tamtéž.

Představení je fajn, někdo to natáčí. Ale líbí se mi, že je to jako u nás. Někteří se baví úžasně a část, přesně řečeno vidím čtyři dospělé, kteří nechápou, ale není to jazykem. 19,30 Končíme, děti se ještě houpou na tom koni, což tady ve Španělsku mají nejraději. 19,50 Začínáme teprve sklízet. Přichází pán s holí a něco vykřikuje. Tomáš říká: „Musíme si pospíšet, za 10 min začíná noční směna.“ Přicházejí dělníci v montérkách, někteří nám vynášejí věci. Jsem naštvaný, protože si své věci balím rád sám. 20,00 Přesně s úderem místního kostela se spustilo peklo. Bušení lisu a valící se plechy nás vyhánějí z fabriky.“¹⁰⁶

Ačkoli jsou tyto zápisky, stejně jako všechna jeho představení i život sám, poznamenány Marčíkovou nutkavou potřebou mystifikovat, fabulovat, posouvat hranici mezi bděním a sněním (výše zmiňované představení se sice skutečně odehrálo v prostorách plechové tovární haly, nicméně provoz v ní byl již zcela zastaven a stala se zázemím rozličného kulturního dění), některé z pasáží, byť by se naopak zdály býti „přibarveny“ nezkrotnou jeho fantazií, podávají přesný obraz skutečnosti (např. níže citovaná minireportáž ze školního vystoupení popisuje realitu zcela věrně).

Většina představení byla otevřena široké veřejnosti, takže se hlediště zaplnila diváky všech věkových kategorií. Jedenkrát však musel Marčík se svou dcerou čelit hrozivé převaze hlučících školáků, jimiž bylo divadlo Juan Bravo v Segovii doslova napěchováno. (Až po čtvrté patro balkonu) „11,05 Začínáme hrát. Něco podobného neznám. Děti křičeli, učitelé pískali na píšťalky a křičeli „Silencio!“ (tiše). Já ani Katka jsme nebyli slyšet. Spletl jsem text – prohodil ho, ani v Čechách by tomu nikdo nerozuměl, natož tady ve Španělsku. Od poloviny představení už nikdo neposlouchá. Je konec – zpíváme píseň a děti se trochu chytají a pak už utíkají, křičí a pískají. Jsem zničený. Karel to šel rozchodit na ulici. Tomáš se se mnou nebaví. A Pavel má okousané nehty. Chudák Káťa, užila si. Jsem naštvan a chce se mi řvát. Vzteky, smutkem, cítil jsem přehradu, zed', neumím mluvit, proč jsem nezůstal doma!“¹⁰⁷ Toto představení nakonec zůstalo jedinou nepříjemnou zkušeností, jediným selháním – dá-li se to takto říci – Marčíkových komunikačních schopností. Ve zbylých případech dokázal Marčík svým živelným a bezprostředním projevem překonat jazykovou bariéru a oslovit španělské publikum, které přistoupilo na jeho hru a aktivně spoluutvářelo představení podobně, jako tomu bývá zvykem v Čechách. Tuto jeho „socializační“ dovednost vyzdvihl Manuel Sesma S.

¹⁰⁶ MARČÍK, Vítězslav: Patnáctý den 19.5. 2001, neděle. Deníček komedianta. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/denicek14.php>>.

¹⁰⁷ MARČÍK, Vítězslav: Sedmý den 11.5.2001. Deníček komedianta. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/denicek7.php>>.

jako stěžejní ve své kritice s titulkem Un cuentista juguetón¹⁰⁸,¹⁰⁹ „*Lo de menos es la historia que cuenta porque de lo que se trata es de que el público participe, se implique en la narración. (...) lo hizo con tal naturalidad y convicción que el público, más que asistir a un espectáculo de títeres, parecía disfrutar con el juego en un día campestre. (...)este magnífico actor, que se valió de su joven hija como traductora y cómplice del juego, es un animador social, un agitador de historias para „tranquilizar el corazón“ de las gentes.(...) La doncella de los cabellos dorados más que un espectáculo de títeres fue una fiesta, un teatro alternativo que busca la felicidad del público a través de un proceso de socialización.*“¹¹⁰

Jiného názoru byl autor recenze El títere como excusa¹¹¹ J. A. Gómez Municio.¹¹² Ten ve své kritice sice konstatoval, že je Marčík doma (ve svém jazyce) určitě velmi zručným aktivizátorem a komunikátorem, jeho vystoupení ve španělštině jsou však dle Municia poznamenána nejistotou pramenící z neznalosti jazyka a ztrácí na dynamice, jež je u těchto typů divadel vázána na hercovu momentální duchapřítomnost, schopnost rychlé reakce. Ta zde byla vynuceným překladem zpomalována a celé představení se mu tak jevilo zdlouhavé a nudné. Největší přednost inscenace viděl v „*los toques de ironía metateatrales del manipulador, jugando con las convencias y distancias*“¹¹³ a v neposlední řadě v rafinovaně proměnlivé scéně, v jejím nevyřčeném a přece tak zjevném odkazu donkichotské poutě.

S výše zmiňovanou kritikou musíme souhlasit. Marčíkovy jevištní výkony byly toho roku ještě poznamenány jazykovou nesvobodou, jež mu bránila v rozletu/ jej brzdila v divokých improvizacích. Přesto si nakonec přízeň španělského publika získal. Projevovalo mu ji nejrůznějšími způsoby (od bouřlivého potlesku, přes neméně bouřlivé rozhovory a objetí, až po pozvání do domovů). Celkový úspěch tohoto turné dokládají i další pozvání, jichž se Teátru dostalo (např. na Mallorcu, kam se následujícího roku vypraví, do Léridy, či do Brazílie), a v neposlední řadě i téměř každoroční účinkování na tomto festivalu, který se jihočeskému komediantovi brzy stal „srdcovou záležitostí“ a jehož „duší“ bude v budoucnu některými nazýván (viz sezóna 2004/2005).

¹⁰⁸ Hravý vypravěč pohádek. Přeložila Kateřina Hořínková.

¹⁰⁹ SESMA, S. Manuel: Un cuentista juguetón. *El Adelantado de Segovia*, 15.5.2001, s. 14.

¹¹⁰ „Příběh, který vypráví, je vedlejší, jde tu o to, aby se publikum aktivně účastnilo, aby se zapojilo do vyprávění (...) dosáhl toho s takovou přirozeností a přesvědčivostí, že publikum, spíš než že by se účastnilo loutkového představení, vypadalo, jako by si užívalo venkovské selanky (...) tento úžasný herec, který se vyzbrojil svou mladičkou dcerou jako překladatelkou a komplicem ke hře, je lidovým bavičem, vypravěčem příběhů, jež mají „uklidnit srce lidí“. (...) Zlatovláska byla spíše než loutkovým představením, slavností, alternativním divadlem, které hledá štěstí publika prostřednictvím procesu socializace.“ Přeložila Kateřina Hořínková.

¹¹¹ Loutka jako výmluva. Přeložila Kateřina Hořínková.

¹¹² MUNICIO GOMÉZ, J. A.: El títere como excusa. *El norte de Castilla*, 15.5.2001, s. 10.

¹¹³ Metadivadelních ironických poznámkách, hře s konvencemi a vzdálenostmi. Přeložila Kateřina Hořínková.

Po návratu ze Španělska vstoupilo divadlo do „vyjetých kolejí“ a táhlo svou káru po zemích českých i moravských. Účinkovalo např. na Wolkrově Prostějově, Lodi bratrů Formanů či na **Divadelní pouti** v Písku, kde „*si diváci bez ohledu na počasí a louže pod nohama vynutili, aby (Marčík) místo dvou mystérií, zahrál tři.*“¹¹⁴. 25. června usiloval s inscenací *Šípková Růženka* o přízeň nejmenších diváků na libereckém festivalu **Mateřinka**. Poprvé se Marčík představil také na bratislavském mezinárodním festivalu **Bibiana**, kam prvního července přivezl *Mystéria Buffa* a *Šípkovou Růženku*.

Léto pak Teátr, již tradičně, zahájil na nádvoří zlatokorunského kláštera. Podobnou akci se tohoto roku rozhodl - za finanční podpory statutárního města Českých Budějovic a dalších sponzorů - zrealizovat i v Českých Budějovicích s cílem vnést do centra města trochu divadelního života. Pouliční scénu zřídili na turisticky atraktivním a pro intimní poetiku divadla jako stvořeném Piaristickém náměstí. Zde měli obyvatelé i návštěvníci jihočeské metropole ve dnech 17. – 20.7. příležitost shlédnout téměř celý repertoár Teátru Víti Marčíka (17.7. *Šípková Růženka*, 18.7. *Tři zlaté vlasy děda Vševěda*, *Mystéria buffa*, 19.7. *Sněhurka a sedm trpaslíků*, 20.7. *Bajaja*, *Mystéria Buffa*). Diváci byli svoláváni pro Marčíka již příznačnými spanilými jízdami, které principál Teátru podnikal těsně před jednotlivými vystoupeními na hlavním náměstí Přemysla Otakara II. Dalším poutačem byly rekvizity volně instalované na Piaristickém náměstí. „*Víta Marčík oprášil svůj sklad a na náměstí se dostaly i kulisy z inscenací, které jsou po derniéře. Tak vznikla jakási „scénografická výstava“, která upozorňovala náhodně procházející, že se něco děje.*“¹¹⁵ Na festival jednoho divadla však upozorňovala i Mladá Fronta, a to jak před¹¹⁶, tak i v jeho průběhu¹¹⁷. „*Propagace, ve které hrála prim MF Dnes, byla dobrá. Lidí se hned první den sešlo hodně a každý den jich bylo víc. Jediným nepřítelem bylo počasí. Nakonec se však pouze dvě představení překládala do sálu. Je to trochu drzost, když si malé potulné divadlo, udělá vlastní festival a ještě si ho nechá zaplatit městem a sponzory. Celkový dojem z naplněného náměstí spokojených diváků*

¹¹⁴ MÁLEK, Tomáš: Diváci Víty Marčíka přinutili k přídavku. *MF DNES*, 11.6.2001, s.3.

¹¹⁵ ŠMÍD, Pavel: Divadelní týden na Piaristickém náměstí v Českých Budějovicích. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

¹¹⁶ Viz MÁLEK, Tomáš: Náměstí bude patřit divadlu. *MF DNES*, 14.7.2001, D/3. Dále viz DOLEJŠÍ, Václav: Otec šesti dětí zahraje sám. *MF Dnes*, 16.7.2001, D/3.

¹¹⁷ Viz MÁLEK, Tomáš: Víta Marčík v Budějovicích. *MF Dnes*, 20.7.2001, D/3. Dále viz (jčr): Začal divadelní týden. *MF Dnes*, 18.7. 2001, D/1.

však tento pocit smazal. Bylo by fajn, kdyby se v Budějovicích dělo takových akcí víc, protože je po nich hlad.“¹¹⁸

Na festivalu **Divadlo na ulici**, jež koncem léta nabízel kulturní osvěžení obyvatelům i návštěvníkům města Plzeň, Marčík rozhýbal a roztančil 13 řad čítající publikum a svými mystérii vyprovokoval redaktorku deníku PM k reflexi.

„Hraje čtyři známé příběhy zázraků. Má vřelé teplo dobrého srdce, bezelstnou upřímnost potulného herce. I ty nejvážnější myšlenky a pravdy civilně a vtipně odlehčuje a provází nás mystérii.(...) Frašky, morálie, středověk, komediant. Ale všechny nás najednou tiše mrazí. To vše je vlastně o dnešku a o nás. Nezbyvá než dle rady Víti Marčíka zavřít oči na dvacet čtyři hodin a být slepí. Když po těch dlouhých hodinách oči otevřeme, budeme vnímat vše kolem s vděčností, že vidíme, a s láskou, že jsme. A hlavně budeme lepší.“¹¹⁹

Pozitivního hodnocení (nejen) této inscenace se Marčíkovi dostalo i od Terezy Boučkové, jež tomuto „vyučenímu opraváři elektronických zařízení“ věnovala své Poslední slovo „*A zas to bylo výborné, trochu jinak, víc při všech divokých, ale laskavých improvizacích do smutna a do hloubky. První příběh byl o zázraku zrození komedianta. Byla jsem toho dvakrát svědkem. Vřele doporučuji.*“¹²⁰

2.3.3. Sezóna 2001/2002

Zájem, který jak tuzemské tak i zahraniční festivaly projevovaly v minulých dvou letech o jihočeský Teátr, neochabuje ani v této sezóně. Marčík obohatí svými vystoupeními nejednu národní i mezinárodní přehlídku. Vůbec první byla účast na festivalu **Divadla jednoho herce** v Chebu (7.9.2001). Na Divadelním náměstí mohlo festivalové publikum přihlížet čtyřem *Mystériím*. Chebský deník, který o průběhu celého festivalu informoval, publikoval toho dne, jako pozvánku na noční představení, kratičký rozhovor s Marčíkem, jenž diváky, mimo jiné a zcela v duchu svých vystoupení, nabádá, aby si s sebou v případě deště vzali pláštěnky. „*Deštník není vhodný, cloní druhým ve výhledu*“¹²¹. Koncem měsíce zavítal

¹¹⁸ ŠMÍD, Pavel: Divadelní týden na Piaristickém náměstí v Českých Budějovicích. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

¹¹⁹ BRŮHOVÁ, Bedřiška. Víta Marčík nabízel mystéria o nás. *Plzeňský deník*, 29.8.2001. s. 17.

¹²⁰ BOUČKOVÁ, Tereza. Marčík. (Poslední slovo). *Lidové noviny*, 23.7.2001, s. 12.

¹²¹ (ad): I venku bude dnes v noci živo. *Chebský deník*. 7.9.2001. s. 20.

„zjev z jižních Čech“¹²² na jihlavský festival **Sejdeme se na Kopečku**, v jehož rámci „bavil diváky v areálu jihlavské psychiatrické léčebny“¹²³ hned dvěma svými hrami (14.00 *Sněhurka a sedm trpaslíků*, 19.30 *Robinson Crusoe*).

Z podzimního programu stojí, dle našeho názoru, za zmínku též listopadové školní vystoupení v Berouně, jež vyvolalo odezvu u regionálního tisku: „*Víťa Marčík, který se včera představil královským dětem ve své one man show Robinson Crusoe, strčil do kapsy leckterou hvězdu zábavného průmyslu. Vykutálené žáčky vytahoval na pódium a ti s ním vytvářeli báječné představení. Hra slov a gest překonala zaprášené učební osnovy.*“¹²⁴ Dále bychom rádi upozornili na představení *Zlatovláska* odehrané 17. listopadu 2001 v Jihočeském divadle. Bylo to vůbec poprvé, co Marčík se svým divadlem zavítal na půdu hlavní jihočeské scény. Její honosné prostory budou Teátr tuto sezónu hostit ještě po dvakrát (23.12. *Setkání před Betlémem*, 23.3. *Bajaja*). Koncem listopadu se soubor opět vydal na adventní „šňůru“ s inscenací *Setkání před Betlémem*, o níž byla veřejnost informována nejen na webových stránkách Teátru, ale i v tisku: „*Letos odehraje padesát představení a cestování po Čechách a Moravě ukončí v Jihočeském divadle. O jeho představení byl takový zájem, že jsme místo jednoho nakonec objednali hned dvě*“ říká Svatava Kopečková z Jihočeského divadla. *Vánoční představení jednoho z nejoblíbenějších jihočeských divadelníků není ani po tolika letech okoukané, protože Marčík na každé Vánoce připravuje jiný scénář. Co zůstává, je základní biblický příběh a originální divadelní scéna*“¹²⁵. Každý rok mívá také připraveny alespoň dvě verze tohoto představení, oficiální (pro divadelní a kulturní sály) a zkrácenou (pro pouliční představení). Tentokrát vyrazil s třemi variantami inscenace, poslední - určená dětskému publiku – je ochuzená o závěrečnou vyhocenou scénu, v níž herci ze svého středu vyženou těhotnou přítelkyni. Zajímavé bylo toto turné také tím, že se k souboru poprvé připojila i Marčíkova tchyně, Eva Juříčková.

V prvních měsících roku 2002 neměli příznivci této potulné divadelní společnosti mnoho příležitostí ke zhlédnutí jejích vystoupení. Marčík byl zaneprázdněn jednak přípravou na další španělské turné, jednak pak organizací unikátního projektu, v jehož rámci se soubor v dubnu vrhl vstříc novému, tentokrát filmovému, dobrodružství. Pod odbornou taktovkou přítele, filmového producenta, Petra Oukropce natáčel Teátr v okolí šumavského Hrádku u

¹²² RUMLER, Martin: Marčík navštíví Lipnici a Jihlavu. *MF DNES*. Českomoravská vrchovina, 21.9.2001. Vysočina, D/3.

¹²³ Tamtéž.

¹²⁴ KLÍMA, Miloš: Děti, přijel k nám umělec. *Berounský deník*, 6.11.2001, s. 17.

¹²⁵ (red): Marčík zkouší Betlémský příběh. *MF Dnes*, Jižní Čechy, 27.11.2001, D/4.

Sušice pohádku o Dlouhém, Širokém a Bystrozrakém. Jednalo se o vůbec největší produkci v historii Teátru. „*Přes velké finanční problémy se podařilo (i když na dluh) připravit veškeré scény a vyrobit kulisy.(...) Dva dny jsme organizovali padesátičlenný komparz, v ostatních dnech jsme pracovali v patnáctičlenném týmu.*“¹²⁶ I v tomto případě se Marčík obklopil lidmi blízkými jeho srdci. Na plátně se tak po jeho boku objevila nejen celá jeho (v té době již osmičlenná) rodina, ale i – v davu svatebčanů - neméně početné rodiny bratrů Šmídových¹²⁷, jimž svěřil postavy pohádkového trojlístku. Role černokněžníka se zhostil kněz Václav Vacek z Letohradu. Záběry z tohoto natáčení budou použity v chystané inscenaci ***Elektrické divadlo aneb Představení o podivném promítači***, jejíž premiéra byla plánována na říjen 2002. Propagaci však divadlo zahájilo již na jaře, když nechalo vyrobit trička a pohlednice s motivy této hry¹²⁸. Jejich autorkou je Simonetta Šmídová. „*Její obrazy se Vítovi natolik líbí, že jí svěřil veškeré výtvarno, které se v nové hře (i filmu) objeví.*“¹²⁹ Krátkou reportáž z natáčení přinesl čtenářům deník MF Dnes:

*„Před oprýskanou fasádou zámku se řadí svatební průvod. Náhodného pozorovatele zarazí několik věcí. V čele srocení stojí černě oděný mušketýr v klobouku s těžkou palnou zbraní přes rameno. Naopak oblečení svatebčanů na konci davu patří nejspíše do třicátých let minulého století. Uprostřed se dospělým pletou pod nohy malé děti, které mají na hlavách obrovské rytířské přilby. Je krátce po poledni. Sluníčko svítí a po domorodcích jakoby se zem slehla. Vskutku netypická svatba. V tom z hloučku o padesáti hlavách vystoupí dlouhovlasý zarostlý muž v podivném kostýmu. Na nohách má škorně, za jaké by se nemusel stydět ani kocour Mikeš. Divadelní herec a teď i filmový režisér Vít Marčík uchopí mikrofon spojený s megafonem a začne udílet pokyny. Začíná natáčení svatební scény z pohádkového filmu Dlouhý, Široký a Bystrozraký.“*¹³⁰

Celý projekt se uskutečnil za podpory Jihočeského kraje a statutárního města České Budějovice a neobešel se bez malé recese na závěr v podobě vyhlášení cen HAF (Hrádecká akademie filmová). „*Ve všech šesti kategoriích vyhráli tvůrci Elektrického divadla. Ostatně jiný film se v Hrádku netočil. Kategorie byly: nejlepší kamera, očko-kamera, skript, catering,*

¹²⁶ ŠMÍD, Pavel: Pohádka Dlouhý, Široký a Bystrozraký natočena. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW:<<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

¹²⁷ Jiří, Jan a Pavel - manažer Teátru.

¹²⁸ viz příloha.

¹²⁹ ŠMÍD, Pavel: Pohlednice a trička. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW:<<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

¹³⁰ MÁLEK, Tomáš: Elektrické divadlo potřebuje pohádku. *MF DNES*. Jižní Čechy. 18.4.2002, s. D3.

amatérský herec, režie. Jsme hrdí, že cena HAF se vyskytne po boku Českého lva (za film Návrat idiota) u Petra Oukropce. Cenu HAF získal za nejlepší očko-kameru.“¹³¹

13. května se Teátr (ve složení: Jan Šmíd – řidič, kameraman, Vítězslav Marčík – herec, Kateřina Marčíková – překladatelka) vypravil na turné po daleké Mallorce. Vezl s sebou opět hru *Zlatovláska*, kterou rodilým ostrovanům i - převážně německým - turistům představil v sedmi představeních během tří dnů. „*První představení na pláži! Hrajeme ve 12,00 hodin asi 50metrů od moře. Čekáme turisty, ale přichází asi 150 malých dětí ve věku 4 – 6 let. No nazdar! Říkám si, to je těžké hrát i v Čechách. Já mám ty malé prcky moc rád, ale divadlo pro ně moc neumím. Báł jsem se, že budou zlobit, ale byli bezvadní. Zvláště pak učitelky a turisti, kteří také přišli. 14,00 vyjíždíme unavení, ale šťastní, že jsme přežili to vedro – hráli jsme na slunci! Byl to pro mě nový zážitek. Minulý rok jsme ve Španělsku na ulici nehráli a dětská představení moc nevycházela. Byli jsme šťastní, že nás poslouchali a fungovala komunikace – byli absolutně přirození. Nevadilo jim, že je do něčeho nutíme – a teď píšu o dospělých, věděli, že je to hra – vždyť kvůli tomu přišli.*“¹³²

Marčík si sice tentokrát nevedl deníček, ale své dojmy ihned po příjezdu domů zveřejnil na webových stránkách, odkud – opět – čerpáme i my¹³³. Na Mallorce se kromě sedmi výše zmíněných setkání divadelních odehrálo i jedno ryze osobní. Mezi Marčíkem a jejich průvodcem po ostrově, loutkářem Tonim, došlo k zázračnému mezilidskému souznění. „*Jedu s Tonim v autě, nerozumíme jeden druhému, ale nálada je výborná. Mám pocit, že si rozumíme, začínáme komunikovat neverbálně. Občas zjišťuji, že jsme se pochopili špatně, ale to nevadí. Ačkoli nerozumím jeho řeči, vysvětlil mi, že se mu líbí naše programky z balicího papíru, že má rád také nedokonalost, že je pro něj nejvíc v životě i v divadle vztah mezi lidmi. Využívat jedinečnost tohoto okamžiku, který se nevrátí. A když jel do kopce svým starým Citroenem, nemohl předjet auto plné černochů. Začal mlaskat jako kuň a to jsem se smál, protože to zrovna tak dělám v kopci v Čechách, s naloženým Tranzitem, který už také netáhne, jen nepředjíždím černochy. (...) Prožili jsme nádherné chvíle s lidmi, které bychom moc rádi pozvali do Čech. Je mi líto, že je Mallorca tak daleko. Tak blízko bych chtěl být k některým z*

¹³¹ ŠMÍD, Pavel: Pohádka Dlouhý, Široký a Bystrozraký natočena. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

¹³² MARČÍK, Vítězslav: Mallorca aneb zajímavé historky z cesty. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/mallorca.php>>.

¹³³ Tyto záznamy se nám staly jediným zdrojem informací o této cestě.

nich.“¹³⁴ Co se baleárského tisku týče, nedochoval se v archivu Teátru žádný doklad jeho zájmu o jihočeské potulné divadlo.

Nedlouho po návratu z cizích krajů vydal se Marčík koncem května na další zahraniční cestu. Svými vystoupeními tentokrát bavil publikum trenčínského festivalu **Sám na javisku**.

V červnu 2002 dala o sobě znovu vědět Marčíkova (dosud dřímající) vášeň pro život komediantský. Tentokrát prostřednictvím projektu nazvaného **Mladá fronta DNES s komedianty**, v jehož rámci Teátr (Vítězslav Marčík, Pavel Šmíd, Markéta Šlachťová a Pavel Krejčí), doprovázen Divadlem Koňmo a kejklířem Vojtou Vrtkem, objel s šestihodinovým¹³⁵ programem „*který byl sestaven z věcí, které normálně hraje každý sám*“¹³⁶ osm českých měst.¹³⁷ Cílem této nezvyklé pouti bylo zprostředkovat divákovi onu nepopsatelnou atmosféru „komediantského ležení“. „*Ve všech městech, ve kterých hrají, se proto usídlí přímo v historickém centru. Chceme jako parta komediantů společně vytvořit program. Nabídnout lidem zábavu. Doufáme, že nezůstanou jen na představení, ale vychutnají si atmosféru divadelního ležení.*“ vysvětlil Pavel Šmíd.“¹³⁸ Součástí této akce byly také – již tradiční - spanilé jízdy městem, jimiž si komedianti svolávali publikum, a výstava barevných fotografií pořízených redaktory deníku, jenž celý tento netradiční projekt propagačně (jednotlivé štace byly provázeny sérií informativních článků otištěných v daném krajském vydání MF DNES¹³⁹) i finančně zaštil.

Posledního června zavítal Marčík na další ročník bratislavského festivalu **Bibiana**, tentokrát s hrou Bajaja.

Po náročném jarním „natáčecím maratonu“ a zahraničních angažmá si pak v létě Teátr dopřál více volna. Ačkoli, o divadelních prázdninách v pravém smyslu slova hovořit nelze,

¹³⁴ MARČÍK, Vítězslav: Mallorca aneb zajímavé historky z cesty. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/mallorca.php>>.

¹³⁵ hrálo se od 16 do 22 hodin.

¹³⁶ ŠMÍD, Pavel: Komedianti (moc nás to bavilo, příští rok zas). *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

¹³⁷ České Budějovice - 17.6., Sušice – 18.6., Plzeň – 19.6., Cheb – 20.6., Jihlava – 21.6., Karlovy Vary – 25.6., Písek - 26.6. a Jindřichův Hradec - 27.6.

¹³⁸ MÁLEK, Tomáš: Komedianti se představí dnes v Plzni. *MF DNES*. Kraj plzeňský. S. D/4.

¹³⁹ např. MÁLEK, Tomáš: Komedianti navštíví tři města v regionu. *MF DNES*. Jižní Čechy. 13.6. 2002. S. D/3. MÁLEK, Tomáš: Komedianti navštíví dvě města v kraji. *MF DNES*. Karlovarský kraj. 17.6.2002. s. D/3. MÁLEK, Tomáš: Mladá fronta DNES s komedianty zavítá do Karlových Varů. *MF DNES*. Karlovarský kraj. 25.6. 2002. s. D/3. MÁLEK, Tomáš: Komedianti se představí dnes v Plzni. *MF DNES*. Kraj plzeňský. 19.6.2002. s. D/4.

což potvrzuje nejen čtrnáctidenní „šňůra“ po Čechách, ale, mimo jiné, i účast na festivalech v Telči, na Červené Lhotě či Borovanských slavnostech.

2.3.4. Sezóna 2002/2003

Nová sezóna zastihla členy Teátru při hektické práci na konečných úpravách výše zmiňované¹⁴⁰ inscenace *Elektrické divadlo aneb Představení o podivném promítači*. Jejím uvedení přihlíželo 19. října 2002 naplněné písecké Divadlo pod čarou, v jehož prostorech si pět účinkujících¹⁴¹ mohlo předcházejícího dne vyzkoušet premiéru „nanečisto“. Jedná se o zcela netypické představení, které se svým netradičním přístupem ke světu loutek, filmu i divadlu odlišuje od ostatních produkcí této alternativní jihočeské kompanie.

*„Hlavním hrdinou je promítač, který odmítá obsluhovat moderní techniku a cestuje od města k městu se starým, částečně nefunkčním zařízením. Součástí divadelní scény proto bude historický biograf či vozítko velorex. Tvůrci inscenace chtějí mezi diváky umístit pojízdnou promítačku, jejíž pohon zajistí nohy hlavního hrdiny. 'Šlapací promítačka má jednu skvělou vlastnost. Film se totiž bude přehrávat tak rychle, jak promítač pohybuje nohama. To hlavní postavě dává šanci řídit představení, měnit rychlost obrázků na plátně,' vysvětluje manažer Pavel Šmíd. (...) Přitom některé prvky se z promítacího plátna budou přenášet přímo do hlediště mezi diváky. Obecenstvo si tak na vlastní kůži vyzkouší déšť či páru, která uniká z lokomotivy.“*¹⁴² Zajímavostí je, že záběry, natočené předešlého jara na dvě digitální kamery (z finančních důvodů), byly posléze převedeny na klasický šestnáctimilimetrový film, aby tak mohly být během představení přenášeny na plátno pomocí šlapací promítačky. Divadlo pod čarou stalo se zázemím scény, jež čítala nemálo složitých zařízení vlastní výroby¹⁴³ a jejíž instalace byla časově i fyzicky náročná, až do 25. října. Poté soubor vyrazil na sedmnáctidenní turné¹⁴⁴, v jehož rámci si *Elektrické divadlo* 2.11. 2002 v klubu Mlejn odbylo pražskou premiéru. Hře, ve které „jde o spojení divadla, filmové produkce a loutkoherectví a o snahu přesvědčit diváka o tom, že krása je víc než dokonalost, bláznovství víc než moudrost

¹⁴⁰ Viz podkapitola 2.3.3. sezóna 2001/2002, s. 51.

¹⁴¹ Vítězslav Marčík st., Vítězslav Marčík ml., Markéta Šlachťová, Pavel a Jiří Šmídovi.

¹⁴² MÁLEK, Tomáš: Elektrické divadlo potřebuje pohádku. *MF DNES*. Jižní Čechy. 18.4. 2002. s. D3.

¹⁴³ Zdeněk Vlček je v článku Spojení divadla, filmu a loutek v KD Crystal popisuje jako „vynálezy téměř Címrmanovské“. In *Deník Bohemia*. Českolipsko. 7.11.2002, s. 14.

¹⁴⁴ Jednotlivé štace: Hrádek u Sušice, Hosín, Rožmitál pod Tremešínem, Dobříchovice, Praha – Mlejn, Roudnice nad Labem, Česká Lípa, Letohrad, Boskovice, Kyjov.

a láska víc než bohatství a zisk“¹⁴⁵, se dostalo pozornosti dramatika a dramaturga Vladimíra Zajíce:

„Vdechnout konzervovanému médiu neopakovatelné okamžiky zrodu a zprostředkovat je divákovi, a přes z toho plynoucí významy vystavět neopakovatelný smysl nového výrazového prostředku, jímž lze vyprávět o světě, v němž žijeme. To je na elektrickém divadle rajcovní z podstaty vzniku, a též tehdy, když občasně dojde k zázraku rovnováhy mezi divadlem a filmem, a najednou jste svědky nečekaného poznání, neboť film verifikuje divadelní obraz, divadelní metaforu jako fakt. V takových okamžicích jsme stigmatizováni zážitkem pochopení, a posouváme se do další roviny vnímání bytí. To, jak soudím, je smyslem Marčíkova pokusu, jeho hledáním lidským i uměleckým. Zatím ještě nedokonalým, neboť jde cestou nevyšlapanou: nepoužívá známé prostředky Laterny magiky ani Kinoautomatu. Směřuje totiž k výsostně člověčímu zážitku na půdorysu pohádky *Dlouhý, Široký a Bystrozraký*, která je přes filmový obraz metaforicky protažena do skutečného života.“¹⁴⁶ Koncem listopadu slavil Marčík s inscenací *Sněhurka a sedm trpaslíků* úspěch na 4. ročníku festivalu **Evropských nezávislých divadel** v Košicích, kde pro velký zájem dokonce musel přidat jedno představení¹⁴⁷.

V prosinci se Teátr opět vydal na předvánoční pout' s tematickým kusem *Setkání před Betlémem*, kterou 22.12.2002 zakončil na Piaristickém náměstí v Českých Budějovicích. I tohoto roku se jednotlivá vystoupení těšila zájmu tisku¹⁴⁸ i divácké veřejnosti. Jen v Českých Budějovicích odehráli během dvou dní sedm zkrácených představení¹⁴⁹.

První čtyři měsíce roku 2003 omezil Marčík vystupování na několik „výjezdů“, jakými byly např. lednová olomoucká štace, březnové čtyřdenní miniturné s *Elektrickým divadlem* či dubnová týdenní štace v pražském Divadle Jiskra. Důvodem byla nadcházející účast na mezinárodním festivalu **Titirimudni**, kam se v květnu, po dvou letech, vrátil, tentokrát s inscenací *Bajaja*. Toto zahraniční turné, na němž Marčíka doprovázely jeho dvě nejstarší děti, Kateřina (opět v roli překladatelky) a Vítězslav, dále Pavel Šmíd a spřízněná duše Teátru, řidič divadelní „Rosinanty“, Tomáš Honsnedl, nebylo bohužel zaznamenáno do

¹⁴⁵ VLČEK, Zdeněk: Spojení divadla, filmu a loutek v KD Crystal. *Deníky Bohemia*. Českolipsko. 7.11.2002. s. 14.

¹⁴⁶ ZAJÍC, Vladimír: Živé divadlo a film. Kritika: Teátr Víti Marčíka: „Bio iluzion – elektrické divadlo“. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

¹⁴⁷ Viz Divadlo Víti Marčíka pre veľ'ký úspech pridalo predstavenie. *Deník Korzar*. Košice. 25.11.2002, s. 14.

¹⁴⁸ Viz Kam můžete zavítat za kulturou. *Českobudějovické listy*, 17.12.2002., s. 16. Dále viz Advent se letos těší velké návštěvnosti. *Rakovnický deník*, 13.12. 2002, s. 18.

¹⁴⁹ Kratší verze byly důsledkem toho, že se ve všech případech jednalo o pouliční vystoupení.

pověstného „zeleného sešítku“ a tak se v následujících řádcích budeme muset spoléhat na paměť svou a dalších účastníků této cesty a v neposlední řadě pak též na její - bohužel velmi strohý - itinerář. Marčík se tentokrát naučil téměř celý, pro specifické potřeby překladu mírně upravený, text. Ten v sobě nesl nemálo „léček“ v podobě shodně začínajících replik, které protagonista tohoto kusu tu a tam omylem prohodil. Vznikaly tak vtipné situace, jež španělský divák (až dětsky otevřený jakékoli hře) s nadšením kvitoval, a tak tato „šlápnutí vedle“ Marčík - pomalu získávající jazykovou jistotu v textu - začal zařazovat záměrně. V centru festivalového dění, ve městě Segovia, odehrál Teátr devět z celkových osmnácti „španělských“ představení. Ředitel této velkolepé oslavy loutkového divadla, Julio Michel, správně vytušil, že tomuto divadlu nesluší tolik zdobené a strnulou vážností vzbuzující sály velkých divadel, proto jeho vystoupení tentokrát zasadil do scénérie malých pátí¹⁵⁰, jež daly vyniknout intimitě Marčíkových poselství. Tento dramaturgický tah přinesl své ovoce. Festivalové tamtamy rychle roznesly zvěst o jihočeském „cuentacuentos“, jež zve všechny, kdo si ještě nezapomněli hrát, ke společnému dovádění, a téměř všechna představení byla vyprodána. Marčík, naplněn kouzlem mimojazykového souznění, rozhodl se – zcela spontánně – reagovat na atmosféru města, které probíhající přehlídkou dýchalo, a podnikl několik spanilých jízd ulicemi historického centra na střeše pomalovaného komediantského vozu. Tyto projížďky si okamžitě získaly své příznivce, jež se rekrutovali z řad účinkujících divadel i z řad festivalového publika a jež Marčík vytahoval, podobně jako při svých vystoupeních, k sobě na „hřbet Rosinanty“. Patrně právě pro toto nadšení a entusiasmus, s nímž se nechával unést kouzlem okamžiku a s nímž přispíval k vytvoření nezapomenutelné atmosféry unikátního festivalu, byl mnohými nazván duší Titirimundi. Julio Michel jej na místě pozval na další ročník. V rámci tohoto turné navštívil Teátr ještě několik kastilských měst (Valladolid, Zamora, Burgos). Regionální deníky a kulturní věstníky informovaly o jeho představeních velmi spoře. Dohledat se nám podařilo pouze 2 články. První byl otištěný v publikaci AFORO, jež vydává Městský úřad kultury Burgos, a snažil se vystihnout základní specifika tohoto divadla: „*Crear un teatro de títeres alternativo, utilizando todos los medios a su alcance para establecer una buena comunicación con el público, es el móvil principal de su trabajo creativo. La originalidad de sus propuestas imposibilita el encasillamiento de su teatro en alguna categoría o género dramático.*“¹⁵¹. Druhý¹⁵² upozorňoval veřejnost na sérii

¹⁵⁰ Vnitřní dvůr, dvorana.

¹⁵¹ Hlavním cílem jeho tvůrčí činnosti je vytvořit loutkové alternativní divadlo za použití všech dostupných prostředků k navázání fungující komunikace s publikem. Originalita jeho pojetí znemožňuje zařazení tohoto divadla do jakékoli dramatické kategorie či žánru. AFORO. 5/2003. Instituto Municipal de cultura de Burgos. s. 4. Přeložila Kateřina Hořínková.

představení, jež „*este titiritero, del que siempre se ha destacado su especial facilidad para la improvisación y para la nterpretación de historias sobradamente conocidas por todos*“¹⁵³ odehraje v různých scénériích Leónu a jeho okolí.

Po návratu ze Španělska jalo se divadlo „splácet dluh“ svým domácím příznivcům, jež byli o jeho vystoupení v předcházejících měsících ochuzeni, a rozjelo se se svou károu po vlasti české. K vidění byly jejich kusy např. ve Frymburku, Velharticích, Mníšku pod Brdy, Soběslavi, na Lodi bratří Formanů, v Červené Lhotě, Prostějově, Jihlavě či Svitavách. Zúčastnilo se také dvou tuzemských divadelních přehlídek: **Wolkrova Prostějova** a s Komedianty pak mezinárodního festivalu v Hradci Králové **Divadla evropských regionů**. Jeho šestihodinové pásmo patřilo dle Krofty k tomu nejlepšímu, co festival nabídl.¹⁵⁴ Koncem června putoval Teátr za slovenským divákem, jemuž v rámci programu bratislavské **Bibiany** představil *Elektrické divadlo* a *Sněhurku a sedm trpaslíků*.

Pro velký úspěch z roku předešlého, zopakovalo jihočeské potulné divadélko i tohoto roku projekt DNES s komedianty, s nímž v létě jezdilo od města k městu. „*V červnu a srpnu před zraky lidí ve Frymburku, Českých Budějovicích, Litomyšli, Prostějově, Svitavách, Příbrami, Jihlavě, Českém Krumlově, Holešovicích, Písku, Hradci Králové, Telči, Plzni, Horažďovicích, Prachaticích, Táboře, Třeboni, Odrách a Rychnově nad Kněžnou předstoupili báječní a svého druhu rozhodně nejlepší komedianti. Teátr Víti Marčíka, kejklíř Vojta Vrtek a orchestr Péro za kloboukem účinkovali celé odpoledne jeden přes druhého až do úplného setmění a vyčerpání. K vidění byla exkvizitní ekvilibristika – majstrkusy jokulátorské – srdceryvné melodie – instrumentální virtuosita – numera ohnivá – k popukání tragedie – vokální genialita – manévry hasičské. Tolik kumštu jste jaktěživa neviděli.*“¹⁵⁵ Nabíтый program byl tentokrát obohacen o představení *Elektrické divadlo*, jež šestihodinové pásmo zábavy uzavíralo. Reportáž z tábořského komediantského ležení přinesla ve svém článku „*Tržní náměstí ožilo pouličním elektrickým divadlem*“ Taťána Dušková.¹⁵⁶

„*V 16 hodin se začaly na Tržním náměstí zaplňovat lavičky připravené před kulisami. Přesně ve chvíli, kdy čekání začínalo být již nudné a někteří diváci pocítili pochybnost, jestli*

¹⁵² Nepodařilo se nám dohledat pramen. Viz foto v příloze.

¹⁵³ Tento loutkoherec, jenž vždy vynikal zvláštní lehkostí, s níž dokáže improvizovat a interpretovat všemi dobře známé příběhy. Přeložila Kateřina Hořínková.

¹⁵⁴ Srovnej: MAREČEK, Petr: Kolik může mít festival vrcholů? V Hradci i dvacet. *MF DNES*, 30.6. 2003, s. 3.

¹⁵⁵ ŠMÍD, Pavel: Komedianti 03. *Teátr Víti Marčíka [online]*. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

¹⁵⁶ DUŠKOVÁ, Taťána: Tržní náměstí ožilo pouličním elektrickým divadlem. *Táborsko*. 35/2003, s. 5.

vůbec jsou na správném místě, se ozvalo veselé troubení doprovázené výkřiky „už jedou!“. Muzikanti seskákali ze střechy vozidla a hned začali vyhrávat známé odrhovačky ve svěžím rytmu a podání – podmanivá píseň Maxipes Pupence a další nakonec zvábily k tanci několik nejmenších a nejodvážnějších diváků. Písničky vystřídaly žonglérské kousky Vojty Vrtka a odpolední program zakončil Víťa Marčík a Markéta Šlachtová pololoutkovou divadelní hrou *Tři zlaté vlasy*. V dospělých divácích mohlo podání Víti Marčíka vyvolat dávno zapomenuté vzpomínky - děti se sběhnou někde na návsí a „Já budu blázen a ty král. Potom se vyměníme,“ hrají si. Protože Víťa tu schopnost neztratil a hraje si dál a s každým, kdo si ještě chce hrát taky. (...) a potom už začalo elektrické divadlo. Víťa Marčík ze svého promítačského místa divákům vysvětlil hlavní myšlenku projektu: „V dnešní době by pro nás bylo hračkou vytvořit technicky dokonalé představení. My jsme se však vydali cestou mnohem těžší, komplikovanější, ale o to krásnější a naplněnou životem. My chceme, aby to bylo nedokonalé.“ (...) A děj zvolna, trhaně, s mnoha odbočkami, vsuvkami a legracemi pokračoval dál. Když vypnula elektrina, nevěděl už možná nikdo z diváků, jestli to patří k programu, anebo je skutečně výpadek elektrického proudu, a padající hvězda, která se kmitla noční tábořskou oblohou také jako by patřila k režii.“

Sezónu 2002/2003 uzavřel Marčík svým nejstarším představením, *Šípková Růženka*, které odehrál 29. srpna v Kadani.

2.3.5. Sezóna 2003/2004

V nadcházející sezóně bude Teátr reprezentovat českou alternativní scénu za hranicemi naší země častěji, než tomu bylo v minulém roce. Jeho hravá představení budou opět, po dvou letech, hostit pódia trenčínského festivalu **Sám na javisku**. Na Slovensku navíc vystoupí, stejně jako minulého podzimu, i na košickém festivalu Evropských nezávislých divadel. Do Španělska se podívá hned dvakrát, již tradičně v květnu a nově i v srpnu v rámci oslav k otevření nového divadla v **Huesce**.

Podzim roku 2003 nesl se v duchu nabitých turné po krajích českých, moravských i slezských, v jejichž rámci zavítal jihočeský Teátr na jeviště tuzemských divadelních přehlídek hned dvakrát: poprvé 11. září na **Chotěbořském divadlení aneb 20 dk Junioru**, kterého se zúčastnil s pohádkou *Šípková Růženka*, podruhé pak koncem měsíce, když představením *Elektrické divadlo* uzavíral 11. ročník českobudějovického **Příjemného setkání** (jediného

festivalu nezávislých divadel v tuzemsku¹⁵⁷). Koncem listopadu podnikl Marčík výše zmiňovanou cestu na Slovensko, kde se do programu festivalu **Evropských nezávislých divadel** v Košicích zapsal hrami *Bajaja* a *Mystéria Buffa*. Mimoto vystoupil i v městech Levoča a Pozořice. Doprovázela jej dcera Kateřina, která mu ve volných chvílích pomáhala s fixací španělského scénáře *Sněhurky a sedmi trpaslíků*, s níž se v květnu 2004 chystal vystoupit na segovijském „Světě loutek“¹⁵⁸. Za zmínku jistě stojí i skutečnost, že „dne 6.10.2003 byl v České televizi odvysílán dokument *Komediant Boží, jenž nechává nahlédnout do života*“¹⁵⁹ této výrazné osobnosti současné české alternativní scény.

V prosinci putoval Teátr od města k městu se svým vánočním poselstvím o odpuštění a o přijetí člověka¹⁶⁰. Tuto tradiční pouť zakončil tentokrát na půdě Jihočeského divadla (21.12.2003).

Ačkoli v této sezóně neuvedl Teátr oficiálně žádnou novou hru, neoficiálně se tak, v jistém smyslu, stalo. Již dříve¹⁶¹ jsme upozorňovali na to, že nastudování stávajících her v cizím jazyce¹⁶² stojí Marčíka tolik (a možná i více) sil, jako příprava představení zcela nového. V určitém směru se totiž o práci na nové inscenaci jedná. Kromě boje s pamětí a jazykovými (ne)vlohami, vyžaduje tento proces i několik zásahů do podoby představení, a to nejen v rámci samotného textu (Některé narážky by lidé žijící mimo český kulturní kontext jen těžko chápali. Jiné naopak získávají ve španělském prostředí nové konotace, a vrství tak na sebe další a další situace, jež jsou, výhradně pro účely španělského turné, fixovány. Navíc v případě her, v nichž Marčík není jediným účinkujícím, dochází často i k přerozdělení replik.), ale i v pohybu po scéně (je nutné vhodně začlenit a zapojit osobu překladatele). Úpravy se často týkají i hudební složky představení. Melodie a frázování musí být přizpůsobeny přeloženým textům písní, které jsou důležitým aktivizačním prostředkem, plnícím zvláště u dětského diváka nedocenitelnou úlohu v navázání prvního kontaktu, a které v nejednom případě posouvají děj dopředu. Marčík věnoval přípravám na květnové zahraniční angažmá každou volnou chvíli uplynulého roku. S přihlédnutím k výše uvedenému by bylo zcela pochopitelné, kdyby se s blížícím se odjezdem omezoval počet jeho vystoupení.

¹⁵⁷ Hrdina, Karel: Začal divadelní festival. *Jihočeské listy*, 22.9.2003, s. 4.

¹⁵⁸ Titirimundi.

¹⁵⁹ ŠMÍD, Pavel: Komediant Boží. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2012-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

¹⁶⁰ Setkání před Betlémem.

¹⁶¹ Viz podkapitola 2.3.2. Sezóna 2000/2001, s. 45.

¹⁶² Španělském.

K těmto „omezením“ v programu Teátru došlo však teprve začátkem dubna¹⁶³. Zdá se nám nepochopitelné, že při tomto vytížení zvládl Marčík během prvních tří měsíců roku 2004 odehrát neuvěřitelných 64 představení, dvě z nich¹⁶⁴ v rámci pardubického **GRAND Festivalu smíchu**. Nastolené tempo nebude však trvale udržitelné, což se na Marčíkově zdraví projeví v následující sezóně¹⁶⁵.

Do tohoto období spadá též další z originálních projektů této kreativní osobnosti; vydání divadelních novin **KOMEDIANT**¹⁶⁶, v nichž se odráží Marčíkova nutková potřeba hry s jazykem, obrazy, či mystifikací, trvale přítomná ve všech jeho hrách. „**PŘEDPLATNÉ:** Pavel Šmíd, Hosín 182, Hluboká nad Vltavou 37341, tel. 387 220144; s donáškou do domu nebo poštou. Ročně 60 Kč, půlletně 30 Kč, čtvrtletně 15 Kč, měsíčně 5 Kč. Do cizozemska 120 Kč. Pozor, vychází jen jediné číslo zdarma. Jestli jste si koupili předplatné, či přímo tuto tiskovinu, byli jste prodejci nekale podvedeni, neboť to, co zde budete číst, nestojí ani za zlámanou grešlí.¹⁶⁷“ Komediant plnil netradičním způsobem funkci propagačního materiálu, jsa pojat jako inzertní list, v němž jsou z převážné většiny nabízenými i žádanými artikly právě představení buď Marčíkovy divadelní společnosti, či s ní spřátelených souborů. „**PRODÁM ŠÍPKOVOU RŮŽENKU** se vším všudy (výprava, loutky - Renata a Tomáš Štolbovi). Důvěrně známá pohádka se odehrává vždy v srdcích těch, kteří poslouchají a dovolí mi hrát ve staré dřevěné kulise se šesti loutkami. Tuto hraji sám. Vyprávím příběh, který jsem prožil a byl bych rád, kdybyste ho ještě jednou prožili se mnou. Doba trvání: cca 50 min. Záruční doba: neomezená trvanlivost pro ty, kteří mi uvěřili. Cena: smluvní. Vhodné pro robata již od 4 let věku!!!¹⁶⁸“ Kromě takovýchto propagačních „inzerátů“ zaplňují stránky tohoto „plátku“ i texty až poetického ražení: „**Koupím starý řetízkový kolotoč za účelem potěchy sebe i druhých. (Do sedaček posadím andílky, zapnu kolotoč a společně se budeme dívat, jak budou létat). P.S. nebo vyměním za med a slivovici.**“¹⁶⁹ Ne vždy mají formu inzerátu. Na titulní straně např. Marčík v úvodníku odpovídá všem skutečným i domnělým tazatelům na to, „**proč ze sebe dělá takového šaška.**“¹⁷⁰ V dalším z článků jsou čtenáři, s všudypřítomnou nadsázkou, informováni o několikerém setkání Teátru s muži zákona.

¹⁶³ Od 7. dubna do 6. května odehrál „pouze“ 11 představení.

¹⁶⁴ Bajaja a Robinson Crusoe, 10.2.2004.

¹⁶⁵ Více v kapitole 2.3.6. Sezóna 2004/2005, s. 64.

¹⁶⁶ 1.4.2004.

¹⁶⁷ MARČÍK, Vítězslav: *Komediant*. 1.4.2004, s. 1.

¹⁶⁸ MARČÍK, Vítězslav: *Prodám Šípkovou Růženku*. *Komediant*. 1.4.2004, s. 2.

¹⁶⁹ MARČÍK, Vítězslav: *Koupím starý řetízkový kolotoč*. *Komediant*. 1.4.2004, s. 2.

¹⁷⁰ MARČÍK, Vítězslav: *Úvodník*. *Komediant*. 1.4.2004, s. 1.

„Jste nám sympatičtí, vysvětluje jeden z policistů: „Máte krásné auto, vagon, ale hlavně jste pruhovaní jako trestanci. Hned jsme poznali, že jste něco provedli.“ Máváme jim na pozdrav a oni nám. Přejeme jim hodně štěstí a zdraví. Jeden z policistů mi háže svou policejní uniformu i píšťalku. Já na oplátku vyslákám své pruhované tričko a vyhazuji ho z okna i s kytarou. Vše se odehrálo jako sen. Policie nevěří při běžných kontrolách na komunikacích, že naše vozidlo má technickou. V roce 2003 jsme byli zastaveni celkem 36 krát. Vždy ji máme a jsme chváleni. Nikdy však už nedošlo mezi námi k výměně dresu. Dne 15. ledna 2004 obdrželi jsme plaketu za NEJKONTROLOVANĚJŠÍ VŮZ roku 2003.“¹⁷¹

6. května se po téměř ročních přípravách vydal Teátr za španělskými příznivci Marčíkovy osobité poetiky. Vezl s sebou další pohádku. Prince *Bajaju*, jenž dobýval srdce festivalového publika minulého roku, nahradila tentokráte *Sněhurka a sedm trpaslíků*. Ve snaze zachytit jedinečnost prožívaných okamžiků, vzal s sebou sice Marčík na tuto cestu diktafon, na nějž se zapálením bláznivého redaktora zaznamenával téměř vše (čímž svým (spolu)dobrodruhům způsobil nejednu „horkou chvíli“), nahrávky nicméně již nikdy (ani písemně ani jinak) nezpracoval, neboť záhadně zmizely. A tak se, stejně jako v podkapitole minulé, budeme muset spokojit se sporými informacemi, jež utkvěly v paměti účastníků, doplněnými o ty, jež nám poskytla elektronická korespondence manažera divadla, Pavla Šmída, s festivalovou agenturou. V rámci kastilského turné navštívil tedy Teátr v následujícím pořadí města Valladolid¹⁷², Galapagar¹⁷³, Zamora¹⁷⁴ a konečně Segovia, kde pro něj organizátoři festivalu připravili malé překvapení: „stálou scénu“ v podobě patia Jardín de Torreón de Lozoya, kterou se českému divadélku podařilo ve dnech 12., 13.¹⁷⁵, 15., 16. a 18.5. naplnit takovým počtem diváků, jenž dvojnásobně převýšil předpokládanou kapacitu patia. Fráze, kterou se jeho dcera v představeních vyzbrojila, „mi padre dice...“¹⁷⁶, ve festivalovém prostředí zdomácněla a stala se zaklínadlem. Pro velký úspěch podnikl „*asiduo y entusiasmo del festival segoviano*“¹⁷⁷, jak jej v článku *El gran embaucador*¹⁷⁸,¹⁷⁹ nazývá místní tisk, i tohoto roku své spanilé jízdy po Plaza Mayor, které se proměnilo v místo „para

¹⁷¹ MARČÍK, Vítězslav: Setkání s muži zákona. *Komediant*, 1.4.2004, s. 3.

¹⁷² 8.5.2004, v Teatro Cervantes.

¹⁷³ 9.5.2004, v Teatro Jacinto Bonavente.

¹⁷⁴ 11.5.2004, v Teatro principal – zde před třemi lety vystoupili vůbec poprvé před španělské publikum.

¹⁷⁵ 14. 5. 2004 odehráli představení v nedaleké Salamance.

¹⁷⁶ „Můj tatínek říká...“ přeložila Kateřina Hořínková.

¹⁷⁷ *Pravidelný účastník a duch segovijského festivalu*. Přeložila Kateřina Hořínková.

¹⁷⁸ *Velký podvodník (mystifikátor)*. Přeložila Kateřina Hořínková.

¹⁷⁹ Pramen se nám nepodařilo dohledat, jen útržek z novin v archivu divadla.

iniciar una marcha de confraternización.“¹⁸⁰ Ve zmiňované recenzi byly vyzdvíženy, mimo jiné, jeho komunikační a vypravěčské dovednosti: „*Canciones, el juego del cuentero, humor, mucho humor, una gran capacidad de convicción a pesar de su castelano graciosamente imperfecto, y una enorme facilidad para ganarse al público (...), son las armas de este genial comunicador.*“¹⁸¹

Po návratu domů zahájil Teátr 27. 5. 2004 v Kouřimi třetí ročník *Komediantů*, jenž se tentokrát týkal osmnácti měst¹⁸², která potulná divadelní společnost během měsíců červen, červenec a září navštívila. Oproti minulým dvěma ročníkům neuzavíralo šestihodinovou show *Elektrické divadlo*, ale nově (pouze pro tento ročník) připravený kabaret „*složený z řady na sebe nenavazujících výstupů.(...) Veselé výstupy se střídají s vážnými mystérii Víti Marčíka. Máme už za sebou sedmnáct štací, takže kabaret, který je částečně postavený na improvizaci, se usadil a má spád.*“¹⁸³ Souběžně však vystupoval Marčík se svými kusy i samostatně. 29.května se, jak bylo v úvodu této podkapitoly zmíněno, po dvou letech znovu zúčastnil festivalu **Sám na javisku**. Zhlédnout jeho představení mohli dále např. návštěvníci Červené Lhoty, publikum plzeňské, třeboňské či berounské. Začátkem července vystoupil, v rámci zmiňovaného programu *Komedianti*, na bratislavském festivalu **Bibiana**. Za hranice republiky vyrazil opět v polovině srpna, tentokrát na pozvání svých nových přátel, Titiriteros de Binéfar. Sblížily je jednak divoké jízdy (na střeše Rosinanty) po segovijském hlavním náměstí¹⁸⁴, jichž se členové tohoto, ve Španělsku poměrně populárního, rodinného divadla hojně účastnili, jednak pak právě ona rodinná povaha obou souborů. V rámci této cesty odehrál Teátr v severošpanělské (aragonské) provincii Huesca celkem pět představení *Bajaja*, dvě z nich na oslavě jednoho z poutních „městeček“ na Svatojakubské cestě, další při otevření nové kamenné scény, jejímž zřizovatelem nebyl nikdo jiný než Titiriteros de Binéfar.

¹⁸⁰ *Kde se zahajovaly jízdy sbratření*. Přeložila Kateřina Hořínková.

¹⁸¹ *Zbraněmi tohoto úžasného komunikátora jsou písně, hra vypravěčova, humor, spousta humoru, velká přesvědčivost, i přes roztomile nedokonalou španělštinu, a obrovská lehkost v získávání publika*. Přeložila Kateřina Hořínková.

¹⁸² Jednalo se o Kouřim, Náměšť, Český Krumlov, Plzeň, Řevnice, Hradec Králové, Třešť - festival Cihelna, Rožmitál, Velhartice, Tábor, Příbram, Bratislava – festival Bibiana, Lipník nad Bečvou, Kopřivnice, Písek, Olomouc, Borovany, Jičín.

¹⁸³ HRDINA, Karel: *Komedianti se představí v Písku*, *MF DNES*, 1.9.2004, C/11.

¹⁸⁴ Viz výše.

2.3.6. Sezóna 2004/2005

Do začátku této sezóny se překlenuje ještě několik štací z doznívajícího ročníku *Komediantů*. Konkrétně se jednalo o ležení v Písku (1.9.2004), Olomouci (2.9.2004), Jičíně (10.9.2004) a Borovanech (18.9.2004). Komediantské putování bylo opět doprovázeno články v tisku¹⁸⁵, jež seznamovaly veřejnost s programem netradičního pouličního veselí. 9. září objevil se Teátr, stejně jako předešlého roku, v programu **Chotěbořského divadlení**. Po téměř půlroční odmlce, si na podzim 2004 odbyla obnovenou premiéru inscenace *Elektrické divadlo*, s níž Marčík v říjnu týden obléhal českobudějovickou Solnici. Hrála se představení především pro školy. Výjimkou bylo večerní vystoupení pro veřejnost, jež se uskutečnilo 14.10.2004 v 19 hodin. Promítačovu svědectví mohlo počátkem listopadu přihlížet také publikum brněnského divadla Radost. V prosinci, jako obvykle, rozjelo se divadlo, prostřednictvím příběhu o nepřijetí člověka, připravovat srdce všech, kteří chtěli naslouchat, na blížící se příchod Neviňátka.

Nástup roku 2005 byl pro Vítězslava Marčíka dosti dramatický. Hlavu rodiny i divadelní společnosti „dohnalo“ neustálé vypětí náročných turné a v noci 30.12.2004 zkolaboval. Naštěstí se nejednalo o nic závažného, tělo pod nátlakem celkového vyčerpání vyslalo varovný signál, na nějž Eva Marčíková zareagovala stanovením pravidel, která (nenechajíc se tentokrát odbýt¹⁸⁶) přiměla svého muže respektovat: nepřekročit 30 představení za měsíc, nevystupovat déle než dva týdny v kuse. Výjimka byla udělena pouze blížící se cestě na Pyrenejský poloostrov, která Marčíka odvede z domova na celý měsíc. Jelikož však nesl s přibývajícím léty stále hůře týdny trvající odloučení od ženy a dětí (a zimní události k tomu zajisté také přispěly), doprovodí jej na ní téměř celá jeho početná rodina (chybět bude pouze nejstarší syn Vítězslav). Dříve než se však vrhl vstříc novým dobrodružstvím, jež ponoukal kočovný rodinný život, čekaly je týdny zkoušení, jehož intenzita nebyla nikterak ovlivněna faktem, že do ciziny vyráželi se španělským sluncem již ošlehaným princem *Bajajou* a *Sněhurkou a sedmi trpaslíky*. V polovině dubna předstoupili aktéři španělského provedení posledně zmiňovaného kusu před studenty hlubocké Mezinárodní školy. Této generální zkoušky bylo členům souboru velice třeba, neboť první část turné měli poprvé absolvovat bez překladatelky. Její úlohu na sebe v oněch dnech vzal manažer souboru, Pavel Šmíd, jenž si během posledních tří let osvojil základy španělského

¹⁸⁵ Například: Komedianti se představí v Písku. *MF DNES*. Jižní Čechy. 1.9.2004, s. C/11. Dále: Komedianti ožíví ulice Olomouce. *MF DNES*, 1.9.2004, s. C/11. Nebo: Pohádkou, písničkami a kejklířskými čísly. *Olomoucký den*. 3.9.2004, s. 1. Či: *Do Olomouce vtrhnou potulní komedianti*. *Olomoucký den*. 2.9.2004, s. 9.

¹⁸⁶ V minulosti byly její připomínky přehlíženy.

jazyka. 20. dubna se tedy celé rodinně-divadelní společenství (s Pavlem Šmídem cestoval nejstarší syn Jakub) vydalo na cestu. „*Celkem nás čeká 32 představení, 22 měst, 12000km.*“¹⁸⁷ Byla to zkouška nejen pro členy výpravy, ale i pro novou Rosinantu: Fiat Ducato. Po třech letech se členové souboru rozhodli obnovit tradici španělského cestovatelského deníčku, tentokrát v jakési online podobě, ve snaze co nejdříve a co nejvěrněji zprostředkovat příznivcům Teátru své zážitky. „*Tento deníček je psán právě v těchto dnech. Každý den přibývají nové zážitky a stránky, které posíláme ke zveřejnění. Omluvte tedy překlepy a nepřesnosti, které jsou způsobeny touhou podělit se s Vámi o krásy i strasti naší cesty.*“¹⁸⁸ Tento záměr nebyl bohužel cele naplněn, neboť, jak už to bývá, nedostávalo se cestovatelům nejprve času a posléze ani sil. Z deníčku tak zbyly jen střípky vzpomínek, jimiž tu a tam „okořeníme“ následující řádky.

Prvním ze čtyř velkých festivalů, jichž se na této zahraniční „šňůře“ Teátr zúčastnil, byl **Festival internacional de títeres**. V rámci jeho programu přitáhl svou káru do šesti albacetských městeček (La Roda, Higuera, Casas Ibañez, Montealegre del Castillo, El Ballester, Yeste, Alpera). Další zastávkou na této divadelní pouti byla katalánská Lleida a její **Fira de titelles**, na které svedl Marčík po boku věrného přítele Pavla Šmída pět „bitev“ ve dvou dnech. „*Náměstí La paeria jsme zanedlouho našli, je poměrně malé, možná nebude třeba zvuk (to ještě netušíme, co nás čeká). V 9.00 se registrujeme na centru festivalu a jdeme stavět kulisy. Najednou se rozběhli dva podezřelí chlapci a vzali nám kytaru a microporty a začali s nimi utíkat. Strhla se honička. Po cca 200 metrech jsme je dohonili a zjistili, že to je Petr Forman a Milan Forman (pomysleli jsme si své). Začali jsme se objímat a radovat ze setkání. V Čechách na sebe nemáme čas a tak se setkáváme jen ve Španělsku. Dohodli jsme večerní fiestu a propustili je. (Vítu stačil ulovit do dig. diktafonu, úžasné Petrovo vyprávění – bude přílohou deníčku). Chystá se první představení. Nikdy bych netušil, kolik lidí se může vejít na tak malé náměstí. Hrajeme našťěstí s dobrým zvukem pro min. 500 lidí a není to konečné číslo. Po celonoční cestě jsme absolvovali tři takové války. Ta třetí byla proti největší přesile. V neděli jsme měli dvě představení již mnohem klidnější. Nebylo tolik lidí a taky jsou zavřené obchody, takže není takový ruch.*“¹⁸⁹ Vzhledem k pozvání na příští ročník festivalu, jehož se Teátru namísto dostalo, můžeme konstatovat, že ony zmíněné „války“ vybojoval ve

¹⁸⁷ ŠMÍD, Pavel: Španělsko 2005. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

¹⁸⁸ ŠMÍD, Pavel: Úvod. Deník z cest po španělsku 2005. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/2005-denidek.php>>.

¹⁸⁹ ŠMÍD, Pavel: Setkání, svět je malý. Deník z cest po španělsku 2005. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/2005-denidek-setkani-svet-je-maly.php>>.

svůj prospěch. Z Katalánska zamířil soubor s veškerým svým doprovodem do Segovie, kde se k němu připojila i Marčíkova dcera Kateřina a Tomáš Honsnédl. Odtud pak v různém složení vyjížděli, jak už se stalo zvykem, do okolních¹⁹⁰ i vzdálenějších měst¹⁹¹. Přímo v srdci festivalu **Titirimundi** odehrálo jihočeské nezávislé divadlo v pěti dnech celkem sedm představení. Všechna se uskutečnila v prostorách Patia Andrése Laguny. I tentokrát si svou opravdovostí, bezprostředností a neuvěřitelným nasazením, s nímž je odhodlán vystoupit i za nepřízně počasí, získává srdce všech zúčastněných.

„První představení Sněhurky je v pátek 13. 5. celý den poprchává a tak se ruší mnoho představení. My jsme pevně rozhodnutí hrát i v dešti. Tyhle představení mají většinou neopakovatelnou atmosféru. Obracíme kulisu směrem k ambitům, kam pustíme lidi, ti moknout nemusí. Za celé představení ani nekápllo, ale bylo to jedno z nejlepších, které Sněhurka pomatuje. Největší pocty se nám dostalo, když nám přišel poděkovat Angličan Barnett¹⁹² (jezdí na festival každý rok a neumí vůbec španělsky) a poděkoval španělsky!!“¹⁹³

Další pocty se jim dostalo od ředitele festivalu Julia Michela, který si jejich představení, i přes divadelními lahůdkami nabitý program, nenechal ujít celkem třikrát¹⁹⁴. V neděli 22. května se Teátr svým vystoupením v Navacerradě rozloučil se španělským publikem a vydal se na cestu domů, aby odtud o týden později, 1. června 2005¹⁹⁵, zamířil – letecky – zpět na Pyrenejský poloostrov. Tentokrát jej čekaly tři dny na mezinárodním festivalu loutkových divadel v galicijské **Redondele**.

Po návratu do Čech neměl soubor příliš času nabrat sílu. Již 11. června vystoupil v Jindřichově Hradci v rámci svého mateřského projektu *Komedianti*, s nímž během léta navštívil ještě Plzeň, Jihlavu, Horažďovice, Náměšť nad Oslavou, Tábor a Vyšší Brod. Mimo tyto aktivity, jichž bylo, nutno podotknout, méně než v předcházejících letech, podílel se Marčík na kulturním programu Červené Lhoty, Ostravského zámku, Jemniště, Velehradu, Vimperku, Telče, Strakonice a Velhartic. Koncem srpna čekala jej ještě dvě zahraniční angažmá. Nejprve se s Robinsonem rozjel nalézt „Pátky“ v hledišti bratislavského festivalu **Bibiana**. Poté se vydal se *Sněhurkou a sedmi trpaslíky* hájit české „barvy“ do Slovinska. Tam

¹⁹⁰ Salamanca, Madrid, Avila, La Granja, Collado-Mediano.

¹⁹¹ Leon, Zamora, Villafranca.

¹⁹² Jeden z nejlepších interpretů klasického maňáskového kusu Punch a Juddy.

¹⁹³ ŠMÍD, Pavel: Tak jen útržky a pár vzpomínek. Deník z cest po Španělsku 2005. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/2005-denidek-tak-jen-utrsky-a-par-vzpominek.php>>.

¹⁹⁴ Srovnej: Tamtéž.

¹⁹⁵ Tohoto dne také vychází druhé číslo *Komedianta*. Vánoční vydání. S vánočním plakátem *Komediantů*. Pojetí zůstává stejné.

se v Koperu zúčastnil mezinárodní přehlídky loutkových divadel **PUF**, v jejímž rámci odehrál dvě představení. Odtud se přesunul do Mariboru, kde jej po třech letech přivítala scéna **Lutkoveho gledališče**. Poslední štací tohoto slovinského turné byl ljublanský festival **Emonská promenáda**.

2.3.7. Sezóna 2005/2006

Stejně jako předešlého září i tentokrát přesáhlo z letního programu do nové sezóny několik komediantských ležení, jež Teátr se spřátelenými divadelními společnostmi rozbil např. ve Velešíně, Jičíně či Žďáru nad Sázavou. Mimoto obrazil Marčík na podzim se svými hrami tuzemská kulturní střediska, divadla, kina i festivaly. Koncem září tak mohli dvě z jeho her, *Sněhurku a sedm trpaslíků* a *Robinsona*, zhlédnout návštěvníci **festivalu v Líšni**. V listopadu se soubor zcela ponořil do příprav na mezinárodní festivaly v **Murcii**¹⁹⁶, **Tolose**¹⁹⁷ a **Alicante**¹⁹⁸, jichž se na přelomu listopadu a prosince 2005 - opět se *Sněhurkou a sedmi trpaslíky* - zúčastní na pozvání Miguela Arreche, který stojí v čele celosvětové organizace **UNIMA**, jež tyto festivaly zaštiťuje, a odvezou si cenu diváka. „10.12.2005 se Teátr vrátil z turné po Španělsku. Na festivalu v Tolose (festival UNIMA) jsme získali cenu za nejlepší představení pro děti, 'Premio al mejor espectáculo infantil, Tolosa, 3 de Diciembre de 2005'. Velice nás to těší, zvláště proto, že proti nám stálo několik čínských divadel, skvělé německé stínové divadlo a další. Nemáme moc rádi festivaly, kde jsou ceny, ale tato byla od dětské poroty a to potěší. Navíc nám to pomůže otevřít dveře na další festivaly.“¹⁹⁹

12. prosince, sotva dva dny po návratu z cest po Španělsku, zahájil Teátr v Domažlicích tradiční předvánoční turné po krajích českých, které zakončil 22.12. v 19 hodin v českobudějovické Solnici. Již druhým rokem s nimi jezdili manželé Schusterovi, kteří v *Setkání před Betlémem* převzali „štafetu“ po Markétě Šlachtové.²⁰⁰

¹⁹⁶ 26. - 27.11. 2005.

¹⁹⁷ 29.11, 1. - 3.12.2005.

¹⁹⁸ 6. - 8.12.2005.

¹⁹⁹ ŠMÍD, Pavel: Španělské turné. Teátr Víti Marčíka [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

²⁰⁰ Respektive, tuto štafetu převzala Jitka Weinerová, Vít Schuster představení zvučil a svítil. V dalších letech se těchto turné účastnila již jen Jitka.

Počátkem roku 2006 vrhl se Teátr - v očekávání nového přírůstku do divadelního repertoáru – do zběsilého víru zkoušek, vystupování, výroby kulis, loutek a komponování hudby. Pro své příznivce plánoval v červnu uvést hned dvě nové hry, dvě historie o lásce a smrti, vině a nevině, dvě nová nastudování velkých a všem známých příběhů o *Popelce* a *Romeovi a Julii*. Na první z výše jmenovaných pracoval Marčík se svou ženou Evou, která měla na starosti výtvarné uchopení manželovy představy o scéně, a synem Vítězslavem, z jehož dílny pochází nejen loutky, ale i hudba k této inscenaci. Vítězslav Marčík mladší v obou hrách také stane po boku svého otce na jevišti. Druhá z výše zmiňovaných her vznikala jako společná autorská práce všech zakládajících členů *Komediantů* a měla být vrcholem celodenních produkcí pátého ročníku tohoto projektu. Scénáře (respektive adaptace slavné předlohy) a režie se chopil principál této potulné společnosti, Vítězslav Marčík starší. Hudbu pak měl, logicky, pod svou taktovkou orchestr Péro za kloboukem²⁰¹. Pod scénografií tohoto kusu jsou podepsáni všichni účinkující²⁰². První zkoušky se odehrály v polovině února na dvoře Marčíkova statku, který se během následujících dvou měsíců proměnil, vždy na jeden týden, v dějiště Shakespearovy tragédie.

K tomuto „kolotoči“ tvůrčích procesů přidaly se v dubnu ještě přípravy na již tradiční jarní turné po Španělsku, na které se Teátr, opět doprovázen rodinnými příslušníky a *Sněhurkou a sedmi trpaslíky*, vydal již 20. dubna. Toto putování lišilo se od všech předešlých tím, že na jeho konci nečekala na Teátr pódia segovijského festivalu, kterého se z dramaturgických důvodů²⁰³ tentokrát neúčastnil. Nicméně, nakonec se Marčíkova potulná divadelní společnost přece jen mohla těšit krásami středověkého městečka a neméně kouzelnými setkáními s přáteli ze všech koutů světa, neboť ředitel festivalu zorganizoval tomuto osobitému divadlu „šňůru“ po přilehlých městech a vesnicích. Dříve než se tak stalo, zamířily jejich „kroky“ na sever, do galicijského města Huesca, kde vystoupili na místních slavnostech. Další zastávkou byl menší festival v **Alcázar**u a konečně **Fira de títelles de Lleida**, kam se po úspěchu z předešlého roku vraceli. Odtud vedla jejich cesta do Portugalska, kde svými vystoupeními obohatili program lisabonského mezinárodního festivalu pouličních divadel **Finfa**. Před festivalové publikum předstoupili ještě dvakrát. Nejprve v rámci sevillské **Feria internacional de Títeres**²⁰⁴ a poté na přehlídce v **Alcalá la Real**²⁰⁵. Poslední štací

²⁰¹ zformovaný členy Divadla Koňmo: Vítem Schusterem, Markem Vojtěchem, dále Janem Brůčkem a Karlem Zichem.

²⁰² Viz podkapitola 2.3.14.2. Inscenace nově uvedené, s. 91.

²⁰³ Titirimundi slibuje přinášet nová, na této scéně dosud neuvedená, představení, která však Marčík nemohl při tehdejším vytížení (příprava dvou nových představení) nabídnout.

²⁰⁴ 13. - 14.5.2006.

tohoto turné, s nímž doslova zbrázdili celý Pyrenejský poloostrov, byla již výše zmiňovaná Segovia. V jejím okolí nechal Marčík během pěti dnů sedmkrát oživnout starý příběh Sněhurčín.

Po návratu domů byl soubor opět pohlcen vrcholícími přípravami nových inscenací²⁰⁶, jejichž premiéry se nezadržitelně blížily. Obě dvě se uskutečnily 9. června 2006 ve Vimperku v rámci osmihodinového pásma Komediantů. První se potlesku na otevřené scéně dočkala **Popelka**, jež byla uvedena v rámci odpoledního bloku pohádek. Jak jsme již dříve prozradili, „*představí se v ní lidem hned dva Marčíkové; principál Vítá spolu s dvacetiletým synem Vítkem nazkoušeli pohádkový příběh, kde zní saxofon a piano.*“²⁰⁷ Pohádka je tentokrát určena spíše starším dětem a jejich rodičům. Její tvůrci se poměrně věrně drželi syrové předlohy Bratří Grimmů. Když však došlo na závěrečnou scénu, v níž holoubci vyklovávají sestrám a maceše oči, rozhodli se pro vlastní invenci. Nutno dodat, že nový konec způsobuje, nejen dětem, větší trauma než ten původní. Zjevně nám dělá větší problém přijmout nabízené splynutí duší v nebi (či snu), než se smířit s krvavým starozákonním aktem pomsty (protože jim to patřilo), k němuž jsme současnou společností vychováváni. Ač bylo upozornit na tento „rozpor“ patrně hlavním smyslem, tématem této hry, rozhodl se nakonec Marčík, ovlivněn reakcemi z řad malých i velkých diváků, neuspokojivé vyústění příběhu pozměnit.

Druhý titul, **Romeo a Julie**, uzavřel ve 21 hodin komediantský program. „*Chtěli udělat Shakespeara na ulici a podle toho to bude vypadat. Není to ani satira, ani kamenné divadlo. (...) jde o neobvyklou divadelní formu, kdy komedianti zcela vážně sehrají Shakespeara.*“²⁰⁸ V roli Romea se představil Vít Schuster, Julii ztvárnil Pavel Šmíd. Dále byli na scéně k vidění Marek Vojtěch (jako otec František), Jan Brůček (jako Kapulet) a „babička“ Eva Juříčková, jediná žena v osmičlenném souboru, která vystoupila v roli Juliiny chůvy. Nezvyklé dvojrole Mercuzia – Tybalta se, věren svému kejklířskému řemeslu, umně zhostil Vojta Vrtek. Další z řady dvojrolí patřila Karlu Zichovi (lékárník, hrabě Paris). Trojrole Benvolia- Baltazara – bratra Jana patřila Vítězslavu Marčíkovi ml. Vévodou Escalem a hrou provádějícím a do děje vstupujícím (ač s mnohem menší četností než je u jeho her obvyklé) vypravěčem byl Vítězslav Marčík starší.

²⁰⁵ 14.5.2006.

²⁰⁶ Viz výše.

²⁰⁷ KOBLENC, Václav: Vimperské léto zahájí Marčík. *MF DNES*. 8.6.2006. s. D/3.

²⁰⁸ Tamtéž.

Komedianti sehráli tohoto léta²⁰⁹ slavný příběh veronských milenců celkem dvanáctkrát²¹⁰. Kromě toho mohli diváci vídat samostatně vystupujícího Marčíka na nádvořích hradů a zámků²¹¹, v sálech či stodolách nejrozličnějších kulturních klubů²¹² či na festivalech²¹³. Koncem srpna vyrazil na toho roku poslední (zahraniční) turné, v jehož rámci odehrál ve Slovinsku a Itálii šest představení.

2.3.8. Sezóna 2006/2007

Sezóna 2006/2007 patří v historii Teátru bezesporu k těm nejúspěšnějším, co se účasti na zahraničních mezinárodních přehlídkách týče. Jeho hry na nich reprezentovaly českou loutkovou scénu tohoto roku celkem sedmkrát. Ani o tuzemské festivaly nebylo v programu Teátru nouze. Hned v úvodu sezóny se představil na **Vyšehrátkách**, organizovaných Studiem Damúza a orientovaných na českou nezávislou loutkovou scénu. Koncem září přivítala jeho *Sněhurku a sedm trpaslíků* „loutkářská metropole“²¹⁴. Jazykovou bariéru se na tomto bienále **Světového festivalu loutkových divadel** rozhodl překonat s pomocí překladatelských vstupů Petra Formana. Jeho nezaměnitelná, osobitá jevištní komika a bavičství daly vzniknout velmi zdařilému a u festivalového publika úspěšnému představení, které však mělo s původní, Marčíkovou, *Sněhurkou* pramálo společného. „*Snaha domluvit se, přeložit text a navázat kontakt s publikem, byla kritikou nejvíce oceněna. Prý v Čechách musí být představení pěkně nudné, když není překládáno. Jako jedno z deseti divadel jsme se mohli zúčastnit také decentralizace festivalu, takže jsme hráli i v okolních městečkách v oblasti Arden.*“²¹⁵

Zbytek podzimu objížděl Marčík se svým Teátrem česká, moravská a slezská města. V listopadu²¹⁶ vystoupil v divadle Minor v rámci nejprestižnější tuzemské přehlídky **Přelet nad loutkářským hnízdem**. Soutěžní části se divadlo zúčastnilo s inscenací *Popelka*. Ta byla pro Ninu Malíkovou zklamáním, neboť „*ani zdaleka nedosáhla spontaneity a dráždivé*

²⁰⁹ Červen – září 2006.

²¹⁰ Ve Vimperku, Borovanech, Českém Krumlově, Rožmitále, Jihlavě, Prachaticích, Příbrami, v pražské Zoo, Velharticích, Telči, Týnci nad Sázavou a Táboře.

²¹¹ Jemniště, Sovinec, Rabí, Třeboň.

²¹² Např. Pole u Blatné.

²¹³ Letní Letná, Sovinec, Bratislava – Bibiana.

²¹⁴ Jak je ve článku *Loutky od roku nula* nazváno město Charleville-Mézières. *UNIMA* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.unima.idu.cz/cs/loutky-od-roku-nula>>.

²¹⁵ ŠMÍD, Pavel: Festival v Charleville – Mézières. *TeátrVítí Marčíka* [online]. 22.2.2010 [cit. 2013-04-23].

Dostupné z WWW: <<http://zapisnik.teatr.cz/2007/02/22/festival-v-charleville-mezieres.php>>.

²¹⁶ 5.11.2006.

interakce mezi Víťou a publikem, jako tomu bylo a je u jeho dnes už klasických opusů Zlatovláska či Bajaja.“²¹⁷

Ani tohoto roku nechybělo v rozpisu vystoupení předvánoční divadelní putování. Zahájeno bylo 8. prosince v Týně nad Sázavou a zakončeno o čtrnáct dní později v píseckém Divadle Pod čarou. Ač toto turné nepatřilo k nejdelším, stálo jeho účastníky mnoho sil. O tom svědčí zápis na webových stránkách Teátru.

„Na Křivokláte jsme byli plní síly a elánu, ale jak dny přibývaly, ubývalo nám sil. V Praze 15.12. byla situace taková : já Víťa horečka- tedy jenom 38,2 C, hodně se potím, ale hlavně ztrácím hlas. Babička špatně slyší, bolesti kloubů, nechce nám chodit do schodů, ale chvála Bohu, dobře zpívá i mluví. Jitka má taktéž horečku, ale nákupní, zato teplotu odhaduji tak od oka...něco kolem 41,2 C. Pavel bez viditelných problémů. Mám strach, že tento rok Betlém nedohrajeme. Nejhorší to bylo 20.12. v Havlíčkově Brodě, kde jsme hráli dopoledne třikrát a odpoledne pak v Jihlavě dvakrát venku na náměstí, tedy celkem pětkrát v jednom dni – a to se nám často nestává. A tenkrát to přišlo. Jitka už nemohla, nemusela nic hrát, to její: „Josefe, já už nemůžu,“ nemusela ani říkat, stačilo se jen podívat a celé náměstí jí věřilo. Babička ani nevysedala z auta, jak byla unavená, jen já Víťa a Pavel jsme mechanicky nosili kulisy. Když tu najednou cítím objetí, takové pevné, přátelské, otočím se a vidím, jak se na mě směje ušmudlaný vousatý chlapík, trochu smrděl: „Ahoj, já jsem Standa,“ říká mi... Otočil jsem se na Pavla, co tomu říká, a vidím, že také mluví s kýmsi jemu podobným. „To je Vláďa“ říká mi Standa " a máme tu s sebou i Zdena s Magdou. Kdybyste chtěli, vemem to za vás. „To je blbost, říkám já Víťa,“ to nemůžete, teda musím se dohodnout s babičkou Juříčkovou a Jitkou, ty už vážně nemůžou..." Zvláštní je, že popsat zázrak se nedá a nebo dá, ale je to takové divné, nepravděpodobné, občas trapné... Ale pravda je, že ten večer v Jihlavě jsme seděli v kavárně na náměstí a oknem se dívali, jak Standa, Vláďa, Zdena a Magda hrají za nás... a že jim to šlo.“²¹⁸

Těsně po Novém roce rozjelo se jihočeské nezávislé divadélko do Madridu, kde na **Navideňu**, vánočním festivalu, vystoupilo opět se *Sněhurkou*. „*Krčíme se na jevišti za plentou a čekáme, až nám Marie-Carmen dá znamení, že máme jít hrát. Máme za sebou cestu i úvodní modlitbu. Myslím na spousty věcí, říkám tomu myšlenkový průvan, ale hlavně se mi*

²¹⁷ MALÍKOVÁ, Nina: Přelet nad loutkářským hnízdem 2005 – 2009 aneb dalších pět let s Přeletem. *Loutkář* 5/2010, s. 234.

²¹⁸ MARČÍK, Vítězslav: Zpráva o jednom zázraku. *Teátr Víti Marčíka* [online]. 22.2.2007 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://zapisnik.teatr.cz/2007/02/22/zprava-o-jednom-zazraku>>.

vrací texty a místa, které celkem pravidelně kazím, anebo zapomínám. Pavel stojí vedle v klidu. Tedy v klidu si okusuje nehty. Víta s kytarou zpívá. A jak se tak krčíme a díváme dírkou skrz oponu do diváků, vidím jakoby z nebe spadlou holčičku, která sedí na zemi sama a upřeně hledí s pootevřenou pusou na náš starý vůz s oponkou, jako by v tu chvíli nic jiného nebylo. Zapomněla dokonce na mámu a tátu, jen čeká, co se bude dít. Konečně přišlo znamení a my začali hrát...“²¹⁹

Španělské festivaly byly vlastně leit – motivem celého jara 2007. To se, již tradičně, neslo v duchu příprav květnové výpravy na **Titirimudi**, kde měl Teátr poprvé uvést španělskou verzi hry *Tři zlaté vlasy děda Vševeda*. Navíc se však ještě počátkem března rozjel znovu do španělského hlavního města, aby v rámci 11. ročníku mezinárodního festivalu divadla, hudby a tance **Teatrália** přivezl *Sněhurku a sedm trpaslíků* i do přilehlých měst a vesnic. Zážitky z cesty Marčík shrnul do kratšího článku na divadelních stránkách. Vzpomínky na konkrétní vystoupení v nich tentokrát mnoho prostoru nezabírají. „... *sedím a dívám se do zdi na hotelovém pokoji. Včera jsme hráli jedno nedělní dopolední představení, bylo krásné. Dvakrát jsem zapomněl texty! Pavel mi pomohl.(...) Je 6. března, úžasné představení pro školy. Text zapomněl Pavel a já mu nepomohl.(...) Dnes je 7. března, představení bez chyb, ale moc to nešlo. Texty nezapomněl nikdo, ale děti byly malé, kolem dvou až čtyř let a pro ně hrát neumíme, škoda...*8. března dopoledne jsme si opravdu pochutnali, hrálo se nám úžasně...*Je 9.března a my si užili dopolední představení v divadle ,Tyl Tyl', což je pravda. Nedaleko Madridu v městečku Navacarnero, zítra tam hrajeme také (...)*10. a 11. se nám hrálo jako v Čechách, když se to povede...“²²⁰

Po návratu do Čech čekala Marčíka týdenní štace se synem Vítězslavem a Popelkou v olomouckém Divadle Hudby. A pak jej již naplno pohltilo „oprašování“ inscenace *Tři zlaté vlasy děda Vševeda*, která byla uložena k spánku roku 2002, když soubor opustila Markéta Šlachtová. Nyní, po pěti letech, snažil se ji probudit k životu, byť v nové podobě. Tu jí částečně vtiskly roky „na odpočinku“ a částečně pak také herectvím „nepolíbená“ dcera Kateřina, která tento kus nejen přeložila, ale i nastudovala. Další vývoj rodinných událostí pak způsobil, že se na české scéně po otcově boku v tomto představení již neobjevila. Nicméně, během měsíčního turné, na nějž Teátr vyrazil 15. dubna 2007, byla tato inscenace odehrána v rámci festivalů v **Albacete a Segovii** (Titirimundi) celkem dvacet pětkrát.

²¹⁹ MARČÍK, Vítězslav: *Madrid – vánoční festival*. [online]. 22.2.2007 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://zapisnik.teatr.cz/2007/02/22/madrid-vanocni-festival>>.

²²⁰ MARČÍK, Vítězslav: *Teatrálie – 2007*. [online]. 18.3.2007 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://zapisnik.teatr.cz/2007/03/18/teatralie-07>>.

Účastí na květnových přehlídkách však festivalový maraton nekončil. V první červnové týdny zastupovalo jihočeské kočující divadlo českou alternativní divadelní scénu nejprve na festivalu **Bime** v portugalské Evoře, poté na **Tenerife**. Koncem června mohli jeho představení *Sněhurka a sedm trpaslíků* zhlédnout poprvé i návštěvníci mezinárodní přehlídky loutkových divadel v italském **Benavento**.

Po kratších divadelních prázdninách²²¹, jichž bylo souboru po náročném jaře třeba k načerpání nových sil a k opravě stodoly, jež slouží jako sklad divadelních rekvizit a příležitostná zkušebna, snažil se Teátr v srpnu vynahradit svým českým příznivcům téměř tříměsíční „půst“. Se svými představeními zavítal Marčík do Jemniště, Grabštejna, Velhartic, Slavonic, Českých Budějovic²²², Telče, Lipna, Vimperku, Boskovic a Bechyně. *Romea a Julii* sehráli toho léta *Komedianti* např. na Křivoklátě, v Úštěku a Miroticích. Tamního **Setkání hudby a loutek** se Teátr zúčastnil vůbec poprvé. Sezónu pak uzavřel poměrně tematicky, deseti vystoupeními (pětkrát šlo o *Romea a Julii*) na festivalu nového cirkusu a divadla **Letní Letná**.

2.3.9. Sezóna 2007/2008

Na podzim roku 2007 vstupoval Marčík do 16. sezóny na „volné noze“. Její zahájení v sobě odráželo jeho lidskost a potřebu hovořit o věcech dotýkajících se podstaty našeho pozemského bytí či nebytí, trvale přítomnou ve všech jeho hrách. Důraz, který této otázce přikládá, je patrný např. z toho, že ze všech v září odehraných představení, zasáhlo jej nejhlouběji vystoupení v Hospici Dobrého pastýře v Čerčanech. *„Hrál jsem v nové porodnici pro umírající v Čerčanech o „Mladém slepém a starém chromém“, tedy lépe řečeno ve staveništi tohoto budoucího zařízení. Měl jsem trochu strach, neboť neumím hrát na těchto akcích. Ale díky Bohu, že jsem tam mohl být... a že za rok tady budou moci začít umírat lidi. A pevně doufám, že budou uzdraveni, neboť nemocným s natrženými křídly se do nebe letí špatně...“*²²³ I na podzim měli diváci možnost přihlížet křehkému příběhu *Romea a Julie*, který členové společnosti *Komedianti* sehráli 3. září v Jihlavě a 1. října v Ostravě. 13. října byl Vítězslav Marčík pozván do pořadu *Noc s andělem*. Nebylo to první pozvání, kterého se mu od televize dostalo, nicméně bylo prvním, které s díky neodmítl. Svou roli zajisté sehrálo

²²¹ V červenci byla odehrána dvě osamocená vystoupení.

²²² Zde vystupoval v rámci Radničního léta.

²²³ MARČÍK, Vítězslav: *Lidičky přišla k nám smrt. Teátr Víti Marčíka* [online]. 7.9.2007 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://zapisnik.teatr.cz/2007/09/07/lidicky-prisla-k-nam-smrt>>.

jeho přátelství s režisérem pořadu a fakt, že spolu s ním měla v pořadu účinkovat i baskická skupina Tapia Eta Leturia. Poprvé se ocitl v přímém přenosu a ze světél kamer byl zprvu poněkud rozpačitý, což dodalo jeho vyprávění o divadelních začátcích na autentičnosti.

Zbytek podzimu byl poměrně náročný. Začátkem listopadu se Teátr vydal na turné Prostějov – Konice – Brno. „*Tam na skvělém festivalu, pořádaném divadlem Líšeň. Pak na staré radnici hrajeme pro vytížené ženy, které chtějí ještě více práce, aby si jich vážila společnost, muži, jejich vlastní děti.*“²²⁴ Poté putoval do Prahy a odtud zpět domů, kde jej čekaly dvoudenní přípravy na poslední zahraniční cestu roku 2007. Ta zavedla kočující divadlo na pódia festivalů pořádaných mezinárodní organizací **UNIMA**, které se jednou za dva roky konají ve španělských provinčních městech **Murcia, Alicante a Tolosa**. Posledně zmiňovaný svým tematickým zaměřením usiluje o seznámení veřejnosti, laické i odborné, se specifiky loutkové tvorby dané země/kultury. Minulý ročník, jehož se Marčík zúčastnil na podzim roku 2005 s inscenací *Sněhurka a sedm trpaslíků* a na němž mu byla udělena cena diváka Premio al mejor espectáculo infantil, byl věnován čínskému loutkovému fenoménu. Tentokrát bylo celé bienále s názvem Ventana a Chequia²²⁵ věnováno, jak název napovídá, českému loutkovému divadlu. Jednalo se o jednu z nejmasivnějších prezentací české loutkové tvorby, která zde byla zastoupena jednak přímo, vystoupeními pěti českých divadel²²⁶, jednak pak nepřímou, formou výstavy, jež se snažila zmapovat historii českého loutkářství. Dalším zdrojem informací byl pro návštěvníky tohoto festivalu diskuzní stůl. Dle slov Niny Malíkové bylo vystoupení *Bajaja* Teátru Víti Marčíka „*skutečnou trefou do černého – pro svůj aktivní vztah s divákem, rytmus, spontánnost i sympatický divadelní atak.*“²²⁷ V článku Doširoka otevřené okno pro české loutkářství, věnovaném této výjimečné mezinárodní přehlídce, se také, mimo jiné, věnuje schopnosti Marčíka a „*jeho skromného ‚nahrávače‘ Pavla Šmída*“²²⁸ využít při manipulaci se španělským publikem jeho hravosti a otevřenosti. Nakonec lituje, „*že si ještě nikdo nevzpomněl označit Víťu za ‚talent‘ roku*“²²⁹.

Sotva se Teátr vrátil z úspěšné zahraniční cesty, čekalo na jeho členy jedenáctidenní turné, během něž odehráli 26 představení *Setkání před Betlémem*. Na tato předvánoční

²²⁴ MARČÍK, Vítězslav: Šťastné a veselé. *TEÁTR Víti Marčíka* [online]. 12.12.2007 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://zapisnik.teatr.cz/2007/12/12/stastne-a-vesele>>.

²²⁵ Okno do Čech. Přeložila Kateřina Hořínková.

²²⁶ Kromě Teátru reprezentovalo zde českou scénu ještě Divadlo Líšeň, D-Studio, Naivní divadlo a Divadlo Drak

²²⁷ MALÍKOVÁ, Nina: Doširoka otevřené okno pro české loutkářství. *Loutkář* 2008/1, s. 27.

²²⁸ Tamtéž.

²²⁹ Tamtéž.

divadelní setkání byla veřejnost upozorňována i prostřednictvím periodik, která opět poměrně důsledně informovala o plánovaných vystoupeních tohoto nezávislého seskupení.

V prvních měsících roku 2008 (leden – březen) se Marčík plně věnoval vystupování. Se svými kusy zavítal například na prkna olomouckého Divadla Hudby, pražských divadel Jiskra a v Celetné, kulturního centra Zahrada, havířovského a opavského divadla. Jeho představení oživila také kulturní program měst Beroun, Odry, Pardubice, Roudnice nad Labem, Jablonec nad Nisou, Strakonice či Ostrava. Na jihu Čech mohli jeho umění přihlížet diváci českbudějovické Solnice a píseckého Divadla Pod čarou. Volná místa v pracovním rozpisu principála tohoto nezávislého divadla vyplňovala práce režisérská. Ač o sobě Marčík často prohlašuje, že nemá pro tuto činnost vlohy²³⁰, získal si v tomto směru respekt svých přátel a kolegů ze spolku *Komediantů* a ti, s důvěrou v jeho osobitý přístup k inscenační tvorbě svěřily do jeho rukou scénář i režii své nové hry s názvem **Don Quijote z Doudleb**. Ta měla premiéru 17.4.2008 na Hosíně. V hlavních rolích se představili Vojta Vrtek a Jan Brůček.

Přípravám na jarní zahraniční turné tentokrát manažer divadla nemusel vymezit zvláštní prostor v časovém harmonogramu Teátru. Do Španělska mířily hry několika festivaly prověřené, *Sněhurka a sedm trpaslíků* a *Bajaja*. Mnoha informacemi o tomto putování bohužel nedisponujeme. Na vině je jednak poměrně záhadné zmizení veškeré korespondence mezi Teátrem a kanceláří Titirimundi ohledně této cesty, jednak ztížené podmínky pro zpětné dohledání propagačních materiálů, mediálního ohlasu atd. Z kusých vzpomínek účastníků této cesty tak víme pouze to, že „se hrálo hlavně v okolí Segovie a pak jsme také zajížděli na jedno vystoupení do Asturie, v rámci malého festivalu pro **Kamante teatro**“²³¹. Součástí tohoto turné byla také několikadenní štace v Leonu a v pořadí druhá účast na festivalu v **Redondele**.

V červnu vyměnil Teátr zahraniční pódia za česká. Se svými kusy přijel např. do Berouna, Chebu, Karlových Varů či na krumlovské Slavnosti pětilisté růže. Kromě vystupování zaměstnávaly soubor přípravy na letní turné *Komediantů*, předně pak bylo třeba (po desetiměsíční pauze) „nahodit“ *Romea a Julii*. Tentokrát se komediantské tažení nerealizovalo v rámci několikadenních šňůr či štací. Jednalo se spíše o samostatné „výpady“.

²³⁰ Srov. DOLENSKÁ, Kateřina: Nejradši jsem pohádkář. *Loutkář* 1/2007, s. 35 -37.

²³¹ ŠMÍD, Pavel: Email od Pavla Šmída. In osobní korespondence Kateřiny Hořínkové.

Své ležení plánovali v létě potulní umělci rozbít například v Horažďovicích, Lipníku, Želeči či na Letní Letné.

Léto 2008 přineslo příznivcům tohoto divadla pohádkový „dar – nedar“ v podobě třetího nastudování inscenace *Tři zlaté vlasy děda Vševěda*. Tu Marčík předešlého jara sice secvičil se svou dcerou Kateřinou, která však z důvodů narození dcery nemohla s otcem dále vystupovat a hra tak byla opět odsouzena ke spánku. Z něj ji společnou rukou vysvobodili otec a syn Marčíkovi. Inscenace dostala s příchodem Marčíka mladšího novou, dynamičtější, podobu. A to nejen díky hudebnímu nadání divadelníkovy potomka, jehož heligonka dodala představení na živočišnosti a hloubce. Vedle svého otce působil přirozenějším a uvolněnějším dojmem než jeho sestra a můžeme směle tvrdit, že jeho osobnost představení po všech stránkách prospěla. Světlo světa spatřil tento znovuzrozený kus koncem července v Drahotěšicích. Dále jej spolu s jinými z představení této divadelní společnosti, mohli diváci v létě zhlédnout např. v Telči, Táboře, Sudoměřicích, Velharticích, na Velehradě, Sovinci či v Rychnově nad Kněžnou. Koncem srpna se Teátr opět účastnil festivalů **Letní Letná** (v Praze), **Setkání Loutek a Hudby** (v Miroticích) a **Bibiana** (Bratislava).

2.3.10. Sezóna 2008/2009

Sedmnáctou sezónu zahájil Marčík podobně jako předešlou. Opět jsme jej mohli potkat na cestách po vlasti české, opět spolu s přáteli probouzel strnulá náměstí či nádvoří ke komediantskému životu²³². Znovu se vrátil do hospice v Čerčanech, v rámci jehož slavnostního otevření 29. září 2008 vystoupil. Poprvé se zúčastnil **Festiválku** v Zákolanech. V říjnu objížděl Teátr tuzemskou scénu s obnovenou verzí inscenace *Tři zlaté vlasy děda Vševěda*. Přihlížet jí mohli návštěvníci Cihelny v Třešti, publikum Karlínského divadla či Divadla Jiskra. Listopadový program Teátru byl nezvykle chudý. Čítal pouze dvě vystoupení: 29.11. pro Proutek²³³ a 30.11. v Divadle v Celetné. Zbytek měsíce se Marčík věnoval tvorbě nové inscenace, která měla být uvedena v únoru roku 2009 a na které spolupracoval se svou ženou, Evou Marčíkovou, již svěřil výtvarnou stránku této hry. Jedná se o zpracování pašijových her. Toto téma Marčíka lákalo již několik let, mělo být protipólem „*Betlémského*

²³² V Písku 5.9.2008, ve Velešíně 7.9.2008 a v Jílové u Prahy 20.9.2008.

²³³ Občanské sdružení, které pomáhá lidem s postižením žít plnohodnotný život uprostřed běžné společnosti.

příběhu“. Jak sám říká v rozhovoru pro Katolický týdeník²³⁴, dlouho nevěděl jak do toho. „*Hrát pašije je pro mě těžší, protože vyprávět o umírání, zvlášť, když říkám, že jsem u toho byl a že za jeho smrt můžu i já, mě dost deptá.*“

Začátkem prosince rozjel se soubor na tradiční adventní turné. Zahájeno bylo 3.12.2008 v českobudějovické Solnici a zakončeno večerním venkovním vystoupením v obci Neplachov. Ani po 13 letech neutichal zájem publika o toto *Setkání*. Dokazují to vyprodaná představení každoroční štace v divadle Jiskra. Pravděpodobně více než kdy jindy jsou lidé v tomto čase otevření poselstvím o lásce, odpuštění a přijímání se navzájem.

První dva měsíce roku 2009 nesly se v duchu příprav již zmiňovaného kusu, jež s blížícím se termínem premiéry logicky nabíraly na intenzitě. Proto se Marčík, který sice i nadále vystupoval, nevydával se svými kusy v této době na žádné daleké cesty. Jeho představení hostily opět prostory českobudějovické Solnice, píseckého Divadla Pod čarou či pražského divadla Jiskra. V posledním, generálním, týdnu uzamkl se Marčík na svém statku a zaměstnával se již pouze zkoušením a doladováním inscenace *Moravské pašije*. Veřejnosti byla poprvé, neoficiálně, představena 13. února 2009 v Drahotěšicích. Další příležitost zhlédnout ji se příznivcům tohoto divadla naskytla až v rámci březnového turné po českých i moravských krajích, které bylo zahájeno 10. března 2009 v českobudějovické Solnici. První rok vystupoval s tímto kusem sám a vnitřně jej to vyčerpávalo. „*Cítil jsem smutek, únavu, bolest.*“²³⁵ V dalších letech jej bude doprovázet syn Vítězslav. S jeho pomocí se bude snažit o radostnější vyznění Kristova utrpení. „*Celé ukřižování končí smrtí, ale je to vlastně vítězství. A to musí zaznít. Chceme, aby představení skončilo vzkříšením, záchrannou a radostí, ne smutkem.*“²³⁶

Dříve než se vypravil na toto předvelikonoční turné, podnikl Teátr s *Robinsonem* a *Zlatovláskou* výpravu za moravským publikem, které bylo v předcházejících měsících o jeho představení ochuzeno. V rámci této cesty zavítal do Opavy, Ostravy, Kopřivnice a Havířova. Těsně před Velikonocemi, od 1. do 9. dubna, usadil se jihočeský soubor v Praze. Na této štaci poskytlo mu zázemí divadlo Jiskra a KC 12²³⁷. Jednalo se o poslední vystoupení této nezávislé skupiny před jejím odjezdem (25.4.2009) na Pyrenejský poloostrov.

²³⁴ GÁLIS, Radek: Radši bych kradl slepice a opékal je za vsí. *Katolický týdeník*, Rodinná příloha Doma, č.17/2010, s. B.

²³⁵ Tamtéž.

²³⁶ Tamtéž.

²³⁷ Na Praze 12.

Za španělským publikem vyrazil soubor po dvou letech s „novou“, ve Španělsku dosud neuvedenou, hrou. Právě jejímu nastudování byly věnovány nejen poslední dva dubnové týdny, ale všechna volná odpoledne či dopoledne zimních i jarních turné, během nichž si Marčík snažil osvojit španělský text pohádky *Šípková Růženka*. Ač se již nejednalo o slepé memorování, neboť během uplynulých osmi let, v nichž se svým divadlem hostoval na nejednom španělském festivalu, ze španělštiny leccos pochytal²³⁸, „spolklo“ toto úsilí mnoho z Marčíkova času i sil. Jak jsme již podrobněji rozebrali v podkapitole 1.2.3.5. Sezóna 2003/2004²³⁹, po všech úpravách spjatých jednak s překladem (opět z pera Marčíkovy dcery Kateřiny), jednak vynucených odlišným kulturním kontextem, dostala *La Bella durmiente*²⁴⁰ nový háv, stejně jako všechna předešlá, do španělštiny přeložená, Marčíkova díla. Kromě své nejstarší inscenace vezl s sebou i svou, v zahraničí patrně nejžádanější, hru *Sněhurku a sedm trpaslíků*. První z nich se na této cestě dočkala dvanácti repríz. Patřila jí jeviště v Burgosu, Valdevacas, Robledu, Moralzartar, Avile, Mirandě de Ebro, Aranjuézu a samozřejmě v Segovii. Svou premiéru na **Titirimundi** si odbyla 9. května 2009. Druhé ze jmenovaných patřil závěrečný děkovný potlesk španělského publika celkem patnáctkrát. Na některé scény se vracela po úspěšných vystoupeních z let minulých, na jiné zavítala poprvé²⁴¹. Ze Španělska zamířil Teátr 1. června 2009 na mezinárodní festival **BIME** do portugalské **Evory**. Zpátky domů se vypravil o týden později.

Do konce června odehrál Teátr na domácí scéně pouze osm představení²⁴². Těsně před letními prázdninami vydalo se jihočeské nezávislé divadlo na další, tentokrát kratší, cestu za hranice vlasti. S *Komedianty* vystoupilo nejprve ve Spišské nové vsi a poté v Košicích. V srpnu pak osvěžilo toto seskupení svým hudebně - divadelním programem letní atmosféru města Ústěk. Co se letního harmonogramu Teátru týče, po náročném jaru nabízel českému divákovi zprvu velmi „dietní menu“: na celý červenec připadla pouze čtyři vystoupení²⁴³. Zato srpnová nabídka dala „provětrat“ téměř celému bdícímu repertoáru Marčíkova Teátru. Nedostalo se pouze na *Setkání před Betlémem* a *Zlatovlásku*. *Moravské pašije* sklidily v létě úspěch dokonce dvakrát. Potulné divadlo se nevyhýbalo ani letním pouličním festivalům.

²³⁸ Nutno poznamenat, že ne samovolně. Marčík vyvinul úctyhodné úsilí ve snaze vštípit si alespoň základy tohoto románského jazyka. Což se mu, přestože to sám popírá, podařilo.

²³⁹ Podkapitola 2.3.5. Sezóna 2003/2004, s. 60.

²⁴⁰ *Šípková Růženka*.

²⁴¹ Riaza (30.4.), Abades (5.5.), Olombrada (6.5.), Moraleja de Coca, Urueña, Fuenlabrada (16.,17.5.), Teatro de Granada (27.5.), Teatro de Málaga (28.5.), Santillana (30.5.).

²⁴² V Želeči, Uherském ostrohu, Jihlavě (Komedianti), Rožmitálem pod Třemešínem, Krumlově 2x (Komedianti), Letech u Prahy a v Nejdek u Karlových Varů.

²⁴³ V Jemništi, Volyni, Zašové a Kostelním Vydří.

14. srpna vystoupilo na Mírotickém **Setkání Loutek a Hudby**. Dle Zbyňka Konvičky „bylo dobrým dramaturgickým tahem pozvání populárního Víti Marčíka hned na první den festivalu. Jeho dvě pohádky přilákaly už v pátek stovky dětí a jejich rodičů“²⁴⁴. Koncem srpna pak oživil program mezinárodního festivalu **Letní Letná** (25. -28.8.). S divadelním létem (a potažmo s celou sezónou 2008/2009) se Marčík rozloučil 30. srpna na Dívčím Kameni. Přivezl s sebou *Šípkovou Růženku*.

2.3.11. Sezóna 2009/2010

V září 2009 oslavila divadelní společnost Teátr Víti Marčíka deset let od svého založení. Oficiálně sice připadalo toto výročí až na leden 2010, ale spolupráce mezi Marčíkem a Šmídem byla zažehnuta již na podzim 1999. Žádného „ohlédnutí“ za uplynulou dekádou se však příznivci této divadelní rodiny nedočkali. Jedenáctá sezóna Teátru²⁴⁵ byla zahájena 4. září 2009 obyčejně neobyčejným vystoupením v Nespekách, po němž následovala další, uskutečněná v Hradci Králové, Trutnově, Vimperku, prachatickém hospici, Ražicích, Strunkovicích a Českých Budějovicích.

Po tomto domácím turné zamířil soubor koncem září za hranice. Jeho představení tentokrát hostily ulice Santanderu²⁴⁶, kde mezi 24. – 28.9. účinkoval na prvním ročníku festivalu MAF. Sotvaže se vrátil domů, čekala jej příprava na další, opět španělskou, „šňůru“. Ve dnech 10 - 13. října vystupoval Teátr v Zaragoze, v rámci slavnosti města. Ani českému publiku nebyl však v říjnu odepřen zážitek z představení této nezávislé potulné společnosti. Se svými kusy rozjela se 19. října na Moravu. V rámci tohoto turné měli v Želeči diváci možnost spatřit Marčíka v nezvyklé pro něj poloze: do živé hudby Petra Ebena předčítal Komenského Labyrint Světa. K tomuto se nechal přemluvit Karlem Hinerem²⁴⁷ a právě tento zážitek byl pro něj impulsem k pozdějšímu zpracování této látky.

V listopadu zavítal se svou károu do hlavního města. Zde promlouval k hledišti Divadla v Celetné, Divadla Karla Häckera²⁴⁸ a Kulturního centra 12. Koncem měsíce se celý

²⁴⁴ KONVIČKA, Zbyněk: Ostrov u Lomnice začíná být pro loutky malý. *Týdeník Písecké postřehy*, 19.8.2009, s. 6.

²⁴⁵ V Marčíkově sólové kariéře šlo o v pořadí 18.

²⁴⁶ Provincie ve Španělsku

²⁴⁷ Varhaník a regenschori, studoval hru na varhany u prof. Milana Šlechty, krátce také u Petra Ebena a získal povolení k reprodukci jeho díla. Pak oslovil Vítězslava Marčíka s prosbou, aby svým „neuhlazeným“ slovním projevem doprovodil jeho hru.

²⁴⁸ Bývalé divadlo Jiskra.

soubor vydal na předvánoční putování po Čechách²⁴⁹ s inscenací *Setkání před Betlémem*. Prvními představeními na tomto turné byla dvě venkovní vystoupení odehraná v kratší verzi v Kardašově Řečici (28.11) a Rudolfově (29.11.). Naposledy zapěl koledy v předvečer Štědrého dne publiku v Drahotěšicích.

První kroky Teátru v roce 2010 mířily do Olomouce, kde po deset dní plnil hlediště Divadla Hudby. Publiku byla nabídnuta *Mystéria Buffa* a *Tři zlaté vlasy děda Vševeda*. S poslední jmenovanou hrou vystoupil v rámci tří denní pražské štace v Divadle Karla Häckera a Kulturním centru 12. Na únorové turné po českých krajích s sebou vezl *Robinsona Crusoe* a *Popelku*. V rámci této cesty se 13. února 2010 zúčastnil pardubického **Festivalu smíchu** a tentokrát česko – slovenského ročníku festivalu netradičních divadel **Kopřiva**, „ze které si za svůj výkon v inscenaci *Mystéria buffa* odvezl Cenu diváka“²⁵⁰. Začátkem března opět zavítal (na týden) do hlavního města. Tentokrát lákal publikum do divadel Karla Häckera, v Počernicích a na Vltavské inscenacemi *Bajaja*, *Mystéria Buffa* a *Robinsonem Crusoe*. O týden později brázdil česká i moravská města se *Třemi zlatými vlasy děda Vševeda* a *Moravskými pašijemi*. Jak jsme prozradili v minulé podkapitole²⁵¹, nevystupoval již Marčík v poslední jmenované hře sám. „*Loni jsem pašije hrál sám. Syn Vítek mi zpočátku svítil a doprovázel mě trochou muziky. Přál jsem si, abychom je hráli dva i s živou muzikou. A aby končily vesele. Letos se to snad povedlo. V některých divadlech jsme je dokonce hráli s veselou písní na závěr.*“²⁵² Více příležitostí k setkání s touto alternativní divadelní skupinou jaro 2010 českému divákovi nenabídlo. Soubor se až do svého odjezdu do Španělska (29.4.2010) plně věnoval přípravám na tuto tradiční zahraniční cestu.

Tato cesta se vlastně z „oné tradice“ vymykala. Na dramaturgii slavného segovijského festivalu pomalu doléhala evropská krize a pod tlakem „přeživších“ sponzorů a partnerů **Titirimundi** zahrnula do programu dvacátého ročníku pouze inscenace na této přehlídce dosud neuvedené (což bylo sice od prvopočátku tohoto festivalu jeho záměrem, nicméně, v případě publikem i kritikou oblíbených kusů se tu a tam „přivřelo oko“). Zájem o svérázná představení jihočeského komedianta projevovaly však dlouhodobě i další španělské přehlídky, jejichž termíny konání se s Titirimundi překrývají a na nichž proto dlouhá léta chyběl. Tyto festivaly nyní využily situace a pozvaly Teatr Víti Marčíka na svá pódia. Proto vedla cesta

²⁴⁹ Na Moravu tentokrát nezavítal.

²⁵⁰ ANON: Ročník 2010. [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.koprivafest.cz/Rocnik-2010/>>

²⁵¹ Podkapitola 2.3.10. Sezóna 2008/2009, s. 77.

²⁵² GÁLIS, Radek: Radši bych kradl slepice a opékal je za vsí. *Katolický týdeník*, Rodinná příloha Doma, č.17/2010, s. B.

tohoto souboru nejprve na **Fira de títelles v Lleidě**²⁵³, kde mu byla udělena cena Drac d'Or – Premio Ara títelles²⁵⁴, jejíž součástí byla Gira por Cataluňa²⁵⁵, na které se vítězové přehlídky vydají na podzim 2010. Po tomto nečekaném úspěchu pokračoval soubor do **Sevilly**²⁵⁶ a nakonec na **Mallorcu**²⁵⁷. Na zpáteční cestě vystoupil Teátr ještě v **Alcázaru de San Juan**²⁵⁸.

V červnu se pak Marčík věnoval opět českému publiku. Po třídenních přípravách (7. – 10.6. 2010) vyrazil s *Komedianty* oživit atmosféru v Písku (11.6.), Českých Budějovicích (12.-13.6.), Českém Krumlově (18.-19.6.) a Jihlavě (20.6.). Kulturní odpoledne uzavírala inscenace *Romeo a Julie*. Komediantský život nabíral na rychlosti. Ve snaze vyhovět všem pořadatelům jezdili z místa na místo. Během víkendů zvládali i několik akcí najednou. Marčík pocítil touhu zpomalit, vrátit se k poklidnému kočování, „jezdit s koňmi v kruhu. (...) Měl jsem doma na dvorku vagon na starém podvozku a loni jsme se rozhodli, že pod něj uděláme novou káru, se kterou budeme jezdit. Přijedeme, rozložíme ho a bude z něj pódium. Jezdění s vagonem má nevýhodu, že nás zpomalí. Ale to, že nás zpomalí, je zároveň i naší výhodou.“²⁵⁹ Jeho hry byly dále k vidění například v rámci kulturního programu Botanicusu (27.6.) či obce Nejdek u Karlových Varů (28.6.). V červenci, stejně jako předešlého roku, odehrál pouze čtyři představení (*Bajaju* v Jemništi a v Chrudimi, *Sněhurku a sedm trpaslíků* v Rodinném výčepu a *Komedianty* v Březnici). Zbytek měsíce se věnoval rodině a opravě statku v Drahotěšicích. Komu se zastesklo po konejšivé poetice Marčíkových vystoupení, mohl se s ní v srpnu setkat např. v Telči (s *Komedianty*), na Grabštejně (s *Komedianty*), ve Velharticích, v Nových Hradech či Úštěku (s *Komedianty*). V rámci letního programu zazněly k hledišti čtyřikrát i *Moravské pašije*. V Telči a na Grabštejně se přitom nejednalo o publikum programově věřící. Na to, jak toto téma přijímá letní, festivalové publikum, se Marčíka v rozhovoru pro Katolický týdeník zeptal Radek Gális.

„V Telči jsme hráli v noci, byl tam i oheň, ale nevěděl jsem, jak hra působí na lidi, a vnitřně jsem pašije nemohl prožít. Pak jsem přijel na Grabštejn, hráli jsme odpoledne, ještě svítlo slunko a přišlo hodně dětí. Moravské pašije nejsou pro děti a já z toho měl trochu strach. Najednou se celé nádvoří zcela utišilo a stal se zázrak. Představení proběhlo úplně

²⁵³ 31.4. – 2.5.2010.

²⁵⁴ Zlatý Drak - cena katalánských pořadatelů.

²⁵⁵ Turné po Katalánsku

²⁵⁶ 8 - 9.5.2010.

²⁵⁷ 12. – 16.5.2010.

²⁵⁸ 17.5.2010.

²⁵⁹ GÁLIS, Radek: Radši bych kradl slepice a opékal je za vsí. *Katolický týdeník*, Rodinná příloha Doma, č.17/2010, s. B.

úžasně. Děti mě překvapily, byly celou dobu zticha. I kvůli těmhle pocitům mě baví hrát divadlo. I když některá představení hrají deset nebo patnáct let a umím je, neznamená to, že to bude vždycky fungovat. Je to pro mě obrovské tajemství.“²⁶⁰

Sezónu již tradičně završil účastí na letních festivalech. I tentokrát se mohli dorazivší příznivci **Mirotického Setkání Loutek a Hudby** aktivně podílet na jeho představeních (*Bajaja a Mystéria Buffa*). I tentokrát byla jeho vystoupení součástí **Letní Letné**. Dokonce se stala jedním z několika „trháků“, jimž byl věnován reklamní medailonek vyzývající televizní diváky k návštěvě této jedinečné přehlídky pouličního divadla a nového cirkusu. Posledním festivalovým „zářezem“ v sezóně 2009/2010 byla bratislavská **Bibiana**, na které tohoto léta vystoupil celý spolek *Komediantů*.

2.3.12. Sezóna 2010/2011

Komedianti budou provázet Teátr i při vstupu do jeho dvanácté sezóny. Svá ležení rozbili nejprve ve Velešíně (5.9.2010) a o několik dní později i v Jičíně (10.,11.,12.9.2010). Odtud Marčík zamířil přímo na festival do karlínské La fabriky. 19. září se vydal hájit barvy české alternativní scény na **International free – art festival Throtuart** do polské Lodže²⁶¹. Marčíkova vystoupení (*Sněhurka a sedm trpaslíků* a *Bajaja*) sklídila u publika úspěch. Dokládá to např. děkovný email od polské divačky Olgy. „*Byliście fantastyczni. Dawno tak dobrze się nie bawiliśmy. Brawo za lekkość i bezpretensjonalność. Zapraszamy ponownie. Dziękuję za wspaniałą zabawę w aktora. Olga*“²⁶²

Za hranice vlasti se Teátr opět vydal hned v říjnu. Tento měsíc strávilo potulné divadlo, vyjma čtyř dnů²⁶³ na jevištích španělských, respektive katalánských, divadel a kulturních center. Toto turné, jak jsme zmínili v minulé podkapitole²⁶⁴, dostal soubor jako odměnu za vítězství na mezinárodním festivalu v Lleidě. Co se ohlasu v tisku týče, nedisponuje archiv Teátru žádným jeho důkazem a ani nám se jej nepodařilo ve španělských celostátních periodikách zpětně dohledat. Jeho existenci však nemůžeme vyloučit, neboť se

²⁶⁰ Tamtéž.

²⁶¹ Organizátorem přehlídky je tamní loutkové divadlo Teatro Arlekýn.

²⁶² Byli jste úžasní. Už dávno jsem se tak nebavila. Bravo za lehkost a bezprostřednost. Přijďte zase. Děkuji za možnost být na chvíli herečkou. Olga. Email od divačky, in osobní korespondence Pavla Šmída. Přeložil Pavel Šmíd.

²⁶³ 1. – 4.10. zavítalo do Prahy, Rožnova pod Radhoštěm, Napajedel a Valašských Klobouků.

²⁶⁴ Viz podkapitola 2.2.3.11. Sezóna 2009/2010, s. 81.

jednalo o kulturní akci regionálního (katalánského) dosahu, jejíž reflexe plnila s největší pravděpodobností stránky regionálního tisku, k němuž jsme bohužel neměli přístup.

S prvním listopadem rozjel se Marčík vstříc českému publiku. Svá představení přivezl např. do Příbrami, Berouna, Prahy (KC 12) či Kladrub. Po této cestě začal se soubor připravovat na šňůru s „Betlémem“, která po dvou letech zanesla Marčíkovu radostnou vánoční zvěst k uším moravského publika (Olomouc, Brno, Jaroměřice nad Rokytnou). Poslední štací tohoto turné byl Žďár nad Sázavou, odkud se členové souboru 21. prosince 2010 rozjeli do svých domovů.

V lednu roku 2011 uskutečnil Marčík dvě krátká, čtyřdenní, turné. Na prvním zavítal se svými nejstaršími kusy, *Šípkovou Růženkou* a *Robinsonem Crusoe*, do Pardubic, Svitav, Moravské Třebové a Rychnova nad Kněžnou. Během druhého bavit, doprovázen Pavlem Šmídem, publikum pražského Divadla Karla Häckera. Začátkem února se pak vypravil za moravským divákem. Se *Sněhurkou* a *Robinsonem Crusoe* jej hledal v Opavě, Rožnově pod Radhoštěm, Valašském Meziříčí, Odrách, Ostravě, Havířově a Karvině. V polovině března se opět rozjel do hlavního města. Na okružní jízdu po pražských scénách (Divadlo Karla Häckera, KC Vltavská, KC 12 a Mlejn) s sebou tentokrát vzal inscenaci *Zlatovláska*.

Atmosféru největších křesťanských svátků podpořil Marčík na jaře 2011 nejen téměř třítydenním putováním českou zemí, během nějž navštívil se svou nejmladší inscenací, *Moravskými pašijemi*, patnáct měst²⁶⁵, ale i jeho tradičně – netradičním zakončením: pouličním happeningem v centru Českých Budějovic, v němž se snažil skloubit dávné zvyky velikonočních svátků s divadlem. „*Hrkání, klepání, řehtání je tradice spojená s ,odletem zvonů do Říma’ (...). Tato tradice se v Napajedlích silně držela a já nejsem ,etnograf’, abych věděl, kde a jak se to dělo jinde. Nicméně, pro mě byly Velikonoce ‘hrkání’ a pak Velikonoční pondělí - ‘mrskání’. Chtěl jsem obnovit tuto tradici, ale ve skutečnosti mi nešlo o tradici, jako spíš o záminku jak dostat ,velikonoční příběh’ zase na ulici. A tak mezi hrkače a bubeníky vkládáme symboly tohoto okamžiku: čtvrtek večer – ‘Poslední večere na márách’, pátek ráno – trámy na kříž, pátek ve tři odpoledne – kříž, pátek večer – rakev, sobota ráno a v poledne – na márách kadidelnice a spousta bílého dýmu. Jdeme jako smuteční průvod a věř mi, že nejraději bych nám dal na nohy okovy s krátkými řetězy jako symbol nesvobody a otroctví.*“

²⁶⁵ Radotín, Kladno, Liberec, Brno, Ostrava, Kopřivnice, Velehrad, Jihlava, Tábor, Český Krumlov, Vimperk, Hradec Králové, Knapovec, Hosín a České Budějovice.

Ani Ježíše s křížem či trnovou korunou bych tam hned nechtěl, měl by ho tam najít divák sám. Jde o průvod, který provokuje a vyvolává otázky.“²⁶⁶

Na webových stránkách Teátru, které poskytují spokojeným i nespokojeným divákům prostor k vyjádření vlastního názoru, díky či připomínek, objevily se v souvislosti s posledním jarním turné první negativní reakce.

„Popíši také, co jsem já jako divák viděl dne 14.4.2011. Na hromadě šrotu a jakéhosi harampádí, posbíraného bůh ví kde, zarostlí a zpustlý poustevník cosi drmolí, jako by byl v transu, nebo pod drogou. Druhý také tak zpustlý obejda mu asistuje, tím, že mu neustále nalívá víno a sem tam vyluzuje na houslích pár tonů, jako žák prvního ročníku hudební školy. Toto vše se vnucuje školním mládeži jako kulturní zážitek na, který nejdou dobrovolně, ale jsou tam nahnáni. Když se to mladým nelíbí a dají to najevo posměšnými poznámkami, které komentují to, co vidí na podiu, je dotyčný ještě dotčený a začne je urážet tím, že nic prý neumí a ničemu nerozumí. Zato on je velký „umělec“, který nemá ani na holiče a na čistý oděv. Byl to opravdu zážitek za „všechny peníze“. Na to, aby v tomhle vystoupení viděl divák něco jiného, musí mít opravdu, ale opravdu velkou obrazotvornost.“²⁶⁷

Na jejich autory se vzápětí snesla vlna kritiky z řad ostatních přispívajících, kterou se členové Marčíkovy divadelní skupiny snažili zkrotit. *„Divadlo, které Vítů Marčík dělá, schválně provokuje. Nelze tedy očekávat, že všichni budou nadšeni, naopak je přirozené, že se lidé i naštvoú, urazí. Proto jsme rádi i za diváky, kteří se nebaví, jsou pobouřeni, ... S poslední zprávou Jaryna souhlasím. Nechávali jsme diskuzi probíhat bez komentářů. Chceme, aby kniha návštěv byla svobodná. Pokud se však budou objevovat hrubé výrazy a vzájemné napadání, budu knihu promazávat. Díky všem za zprávy, pište.*“²⁶⁸

O prázdninách čekalo na Marčíka a jeho přátele opět „komediantské léto“. V rozhovoru, jež v srpnu 2010 poskytl jihočeskému Deníku, však přiznal, že to pravé „komediantství“, ten pravý kočovný život zažívá už na jaře, když se s rodinou vydává na cesty po Španělsku. *„Jedeme s celou rodinou. Eva pak učí naše děti, a to je to pravé komediantství.*“²⁶⁹ I v květnu 2011 se Teátr Vítů Marčíka rozjel na jih, doprovázen „starými

²⁶⁶ MARČÍK, Vítězslav: Dopis dceři ze dne 22.4.2013. In osobní korespondence Kateřiny Hořínkové.

²⁶⁷ ANON: Divák co se nebavil. 17/04/2011 16.50:03. Kniha návštěv. Teátr Vítů Marčíka [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/kniha-2010.php>>.

²⁶⁸ ŠMÍD, Pavel: Pavel - Teátr Vítů Marčíka 29/06/2011, 08.10:06. Kniha návštěv. Teátr Vítů Marčíka [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/kniha-2010.php>>.

²⁶⁹ GÁLIS, Radek: Naše divadlo se hodí do starých zákoutí. Českobudějovický deník, 28.8.2010, s. 6.

známými“ *Bajajou* a *Sněhurkou*, hrami, které se s ním na cesty po Pyrenejském poloostrově vydaly již posedmé. Hrál se hlavně v okolí Segovie²⁷⁰, ale také na tak zvaných vedlejších scénách **Titirimundi**^{271, 272}. Segovijský regionální tisk nejednou zval na jeho vystoupení²⁷³.

Po návratu domů pokračoval Marčík v komediantském tažení po českých festivalech a městských slavnostech. První ležení rozbili pod praporem **Letní Letné** v Olomouci (3. a 4.6.2011). Pořadatelé této unikátní přehlídky alternativního divadla a nového cirkusu se rozhodli přivést ji blíže k divákovi a zorganizovali tak zvanou **Letní Letnou na cestách**. Ta se v dalších ročnících rozšíří i do Ústí nad Labem či Lipna nad Vltavou. Dle autora článku „*Letní Letná, nekonečný seriál divadel a zábavy*“²⁷⁴ budila „asi největší ohlas a zájem publika představení *Teátru Vítů Marčíka*.“ Svůj „vagón“ zakotvili například v Českém Krumlově (v rámci Slavností pětileté růže), Jihlavě, Nejdek a v Prsticích u Brna.

V červenci naděloval Teátr radost a zábavu opět jen výjimečně. Jedním ze čtyř představení uskutečněných v prvním prázdninovém měsíci, bylo vystoupení na **Tatrmanování** v Soudoměřicích u Bechyně. O smyslu tohoto odpočinku, který byl po náročném jaře a před neméně vyčerpávajícím srpnovým programem doslova nezbytný, hovořil Marčík, mimo jiné, ve výše citovaném rozhovoru pro Deník. „*Volno je důležité kvůli rodině, hlasivkám, a aby měl člověk chuť zase hrát.(...)V srpnu zase hraji 28 krát a mám strach, aby mi vydržel hlas, protože je to víc náročné než přes zimu v divadle.*“²⁷⁵

V srpnu zavítalo jihočeské divadélko opět na nádvoří hradů a zámků²⁷⁶, či do ulic měst a vesnic (Rakovník, Ústěk, Pořín, Ledce a Kadaň). I tohoto léta plnilo jeho jméno hlediště festivalů **Letní Letná** či **Mirotické setkání Loutek a Hudby**.

²⁷⁰ Např. města Madrona, El Espinar, Navacerrada, Aryunda del Rey, Barañain, Leganés.

²⁷¹ Viz podkapitola 2.3.1. Sezóna 2000/2001, s. 46.

²⁷² Např. Salamanca, Miranda de Ebro, Sepúlveda.

²⁷³ Viz ANON: Titirimundi llega esta tarde al mercado de la Albuera con los checos Vita Marcika. *El adelantado* – Segovia. 9.5.2011. [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z www:

<http://www.eladelantado.com/noticia/local/124549/titirimundi_llega_esta_tarde_al_mercado_de_la_albuera_con_los_checos_vita_marcika>. Dále viz MERINO, Pedro L.: 40 años de Semana cultural. *El adelantado de Segovia*, 1.5.2011. [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z www:

http://www.eladelantado.com/noticia/provincia/123987/40_anos_de_semana_cultural.

²⁷⁴ N.d. viz příloha č.

²⁷⁵ GÁLIS, Radek: Naše divadlo se hodí do starých zákoutí. *Českobudějovický deník*, 28.8.2010, s. 6.

²⁷⁶ Jemniště, Grabštejn, Velhartice.

2.3.13. Sezóna 2011/2012

V pořadí dvacátou sezónu „na volné noze“ zahájil Marčík představením pro klatovskou Charitu. Následovaly tradiční podzimní návštěva čerčanského hospice a poslední dvě reprízy *Romea a Julie* ve Znojmě a Odrách. Po nich se Teátr oddal přípravám na největší událost loutkářského světa, totiž na účast na mezinárodním festivalu loutkového divadla v Charleville – Méziers, na němž představil opět Sněhurku a sedm trpaslíků. Tentokrát však v roli překladatele nestál na jevišti po boku Marčíka a impresária Šmída Petr Forman (jak tomu bylo na podzim 2006), ale Jitka Weinerová, známá českým příznivcům Teátru z hry *Setkání před Betlémem*. V centru této loutkářské metropole bylo možno zhlédnout jeho představení celkem pětkrát (od 16.-19.9.2011). 20. září se v rámci decentralizace festivalu rozjeli po okolí. 24. září se vydali na jednodenní výlet do Barcelony. O tom, že na tomto veletrhu loutkových divadel reprezentoval českou současnou scénu, informoval Loutkář.²⁷⁷

Ani v říjnu se české publikum nedočkal duchovní potrawy z „kuchyně“ jihočeského divadelníka²⁷⁸. Ten se cele věnoval přípravám adaptace Komenského *Labyrintu světa*. Jak jsme již naznačili v předcházející kapitole, Marčík byl tímto dílem, jeho tématem a aktuálností uchvácen už delší dobu. Jen stále hledal cestu k jeho uchopení. Předně pak řešil otázku jazyka. „*Barokní čeština je nádherná. Má svou hloubku a vznešenost. Jenomže pro dnešního diváka, na kterého text, který je sám o sobě velmi hluboký a složitý, chrlím ve vysokém tempu, je tento jazyk nesrozumitelný a nestíhá. Snažil jsem se text místy „přeložit“ do současné češtiny, abych usnadnil jeho porozumění, ale zároveň jsem chtěl zachovat původní kouzlo toho díla. Snad se mi to povedlo.*“²⁷⁹ Výtvarně se na inscenaci opět podílela Marčíkova žena Eva.

S 1. listopadem 2011 vyrazil pak Teátr na šestnáctidenní šňůru po Čechách (Stochov, Zdice, Praha, Unětice Beroun) i Moravě (Napajedla). Ohlasy diváků na jeho webových stránkách napovídají, že se jednalo o úspěšnou cestu:

²⁷⁷ Viz DOUBRAVA, Stanislav: Nad festival v Charleville – Méziers prostě není. *Loutkář* 5/11, s. 335.

²⁷⁸ Výjimkou bylo jediné vystoupení měsíce uskutečněné 22. října v Horké vaně v Českých Budějovicích.

²⁷⁹ Dopis dceři Kateřině. In osobní korespondence Kateřiny Hořínkové.

„Děkuji za páteční představení Bajaji v Úněticích. Užily si to děti a dospěláky jste pobavil snad ještě víc. Byl jste super!!! Doufám, že přijedete zas. Byl to zážitek, ojedinělé představení, fakt skvělé!!!“²⁸⁰

„Dobrý den, moc děkuji za dnešní představení v Berouně. Vás vidět, to je vždycky potěšující... Není chvíle, kdy bych nebyla v úžasu... Bud' se směju nebo mi mrazí z některých Vašich slov.. Ale hlavně si na konci říkám - ne, já ještě nechci konec..! :-) DĚKUJU! A přijďte zas.... :-)“²⁸¹

Ani periodika nezůstávala k jeho vystoupením slepá. Většinou se v nich však jméno jihočeské potulné společnosti objevovalo v souvislosti s chystaným kulturním programem toho kterého regionu.

V adventu mohli obyvatelé českých i moravských měst (na ulicích, náměstích, nádvořích či v prostorách divadel a jiných kulturních zařízeních) opět prožívat příběh o *Setkání před Betlémem*. K jeho poslednímu uskutečnění (toho roku) došlo 21. prosince 2011 před Obecním úřadem v Drahotěšicích.

První štací Teátru v roce 2012 bylo olomoucké Divadlo hudby. Ve dnech 9. – 17. ledna zde sehrál celkem šestnáctkrát představení *Bajaja*. I tentokrát si jeho představení vydobyla diváckou reakci.

„Dobrý den pane Marčík, v neděli 15.1.2012 jsme společně s manželkou a dětmi zhlédli vaše divadelní představení BAJAJA. Bylo to nádherné, uvolněné a osvěžující představení, kde se ve smršti vtípů pobavili všechny věkové skupiny. Štěpán a Matouš, naši synové, byli nadšení a nádavkem si po představení několikrát vyzkoušeli likvidaci draka utržením jeho jazyka. Jsem rád, že jsme představení v Divadle hudby v Olomouci nevynechali a měli možnost se tak setkat se skvělým hercem. Již teď se těšíme na další vaše kusy, které shlédneme. Vám a vašemu divadlu přeji v tomto Novém roce hodně zdaru. Ještě jednou děkujeme.“²⁸²

²⁸⁰ ANON: Drahomíra 12/11/2011 23.42:39. Kniha návštěv. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/kniha-2010.php>>.

²⁸¹ ANON: Dominika 08/11/2011 17.58:48. Kniha návštěv. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/kniha-2010.php>>.

²⁸² ZÍMA, Pavel: Štěpán, Matouš, Věrka a Pavel Zímovi 16/01/2012 19.19:30. Kniha návštěv. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/kniha-2010.php>>.

Z Olomouce putoval Marčík se svou věrnou „Rosinantou“²⁸³ do matičky Prahy, kde jeho hry již tradičně hostilo Divadlo Karla Häckera a divadlo v Celetné.

V únoru čekala na příznivce tohoto „*zajímavého samorosta a solitéra s nezaměnitelným rukopisem*“²⁸⁴ dlouho dopředu avizovaná premiéra adaptace Komenského *Labyrintu světa*. Jeho uvedením (5.2.2012 v sále českobudějovického kláštera, chrámu Obětování panny Marii) se Marčík dostal do společnosti nemnoha odvážlivců, kteří se odhodlali tento komplikovaný text zinscenovat²⁸⁵. Mezi první, kteří mohli „Marčíkův Labyrint srdce“ (jak jej v titulku ke své recenzi nazvala Nina Malíková) zhlédnout, patřili studenti Biskupského gymnázia v Českých Budějovicích a prachatických a vodňanských středních škol a učilišť. 10. února se Marčík s touto inscenací vydal na moravské turné, během nějž přivezl Komenského poselství do Svitav, Žďáru nad Sázavou, Olomouce, Brna, Opavy, Ostravy a Karviné). Pražské premiéry se diváci dočkali 20. února, nejprve odpoledne v KC 12 a pak večer v Divadle Karla Häckera. Následujícího dne (21.2.) ji uvedlo KC Zahrada. Tuto reprízu zhlédla i Nina Malíková, jejíž recenze této inscenace vyšla v Loutkáři 3/2012. V jejím úvodu se zamýšlí nad tím, proč Komenského text, plný metafor a alegorií, nebývá na našich jevištích častým „hostem“. Důvodem, dle autorky recenze, bude složitost příběhu i jeho původního jazyka. Proto by se mohlo zdát, že jeho adaptace divadlem, které při divokých improvizacích nelpí na pevně daném textu, bude krokem mimo. „*Kdyby zde nebyl už před lety jeho podobný pokus s Mystérii buffa Daria Fo, která jsou založena na podobném principu. (...) Víťova neokázalá křesťanská víra, či spíše jeho inklinace k preferování poctivých životních hodnot, prolínající se často do jeho předchozích inscenací, jako by se v Labyrintu konečně potkala se svým textem.*“²⁸⁶ Ten podle Niny Malíkové přiměl jindy jevištně neukázněného Marčíka ke zklidnění. Dále ocenila, jak statečně se popral s krásným a pro nás již komplikovaným, protože nezvyklým jazykem. Prostoru se v jejím článku dostalo též scénografickému uchopení této lidské pouti. „*Na scénu přichází s velikou bednou převázanou provazem a řadou na ní navršených kufrů různých velikostí. Tento scénický objekt je jeho břímě, ale je i jeho labyrintem světa, který bude poznávat, majetkem ztroskotance v současném moři mámení a ústrků.*“ Dále pak popisuje, jakým způsobem Marčík pracuje

²⁸³ Jedna z posledních cest divadelního Fiata Ducato, jejíž zdobily ilustrace Simonetty Šmídové a jenž zdaleka budil pozornost všech silničních policejních hlídek. (viz podkapitola 1.2.3.5. Sezóna 2003/2004, s. 61.)

²⁸⁴ NOHÁČ, Jan: Labyrint světa v dramtizaci Víti Marčíka poprvé v Praze. [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.loutkar.eu/index.php?id=372>>.

²⁸⁵ Mezi nimi byli takové osobnosti českého divadla jako Jiří Středa, jenž Labyrint uvedl r. 1970 v plzeňském Divadle dětí Alfa, či Peter Scherhauser, který tak učinil r.1983 v brněnském Divadle na provázku.

²⁸⁶ MALÍKOVÁ, Nina: Marčíkův labyrint srdce. *Loutkář* 3/2012, s.117.

s dialogy a monology, s prolínáním postav, jejichž protagonistou je vždy on sám, jak odstupuje od hry a komentuje ji: „*Marčík rychle přechází od komentáře k herecké akci a naopak. V jedné z nejpůsobivějších momentů inscenace usedá k psacímu stroji, vyčarovaném z oné obrovské bedny, odřikává a zároveň vyťukává naléhavý Komenského text. V samotném závěru se po textu „a v kleci jsem já sám“ objeví v reálné kleci na scéně jeho dvojník – manekýn. Po celé pouti labyrintem světa si Marčík – Poutník tuto klec – jako symbol uzavření se světu – dává na záda a opouští jeviště. Končí stejnou citací Komenského jako na začátku: „myslím, že co je smyslem života, si musí najít každý sám...“*“²⁸⁷ Jedinou připomínku má k výtvarné realizaci loutek a masek, která podle Niny Malíkové „*stahuje celkový záměr inscenace k zemi.*“²⁸⁸ Celkově ji Marčíkova dramatizace silného Komenského textu zaujala a překvapila, místy dokonce dojala.²⁸⁹ „*Labyrint v podání Vítů Marčíka je poctivým pokusem poprat se se svou vlastní manýrou, zaškatulkováním, vydat něco osobního ze sebe, a zároveň nadějí, že tento svérázný herec sólista přemýšlí o svém dalším životním profesním naplnění.*“^{290 291}

Nutno podotknout, že se tomuto kusu dostalo ze strany odborné veřejnosti, mezi všemi Marčíkovými hrami, patrně největší pozornosti. S kladným přijetím se nové představení setkal i u Petra Pavlovského. Ten Marčíkovu verzi podrobuje srovnání s inscenací P. Scherhaufera. „*Naopak V. Marčík nám je prezentoval jako divadlo jednoho herce, který suverénně zvládá jak epickou roli vypravěče, tak řadu dramatických postav Poutníka,*

²⁸⁷ Tamtéž.

²⁸⁸ Tamtéž.

²⁸⁹ Srovnej tamtéž.

²⁹⁰ Tamtéž.

²⁹¹ Zde bychom si dovolili s Ninou Malíkovou nesouhlasit (ačkoli uznáváme, že je to troufalé, vzhledem k jejímu rozhledu a zkušenostem a naší neznalosti a nezkušenosti). Jsme nicméně toho názoru, že věci, jež Marčík v Labyrintu explicitně vyjadřuje a prožívá, obsahuje v různé míře (v souvislosti s věkem a složením publika) každá z jeho her implicitně (a na konci představení, která Marčík uzavírá „poselstvím“ posléze i explicitně). K plnému jejich vyslovení dochází i při Moravských pašijích, Markově evangeliu, Jidášově pokušení či Dopisu Marii. Je otázkou, kolik z těchto inscenací z období prvopočátků jeho tvorby měla Nina Malíková možnost zhlédnout. Je samozřejmě pravda, že se Marčíkův scénický projev během let do určité míry vyvíjel a snad i zlepšoval. Nicméně, nemyslím, že by kdy „zaprodal svou komediantskou duši za divácký ohlas“, jak se v článku píše. Jeho divadlo není klasickým divadlem, ani divadlem klasicky loutkovým. Je alternativou k oběma a jako takové by nemělo být posuzováno na pozadí měřítek prvního či druhého. Z takového soudu nutně vzejde pokřivený, hrůzu či smích vyvolávající obraz, jak upozornil ve statí *Znaky divadelní* Peter Bogatyrev. (In *Souvislosti tvorby*. Praha: Odeon, 1971, s.139-161.) Považuje-li Nina Malíková prohršky proti ukázněnému jevištnímu projevu v jeho klasické, uhlazené, podobě (ledabylá výslovnost, civilní projev i pohyb po scéně) či výběr nedostatečně reprezentativního (vážného, těžkého či chcete-li „vysokého“) repertoáru za zaprodání se diváckému úspěchu, vnímá jeho hry, patrně, na pozadí u nás stále ještě platného přikázání strukturalismu, tedy převahy estetické funkce nad etickou (viz článek Věry Eliášové „Mezinárodní festival v Minoru“, *Loutkář* 1-2/97, s. 28.). U Marčíka však morální imperativ dominuje, jeho hry jsou na něm dokonce založeny. Jak jsme zmiňovali v úvodu, hraje divadlo právě proto, aby mohl svou pravdu, tu kterou žije a které věří, hlásat z pódia. Ona podmiňuje výběr látky i prostředků a postupů, kvůli ní Marčík navazuje vztah s divákem.

*Mámení, Vsehobuda.*²⁹² “ Ve svém článku také upozorňuje na důležitou roli vypravěčství jakožto prostředku k navázání kontaktu s publikem. I on si všímá scénografického ztvárnění světa, jež popisuje jako „*Mobilní superzavazadlo, symbolizující svět, které je postupně otevíráno a jeho “labyrintem” nás Poutník provází.*”²⁹³ “ Stejně jako Nina Malíková i on oceňuje působivost a autentičnost představení. „*Málo kdy člověk zažije tak intenzivní osobní zaujetí, přímo existenciální ztotožnění herce s tím, co hraje.*”²⁹⁴ “ Tato inscenace však nebude sbírat ovace jen u divadelních kritiků, ale získá si i srdce publika, které mu na 26. ročníku festivalu **Kopřiva** udělí **cenu diváka**. Ale to již předbíháme.

V polovině března 2012 vyrazil Teátr Víti Marčíka na „postní turné“ s *Moravskými pašijemi*. Příběh o smrti a zmrtvýchvstání Ježíše Krista zazněl tentokrát např. v Praze, Sušicích, Táboře, Brně, Valašském Meziříčí či Kutné Hoře. I o těchto Velikonocích připravil Marčík pro obyvatele Českých Budějovic unikátní smuteční průvod historickým centrem města.

*„Působivý průvod hrkačů mohli podobně jako v uplynulých letech potkat lidé v centru Českých Budějovic. Členové Teátru Víti Marčíka nechali ve čtvrtek večer, v pátek ráno a v pravé poledne ožít zvyk s hlubokými křesťanskými kořeny, který se váže k době velikonočního „Svatého týdne“. Za zvuků speciálních hrkačů a bubnů obešli centrum města a nahradili tak bití zvonů. V době velikonočních svátků od Zeleného čtvrtka večer, přes celý Velký pátek až do poledne o Bílé sobotě nesmí v kostele vyzvánět zvony. Říká se, že zvony odletěly do Říma. Proto se v čase, kdy mají zvony vyzvánět, zavedla tradice hrkání.“*²⁹⁵

Ponechme stranou faktické nedostatky článku týkající se této tradice (zvony nesmí vyzvánět do sobotní vigilie – večerní mše) i poměrně zavádějící vyjádření o „uplynulých letech“ (tuto „tradici“ Teátr poprvé oživil v uplynulé sezóně, tedy na jaře roku 2011) a věnujme se skutečnosti, že ani tentokrát nebyla v tisku odhalena divadelní povaha této akce. Celý průvod byl silně stylizovaný (černé fraky, cylindry či klobouky, bílé masky, velký kříž, jenž byl nesen) do smutečního, pohřebního průvodu. Na tradici hrkání samozřejmě navazoval, čerpal z ní, ale jeho prvotním záměrem nebylo pouhé její oživení. Jako každá pouliční performance i tato chtěla vyvolat reakci, provokovat a přimět k zamyšlení.

²⁹² PAVLOVSKÝ, Petr: Přelet nad loutkářským hnízdem. *Divadelní noviny*. [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: < <http://www.divadelni-noviny.cz/time-out-petra-pavlovskeho-no-463-prelet-nad-loutkarskym-hnizdem-2012-2>>.

²⁹³ Tamtéž.

²⁹⁴ Tamtéž.

²⁹⁵ Deník, 7.4.2012, s. 8.

V polovině dubna se Teátr vydal na Moravu, kde se s nejnovější inscenací zúčastnil, mimo jiné, kopřivnického festivalu nezávislého divadla **KOPŘIVA** a získal zde (jak jsme již prozradili) cenu diváka. Tomáš Rychetský, jeden z recenzentů hodnotících úroveň přehlídky, popisuje Marčíkovo vystoupení takto:

*„Jedna velká krabice a spousta kufrů. Co se v nich asi skrývá? Mnoho příběhů a zážitků, přitom jen jeden herec. Víť Marčík žije každým momentem, aby publiku sdělil své poselství. Stejně jako Jan Ámos Komenský ve své knize. Náročné téma zaobalené do úžasné vyčerpávající performance. Pohled na svět skrze velké křivé brýle a stále visící oprátka na krku. Energické hudební doprovody.“*²⁹⁶

Do konce měsíce zavítalo toto divadlo se svými představeními ještě do Jihlavy, Prahy, Lobeče a Českého Krumlova.

Začátkem května vydal se Teátr opět na festival **Titirimundi**. Pod jeho hlavičkou realizoval od 10 do 20. května v okolí Segovie 11 představení. Jednalo se opět o hry *Sněhurka a sedm trpaslíků* a *Bajaja*.

V červnu Marčík se svou společností putoval vlastí od města k městu. Jeho jméno se objevilo například v programu **Letní Letné na cestách**. Ta tohoto léta rozbalila své stanové město nejen v Olomouci (9. – 11.6.), jako roku předcházejícího, ale i v Ústí nad Labem (23. – 25.6.) a Lipnem nad Vltavou (1. - 8.7.). V první polovině července, těsně před divadelními prázdninami, rozjel se jihočeský potulný komediant do Belgie (Gente), aby ve čtyřech vystoupeních představil tamnímu festivalovému publiku svou *Sněhurku a sedm trpaslíků*. V srpnu pak hlásal svá poselství o lásce, co vítězí nad smrtí, a síle odpuštění například v Jemništi, Botanicusu či na Letní Letné v Praze (20. – 24.8.). Svou zatím poslední sezónu uzavřel zahraniční cestou, v jejímž rámci se zúčastnil mezinárodních festivalů **Emonnská promenáda** v Ljublani a **PUFF** v Koperu.

²⁹⁶ RYCHETSKÝ, Tomáš: Až do labyrintu srdce. *Kopřivové listy*. [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://koprivaprehlidka.blogspot.cz>>.

2.3.14. Teátr Víti Marčíka uvádí

2.3.14.1. inscenace starší (realizované již v předcházejících etapách divadla)

- Šípková Růženka (viz kapitola 1.2.1.5. Vítkovo divadlo uvádí)
- Jidášovo pokušení (viz podkapitola 1.2.1.5. Vítkovo divadlo uvádí)
- Robinson Crusoe (viz podkapitola 1.2.1.5. Vítkovo divadlo uvádí)
- Bajaja (viz podkapitola 1.2.1.5. Vítkovo divadlo uvádí)
- Zlatovláska (viz podkapitola 1.2.2.5. Divadlo Studna uvádí)

2.3.14.2. Inscenace znovu nastudované

- Sněhurka a sedm trpaslíků

Premiéra: jaro 2000 (účetní doklady 2000, s. 33.)

Scénář a režie: Vítězslav Marčík st.

Současná výprava: Simonetta Šmídová

Výroba loutek: Josef Hanusch, Petr Sláma

Účinkují: Vítězslav Marčík st. a Pavel Šmíd (od roku 2000)

Ocenění: - Premio al mejor espectáculo infantil na festivalu v Tolose
(Španělsko) 3. 12. 2005.

- cena Drac d'Or – Premio Ara titelles (cena katalánských
pořadatelů) na festivalu v Léridě (Lleida) 2010.

- Tři zlaté vlasy děda Vševěda

Premiéra: léto 2001 (účetní doklady 1994, str. 56)

Scénář a režie: Vítězslav Marčík st.

Výprava, výroba loutek: Vladimír Šopík

Hudba: Vítězslav Marčík st., Vítězslav Marčík ml.

Účinkují: Vítězslav Marčík st., Markéta Šlachťová (2001 – 2004)

Kateřina Marčíková (jaro 2007)

2.3.14.3. Inscenace nově uvedené

- Mystéria Buffa

Premiéra: 1. 11. 2000 v Prachaticích (neoficiálně Kamenná žába 26.10)

Scénář (adaptace) a režie: Vítězslav Marčík st.

Výprava: Vítězslav Marčík st.

Účinkuje: Vítězslav Marčík st.

Ocenění: Cena diváka Kopřiva 2010

- Setkání před Betlémem (nové nastudování Betlémského příběhu)

Premiéra: 6. 12. 2000 v pražském divadle Jiskra (dnes Divadlo K. Häckera)

Scénář a režie: Vítězslav Marčík

Výprava: Vítězslav Marčík st.,

Kostýmy: Kolektiv

Hudba: Kolektiv

Účinkují: Vítězslav Marčík st., Pavel Šmíd, Eva Juříčková, Markéta Šlachtová

Jitka Weinerová od roku 2004

- Elektrické divadlo

Premiéra: 19. 10. 2002 v Písku v Divadle Pod čarou

Scénář a režie: Vítězslav Marčík st.

Výprava: Simonetta Šmídová, Jan Šmíd, Vítězslav Marčík st.

Kostýmy: Simonetta Šmídová

Hudba: Vítězslav Marčík st.

Účinkují: Vítězslav Marčík st., Vítězslav Marčík ml., Pavel Šmíd, Jiří Šmíd,
Markéta Šlachtová

- Popelka

Premiéra: 9. 6. 2006 ve Vimperku

Scénář a režie: Vítězslav Marčík st.

Výprava: Vítězslav Marčík st., Eva Marčíková

Výroba loutek: Vítězslav Marčík ml., Eva Marčíková

Hudba: Vítězslav Marčík ml.

Účinkují:: Vítězslav Marčík st. a Vítězslav Marčík ml.
Ocenění: Kopřiva 2010 cena diváka

- Romeo a Julie

Premiéra: 9. 6. 2006 ve Vimperku
Derniéra: září 2011, Odry
Scénář (adaptace) a režie: Vítězslav Marčík st.
Výprava: Kolektiv
Hudba: Sergej Prokofjev, Johann Strauss ml., Guiseppe Verdi, Bedřich Smetana, Felix Mendelssohn Bartholdy, Fryderik Chopin, Aram Chačaturjan, Edvard Grieg, John Lennon, Paul McCartney a Orchestr Péro za kloboukem
Světelné efekty: Adam Berger/ Jaroslav Marčík
Účinkují: Vítězslav Marčík st., Vítězslav Marčík ml., Vojta Vrtek, Vít Schuster, Marek Vojtěch, Karel Zich, Pavel Šmíd, Eva Juříčková/ Jiří Šmíd (2010)

- Moravské pašije

Premiéra: (neoficiálně 13.2.2009, Drahotěšice) 10.3.2009 v českobudějovické Solnici
Scénář a režie: Vítězslav Marčík st.
Výprava: Vítězslav Marčík st., Eva Marčíková
Hudba: Vítězslav Marčík ml.
Světelné efekty: Vítězslav Marčík ml.
Účinkují: Vítězslav Marčík st., Vítězslav Marčík ml.
Ocenění: Kopřiva 2011, cena poroty za tvůrčí počín

- Labyrint světa

Premiéra: 5.2. 2012, klášterní sál České Budějovice
Scénář a režie: Vítězslav Marčík st.
Výprava: Eva Marčíková, Vítězslav Marčík st.
Výroba loutek: Eva Marčíková
Hudba: Vítězslav Marčík st.
Účinkuje: Vítězslav Marčík st.
Ocenění: Kopřiva 2012 – cena diváka

Závěr

V této diplomové práci jsme se pokusili zmapovat takřka třicetiletou divadelní činnost Vítězslava Marčíka. Dobrali jsme se jejích amatérských počátků zkraje osmdesátých let, kdy poprvé pocítil niternou potřebu (jevištního) sebevyjádření a spolu s přáteli založil v Rožnově pod Radhoštěm ochotnické autorské divadlo S.O.S. Během jeho účinkování v tomto souboru stalo se mu divadlo smyslem života. Byli jsme svědky jeho hledání nových forem a podob divadelní poetiky (motivovaného touhou nalézt spolu s nimi i sebe sama), jež jej přivedlo nejprve ke studiu na Lidové konzervatoři, účasti na seminářích pohybového divadla, koketování s polskou alternativní scénou a nakonec k angažmá v profesionálním divadle (Divadle M.). Zde se však nedokázal ztotožnit s principy fungování kamenného divadla, jež jeho svobodnému duchu neposkytovaly dostatek prostoru k vlastní seberealizaci a neumožňovaly mu spojit žité s na jevišti hlásaným, a rozhodl se „postavit na vlastní nohy“.

První jeho potulná divadelní společnost nesla název Vítkovo divadlo a její fungování bylo vymezeno roky 1992 až 1995. Jednalo se o zatím nejproduktivnější etapu Marčíkovy tvorby, během níž bylo uvedeno celkem jedenáct her²⁹⁷, s nimiž si postupně získával přízeň publika i pozornost tisku. Mohli jsme sledovat, jak se z tělocvičen a tříd mateřských - a později i základních - škol dostávají jeho hry na pódia divadel a kulturních domů, do ulic a na nádvoří zámků a hradů. Jeho jméno se počalo objevovat i v programech divadelních přehlídek. (Vůbec první zkušeností tohoto svérázného umělce byl FEMAD v září 1995, následovala Kopřiva v dubnu 1996, z níž si odvezl cenu publika.). Se zvědavostí jsme také přihlíželi tomu, jak se z nepatrných výpadů po okolí stávají stále delší a rozmanitější cesty a jak tento srdečný komediant svými bezprostředními výstupy postupně dobývá celou republiku. Zaměřili jsme se na toto „rozšiřování pole působnosti“ a snažili se jej, hlavně v prvních dvou etapách, co nejpřesněji zmapovat, neboť jsme si byli vědomi toho, že se jedná o informace jen obtížně dohledatelné²⁹⁸, jejichž zpracování a publikování budoucím badatelům v této oblasti usnadní práci.

Na cestě, kterou Vítězslav Marčík urazil svázán se souborem Divadla Studna Hosín (jejž v lednu roku 1996 založil spolu s manželi Kašparovými a z nějž o čtyři roky později

²⁹⁷ Šípková Růženka, Ten, který hledá smrt, Pacholátko, Jidášovo pokušení, Sněhurka a sedm trpaslíků, Markovo evangelium, Robinson Crusoe, Tři zlaté vlasy děda Vševěda, Jan Sarkander, Bajaja a Betlémský příběh.

²⁹⁸ Nám se tak povedlo učinit, jelikož jsme měli přístup k - v úvodu zmiňovaným - půdám a jejich „účetním tajemstvím“, která však zůstanou, čímž jsme si téměř jisti, očím nerodinných příslušníků skryta.

odešel, aby získal zpět svobodu tvůrčího ducha), byli jsme svědky uvedení dvou inscenací²⁹⁹, dalšího úspěchu na festivalových pódii³⁰⁰ a vůbec první účasti na zahraniční přehlídce³⁰¹. Během této etapy Marčikovy divadelní tvorby bylo lze pozorovat následující změny:

- 1) Jeho představení se ještě pevněji „usadila“ v prostorech kulturních zařízení a festivalů, na půdu základních a mateřských škol zavítala jen občas. Jejich žáci byli nicméně i nadále nejčastějšími Marčikovými spoluhráči v jeho divokých improvizacích.
- 2) Pověst, již si během uplynulých let vybudoval, otevírala mu dveře a vyprodávala sály. Není tedy divu, že zájem o jeho představení rostl a pořadatelé se ozývali sami, aniž by musel Marčík (či jeho kolegové z agentur) strávit hodiny jejich obvoláváním.
- 3) Ruku v ruce s tímto úspěchem šel samozřejmě i zájem médií. Ta stále častěji informovala o jeho vystoupeních a tu a tam přinesla dokonce i rozhovor.
- 4) Letní rozpis představení se přiblížil, co do počtu odehraných vystoupení, harmonogramu měsíců školního roku.

Aktuální divadelní společnosti, s níž je již po třináct sezón nerozlučně spjata nejen osobnost tohoto fenomenálního „aktivizátora“ publika, ale i jeho manažera Pavla Šmída, je Teátr Víti Marčíka. Pod jeho „praporem“ uvedl Marčík postupně šest nových inscenací³⁰², získal šest ocenění³⁰³ a zorganizoval projekt *Komedianti*. Provoz divadla se od minulých etap příliš nelišil. I nadále brázdil a brázdí českou zemi přinášeje pohlazení po duši malým i velkým. I nadále se účastnil a účastní divadelních přehlídek státního i mezinárodního rozsahu. Jejich počet však vzrostl a přibylo i cest za hranice naší vlasti. Během těchto třinácti let reprezentoval Teátr současnou českou scénu na festivalech ve Francii³⁰⁴, Slovinsku³⁰⁵, Itálii³⁰⁶, na Slovensku³⁰⁷, v Polsku³⁰⁸, Portugalsku³⁰⁹ a konečně pak ve Španělsku, kam je od května roku 2001 každoročně zván³¹⁰.

²⁹⁹ Adaptace slavné Rostandovy hry *Cyrano de Bergerac* a *Zlatovláska*.

³⁰⁰ Cena Vojty Šálka na festivalu Dítě v Dlouhé za inscenaci *Bajaja*.

³⁰¹ Sám na javisku, Trenčín, červen 1999.

³⁰² *Setkání před Betlémem*, *Mystéria Buffa*, *Elektrické divadlo*, *Popelku*, *Romea a Julii*, *Moravské pašije a Labyrint světa*.

³⁰³ Erika na Přeletu nad loutkářským hnízdem 1999 za inscenaci *Zlatovláska*, Cenu diváka na festivalu Titirijai v Tolose roku 2005 za inscenaci *Sněhurka a sedm trpaslíků*, Premio Drac d'Or na Fira de Títelles v Lleidě 2010 rovněž za *Sněhurku*, Cenu diváka na Kopřivě 2010 za *Mystéria Chacha* a 2012 za *Labyrint světa*, Cenu poroty za tvůrčí počín Kopřiva 2011 za inscenaci *Moravské pašije*.

³⁰⁴ Charleville – Mézieres 2000, 2004 a 2012.

³⁰⁵ Emonská promenáda 2005 a 2012, PUF 2005 a 2012.

³⁰⁶ Benavento 2007.

³⁰⁷ Sám na javisku – Trenčín 2002, 2003, Festival evropských nezávislých divadel – Košice 2002 a 2003,

Bábkářská Bystrica 2000, Bibiana – Bratislava 2001 – 2005, 2008, 2010.

³⁰⁸ Lodz 2001, 2011.

Bylo nám potěšením a ctí sbírat střípky tohoto mystéria, kdy se před našimi zraky z neznámého rožnovského elektrikáře zrodil Komediant, jehož jméno je skloňováno v nejednom zahraničním periodiku. Nakolik bude jeho stopa v historii českého alternativního divadla hluboká, ukáže čas. Do životů našich i dalších svých příznivců zapsal se však nesmazatelně. Krásně to vyjádřila jedna z jeho divaček: *„Milý Víto, děkuji vám za krásný svět hry a fantazie. Vždycky, když vidím vaše pohádky, zapomenu, že jsem stará a dospělá. Vždycky se vrátím do doby, kdy jsem byla malá, bez starostí a šťastná. Jo, a ještě vám děkuji za ta krásná moudra, co do svých pohádek vkládáte. Jsou to věci, které každý ví a zná, ale je třeba je pořád připomínat, protože by byla škoda je zapomenout.“*³¹¹

³⁰⁹ BIME – Evora 2007, 2009, FINFA – Lisabon 2006.

³¹⁰ Titirimundi 2001, 2003 - 2009, 20011, 2012, Mallorca – 2002, 2010, Titirijai - Tolosa, Alicante a Murcia 2005, 2007, Fira de Títelles – Lleida 2005, 2006, 2010, Redondela – 2005, 2008, 2009, Navideño 2007, Teatrália 2007 – Madrid, Albacete 2005, 2007, Sevilla 2006, 2010 a Tenerife 2007, antander – MAF 2009.

³¹¹ ANON: Sirena Sisa, 01/10/2007 17:53:43, Kniha návštěv. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: < <http://www.teatr.cz/kniha-2010.php> >.

Seznam použité literatury

KNIŽNÍ PUBLIKACE:

BARTOŠ, J.: Obrozenectí loutkáři. In *Dějiny českého divadla*. Svazek II. Praha: Academia, 1969, s. 186 – 194.

BOGATYREV, Peter: *Souvislosti tvorby (Cesty k struktuře lidové kultury a divadla)*. Praha: Odeon, 1971.

BROCKETT, Oscar G.: *Dějiny divadla*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1999.

DVOŘÁK, Jan: *Alternativní divadlo*. Praha: Pražská scéna, 2000.

HOŘÍNEK, Zdeněk: *Duchovní dimenze divadla aneb vertikální přesahy náboženských her*. Praha: Pražská scéna, 2004.

JUST, Vladimír: *Proměny malých scén*. Praha: Mladá fronta, 1984.

KOVALČUK, Josef: *Téma: Autorské divadlo*. Brno: JAMU, 2009.

MAGNIN, Charles: *Dějiny loutkového divadla v Evropě / 1*. Praha: AMU, 2005.

PAVLOVSKÝ, Petr: *Základní pojmy divadla. Teatrologický slovník*. Praha: Nakladatelství Libri&Národní divadlo, 2004.

ROUBAL, Jan: K obecným rysům alternativního divadla. In DVOŘÁK, Jan: *Alternativní divadlo*. Praha: Pražská scéna, 2000, s. 14 -22.

SRBA, Bořivoj: *Umění režie: k tvůrčí metodě režiséra Miloše Hynšta*. Brno: JAMU, 1996.

STEHLÍKOVÁ, Eva: *A co když je to divadlo?* Praha: Koniasch Latin Press, 1999.

ŠECHTLŮVI, Marie a Josef. MALÍK, Jan. DVOŘÁK, J.V.: *Svět loutek*. Hradec Králové: Kruh. 1978.

VELTRUSKÝ, Jiří: *Příspěvky k teorii divadla*. Praha: Divadelní ústav, 1994

VESELÝ, Jindřich: *O vlasti, vzniku a rozvoji loutek vůbec a o loutkářství českém zvlášť*. Rokycany: knihtiskárna Jos. B. Zápotočného 1912.

VOSTRÝ, Jaroslav: Drama: mezi literaturou a divadlem. In *Literatura mezi uměními*. České Budějovice: FF JCU, 2009, s. 55 – 73.

VOSTRÝ, Jaroslav: *Režie je umění*. Praha: AMU, 2009.

ZICH, Otakar: *Estetika dramatického umění*. Praha: Panorama, 1986.

NOVINOVÉ PŘÍSPĚVKY:

BOUČKOVÁ, Tereza. Marčík. (Poslední slovo). *Lidové noviny*, 23.7.2001, s. 12.

BRŮHOVÁ, Bedřiška. Vít a Marčík nabízel mystéria o nás. *Plzeňský deník*, 29.8.2001. s. 17.

ČTRNÁCT, Jiří: Loutkářská pouť na hradě Svojanově posedmé (O pouličním divadle, vkusu divadelního obecnstva a tamburaších). *Jitřenka* 1999, s. 73.

DOLEJŠÍ, Václav: Otec šesti dětí zahraje sám. *MF Dnes*, 16.7.2001, D/3.

DOLENSKÁ, Kateřina: Nejradši jsem pohádkář. *Loutkář*, 1/2007, s. 35 -37.

DOUBRAVA, Stanislav: Nad festival v Charleville – Mézières prostě není. *Loutkář*, 5/11, s. 335.

DUŠKOVÁ, Taťána: Tržní náměstí ožilo pouličním elektrickým divadlem. *Táborsko*. 35/2003, s. 5.

EDLOVÁ, Pavla: Cyrano odhodí klobouk ve Velharticích. *MF Dnes*, Kultura ze západních Čech, , 12.8.1999, s. 3.

ELIÁŠKOVÁ, Věra: Kurýr. *Loutkář*, 11/97, s. 231.

EXNAROVÁ, Alena: Přelet nad loutkářským hnízdem. *Amatérská scéna* 6/99, s. 17.

FIDLEROVÁ, Anna: Cestující divadélko Studna Hosín přivezlo do Karlových Varů opravdové lahůdky. *MF Dnes*, Karlovarsko/Kultura, 27.1.1999, s. 13.

GÁLIS, Radek: Naše divadlo se hodí do starých zákoutí. *Českobudějovický deník*, 28.8.2010, s. 6.

GÁLIS, Radek: Radši bych kradl slepice a opékal je za vsí. *Katolický týdeník*, Rodinná příloha Doma, č.17/2010, s. B.

HRDINA, Karel: Začal divadelní festival. *Jihočeské listy*, 22.9.2003, s. 4.

HRDINA, Karel: Komedianti se představí v Písku, *MF DNES*, 1.9.2004, C/11.

JAGOŠOVÁ, Kateřina: Člověk musí cítit, že je na správném místě. *Život* 8/2000, s. 3.

KLÍMA, Miloš: Děti, přijel k nám umělec. *Berounský deník*, 6.11.2001, s.17.

KOBLENC, Václav: Vimperské léto zahájí Marčík. *MF DNES*. 8.6.2006. s. D/3.

KONVIČKA, Zbyněk: Ostrov u Lomnice začíná být pro loutky malý. *Týdeník Písecké postřehy*, 19.8.2009, s. 6.

- MAKOJN, Karel: Tak vám nevím, říkala babička Marie Šestáková. *Loutkář* 5-6/99, s. 228.
- MÁLEK, Tomáš: Diváci Víťu Marčíka přinutí k přidavku. *MF DNES*, 11.6.2001, s. 3.
- MÁLEK, Tomáš: Elektrické divadlo potřebuje pohádku. *MF DNES*. Jižní Čechy. 18.4.2002, s. D3
- MÁLEK, Tomáš: Hra není jen fraškou. *MF DNES*, 1.11.2000, s. 5.
- MÁLEK, Tomáš: Komedianti se představi dnes v Plzni. *MF DNES*. Kraj plzeňský. 19.6.2002. s. D/4.
- MÁLEK, Tomáš: Komedianti navštíví dvě města v kraji. *MF DNES*. Karlovarský kraj. 17.6.2002. s. D/3.
- MÁLEK, Tomáš: Komedianti navštíví tři města v regionu. *MF DNES*. Jižní Čechy. 13.6. 2002. S. D/3.
- MÁLEK, Tomáš: Mladá fronta DNES s komedianty zavítá do Karlových Varů. *MF DNES*. Karlovarský kraj. 25.6. 2002. s. D/3.
- MÁLEK, Tomáš: Náměstí bude patřit divadlu. *MF DNES*, 14.7.2001, D/3.
- MÁLEK, Tomáš: Víťa Marčík v Budějovicích. *MF Dnes*, 20.7.2001, D/3.
- MALÍKOVÁ, Nina: Doširoka otevřené okno pro české loutkářství. *Loutkář* 2008/1, s. 27.
- MALÍKOVÁ, Nina: Marčíkův labyrint srdce. *Loutkář*, 3/2012, s. 117.
- MALÍKOVÁ, Nina: Přelet nad loutkářským hnízdem 2005 – 2009 aneb dalších pět let s Přeletem. *Loutkář*, 5/2010, s. 234.
- MAREČEK, Petr: Kolik může mít festival vrcholů? V Hradci i dvacet. *MF DNES*, 30.6. 2003, s. 3.
- MARČÍK, Vítězslav: *Komediant*, 1.4.2004, s. 1.
- MARČÍK, Vítězslav: Koupím starý řetízkový kolotoč. *Komediant*, 1.4.2004, s. 2.
- MARČÍK, Vítězslav: Prodám Šípkovou Růženku. *Komediant*, 1.4.2004, s. 2.
- MARČÍK, Vítězslav: Setkání s muži zákona. *Komediant*, 1.4.2004, s. 3.
- MARČÍK, Vítězslav: Úvodník. *Komediant*, 1.4.2004, s. 1.
- MASOPUSTOVÁ, Petra: Víťa Marčík vystoupí dvakrát. *Listy Strakonicka*, 21.8.1999, s. 11.
- MUNICIO GOMÉZ, J. A.: El títere como excusa. *El norte de Castilla*, 15.5.2001, s. 10.
- PLÁNKA, Juraj: *Pravá jarmočná nálada v centre Trenčína*, n.d.

POKORNÝ, Jakub: Svérázný jihočeský divadelník dělá z diváků herce. *MF Dnes*, Kultura ze severních Čech, 13.9.1999, s. 4.

RANDÁKOVÁ, Ludmila: *Zlatovláska od Víti Marčíka je jiná*. N. d.

RUMLER, Martin: Marčík navštíví Lipnici a Jihlavu. *MF DNES*. Českomoravská vrchovina, 21.9.2001. Vysočina, D/3.

SESMA, S. Manuel: Un cuentista juguetón. *El Adelantado de Segovia*, 15.5.2001, s. 14.

STEHLÍKOVÁ, Eva: Mystéria ve Mlejně. *Divadelní noviny*, 2.5.2001, s. 17.

STUHLÍKOVÁ, Jitka: Děti, až budete mít děti a přijdete s nimi na Zlatovlásku, řeknete – Tedy ten pán udělal kus práce! Host na víkend. *Top Víkend* č. 29, 17.7.2004, s. 11-12.

ŠUSTROVÁ, Alena: Jsem šťastný za nejistou svobodu. *Region Beroun* 11/2005, s. 5.

VANĚČEK, Jaroslav: Hosínští loutkáři si získali také diváky na festivalu ve Francii. *MF DNES*, 2.10.2000, s. 3.

VANĚČEK, Jaroslav: Komediant z Drahotěšic se chystá s loutkami do ciziny. *Zemské noviny*, 12.6.2000, s. 9.

VLČEK, Zdeněk: Spojení divadla, filmu a loutek v KD Crystal. *Českolipský deník*. 7.11.2002, s. 14.

ZAJÍCOVÁ, Jana: Baví mě ptákoviny, *AD*, 6/2000, s.10 -11.

(AD): I venku bude dnes v noci živo, *Chebský deník*, 7.9.2001, s. 20.

(JČR): Začal divadelní týden. *MF Dnes*, 18.7. 2001, D/1.

(RED): Marčík zkouší Betlémský příběh. *MF Dnes*, Jižní Čechy, 27.11.2001, D/4.

(ZE): Vít'a Marčík hraje Cyrana, *MF Dnes*, Kultura z jižních Čech, 22.3.2000. s. 4.

Články, jejichž autory se nám nepodařilo dohledat:

Advent se letos těší velké návštěvnosti. *Rakovnický deník*, 13.12. 2002, s. 18.

Betlémský příběh originálně, *Táborské listy*, 9.12.95, s. 10.

Divadlo Studna poodkryje pravdu. *Listy Prachaticka*, 10.12.1999, s. 14.

Divadlo Viťu Marčíka pre veľký úspech pridalo predstavenie. *Deník Korzar*. Košice. 25.11.2002, s. 14.

Do Olomouce vtrhnou potulní komedianti. *Olomoucký den*, 2.9.2004, s. 9.

N.d.: Kam můžete zavítat za kulturou. *Českobudějovické listy*, 17.12.2002, s. 16.

Komedianti ožíví ulice Olomouce. *MF DNES*, 1.9.2004, s. C/11.

Nejmladšímu herci byl rok (Pozastavení nad přijetím druhého člověka), *Českobudějovické listy*, 27.12.1995, s. 9.

Opět přijde paní zima. *Listy Prachaticka*, 15.11.1995, s. 9.

Pohádkou, písničkami a kejklířskými čísly. *Olomoucký den*, 3.9.2004, s. 1.

AFORO. 5/2003. Instituto Municipal de cultura de Burgos, s. 4.

Bulletin Divadla Hudby. Olomouc: leden 2008.

Bulletin 5. ročníku divadelního festivalu Sám na javisku. Trenčín: agentura Kvart, 1999, s. 5.

INTERNETOVÉ SERVERY:

- *Ceskatelevize.cz* [online]. 2007[cit. 2013 - 04-17]. Česká televize. Dostupné na WWW: <[http://www.ceskatelevize.cz/tv-program/hledani/?filtr\[slova-casti\]=Noc s Andělem&stranka=14](http://www.ceskatelevize.cz/tv-program/hledani/?filtr[slova-casti]=Noc s Andělem&stranka=14)>.
- *Denik.cz* [online]. 2005-2012 [cit. 2013-04-23]. Deník. Dostupné z WWW: <<http://www.denik.cz/>>.
- *Divadelni-noviny.cz* [online]. 2010 -2012 [cit. 2013-04-23]. Divadelní noviny. Dostupné z WWW: <<http://www.divadelni-noviny.cz/>>.
- *Eladelantado.com* [online]. 2001-2012. [cit. 2013-04-23]. El adelantado. Dostupný z WWW: <<http://www.eladelantado.com/>>.
- *Koprivafest.cz* [online]. 2011-2012 [cit. 2013-04-23]. Kopriva. Dostupné z WWW: <<http://www.koprivafest.cz/rekli-o-Koprive/>>.
- *Koprivaprehlidka.blogspot.cz* [online]. 2010-2012 [cit. 2013-04-23]. Koprívové listy. Dostupné z WWW: <<http://koprivaprehlidka.blogspot.cz>>.
- *Loutkar.cz* [online]. 2006 – 2012 [cit. 2013-04-23]. Loutkář. Dostupný z WWW: <<http://www.loutkar.eu/index.php?id=372>>.
- *Mafasantander.com* [online]. 2009. [cit. 2013-04-23]. MAF. Dostupný z WWW: <http://www.mafasantander.com/noticias/la_fantasia_se_va_de_calle>.
- *Teatr.cz* [online]. 2004-2012 [cit. 2013-04-23]. Teatr Víti Marčíka. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/>>.
- *Titirimundi.com* [online]. 2001-2012 [cit. 2013-04-23]. Titirimundi. Dostupné z WWW: <<http://www.titirimundi.com/>>.

- *Unima.idu.cz/cs* [online]. 2001-2012 [cit. 2013-04-23]. UNIMA. Dostupné z WWW: <<http://unima.idu.cz/cs/>>.

INTERNETOVÉ ŘÍSPĚVKY:

ANON: Divák co se nebavil. 17/04/2011 16.50:03. Kniha návštěv. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/kniha-2010.php>>.

ANON: Dominika 08/11/2011 17.58:48. Kniha návštěv. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/kniha-2010.php>>.

ANON: Drahomíra 12/11/2011 23.42:39. Kniha návštěv. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/kniha-2010.php>>.

ANON: Loutky od roku nula. *UNIMA* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.unima.idu.cz/cs/loutky-od-roku-nula>>.

ANON: Ročník 2010. *Kopriva*. [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.koprivafest.cz/Rocnik-2010/>> .

ANON: Sirena Sisa, 01/10/2007 17:53:43, Kniha návštěv. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/kniha-2010.php>>.

MARČÍK, Vítězslav: Madrid – vánoční festival. *Teátr Víti Marčíka* [online]. 22.2.2007 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://zapisnik.teatr.cz/2007/02/22/madrid-vanocni-festival>>.

MARČÍK, Vítězslav: Mallorca aneb zajímavé historky z cesty. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/mallorca.php>>.

MARČÍK, Vítězslav: Lidičky přišla k nám smrt. *Teátr Víti Marčíka* [online]. 7.9.2007 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://zapisnik.teatr.cz/2007/09/07/lidicky-prisla-k-nam-smrt>>.

MARČÍK, Vítězslav: Patnáctý den 19.5. 2001, neděle. Deníček komedianta. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/denicek14.php>>.

MARČÍK, Vítězslav: Sedmý den 11.5.2001. Deníček komedianta. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/denicek7.php>>.

MARČÍK, Vítězslav: Šťastné a veselé. *Teátr Víti Marčíka* [online]. 12.12.2007 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://zapisnik.teatr.cz/2007/12/12/stastne-a-vesele>>.

MARČÍK, Vítězslav: Teatrálíe – 2007. *Teátr Víti Marčíka* [online]. 18.3.2007 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://zapisnik.teatr.cz/2007/03/18/teatralie-07>>.

MARČÍK, Vítězslav: Zpráva o jednom zázraku. *Teátr Víti Marčíka* [online]. 22.2.2007 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://zapisnik.teatr.cz/2007/02/22/zprava-o-jednom-zazraku>>.

MERINO, Pedro L.: 40 años de Semana cultural. *El adelantado de Segovia* [online]. 1.5.20011 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z www: <http://www.eladelantado.com/noticia/provincia/123987/40_anos_de_semana_cultural>.

NOHÁČ, Jan: Labyrint světa v dramtizaci Víti Marčíka poprvé v Praze. *Loutkář* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.loutkar.eu/index.php?id=372>>.

PAVLOVSKÝ, Petr: Přelet nad loutkářským hnízdem. *Divadelní noviny*. [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.divadelni-noviny.cz/time-out-petra-pavlovskeho-no-463-prelet-nad-loutkarskym-hnizdem-2012-2>>.

RYCHETSKÝ, Tomáš: Až do labyrintu srdce. *Kopřivové listy*. [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://koprivaprehlidka.blogspot.cz>>.

ŠMÍD, Pavel: Divadelní týden na Piaristickém náměstí v Českých Budějovicích. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

ŠMÍD, Pavel: Španělsko 2005. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

ŠMÍD, Pavel: Festival v Charleville – Mezieres. *Teátr Víti Marčíka* [online]. 22.2.2007 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://zapisnik.teatr.cz/2007/02/22/festival-v-charleville-mezieres.php>>.

ŠMÍD, Pavel: Komediant Boží. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

ŠMÍD, Pavel: Komedianti (moc nás to bavilo, příští rok zas). *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

ŠMÍD, Pavel: Komedianti 03. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

ŠMÍD, Pavel: Lodz. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

ŠMÍD, Pavel: Pavel - Teátr Víti Marčíka 29/06/2011 ,08.10:06. Kniha návštěv. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/kniha-2010.php>>.

ŠMÍD, Pavel: Pohádka Dlouhý, Široký a Bystrozraký natočena. *Teátr Víti Marčíka* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

ŠMÍD, Pavel: Pohlednice a trička. *Teátr Víti Marčika* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

ŠMÍD, Pavel: Setkání, svět je malý. Deník z cest po španělsku 2005. *Teátr Víti Marčika* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/2005-denidek-setkani-svet-je-maly.php>>.

ŠMÍD, Pavel: Španělské turné. *Teátr Víti Marčika* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>

ŠMÍD, Pavel: Tak jen útržky a pár vzpomínek. Deník z cest po Španělsku 2005. *Teátr Víti Marčika* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/2005-denidek-tak-jen-utrzky-a-par-vzpominek.php>>.

ŠMÍD, Pavel: Úvod – Deníček komedianta. *Teátr Víti Marčika* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/denicek-uvod.php>>.

ŠMÍD, Pavel: Úvod. Deník z cest po španělsku 2005. *Teátr Víti Marčika* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/2005-denidek.php>>.

TELČER, Petr: Petr Telčer o teátru Víti Marčika. Zápisník. *Teátr Víti Marčika*. [online]. 2.10.2010 [cit. 2013-04-23]. Dostupný z WWW: <<http://zapisnik.teatr.cz/2010/10/02/petr-telcer-o-teatru-viti-marcika>>.

ZAJÍC, Vladimír: Živé divadlo a film. Kritika: „Bio iluzion – elektrické divadlo“. *Teátr Víti Marčika* [online]. 8.12.2004 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/archiv.php>>.

ZAJÍC, Václav: Kritika Bajaja. Archiv. *Teátr Víti Marčika*. [online]. 8.12.2004 [cit. 2013-04-23]. Dostupný z WWW: <www.teatr.cz/kritika-bajaja.php>.

ZÍMA, Pavel: Štěpán, Matouš, Věrka a Pavel Zímovi 16/01/2012 19.19:30. Kniha návštěv. *Teátr Víti Marčika* [online]. [cit. 2013-04-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.teatr.cz/kniha-2010.php>>.

Titirimundi llega esta tarde al mercado de la Albuera noc los checos Vita Marcika. *El adelantado – Segovia* [online]. 9.5.2011 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z www: <http://www.eladelantado.com/noticia/local/124549/titirimundi_llega_esta_tarde_al_mercado_de_la_albuera_con_los_checos_vita_marcika>.

Ostatní prameny:

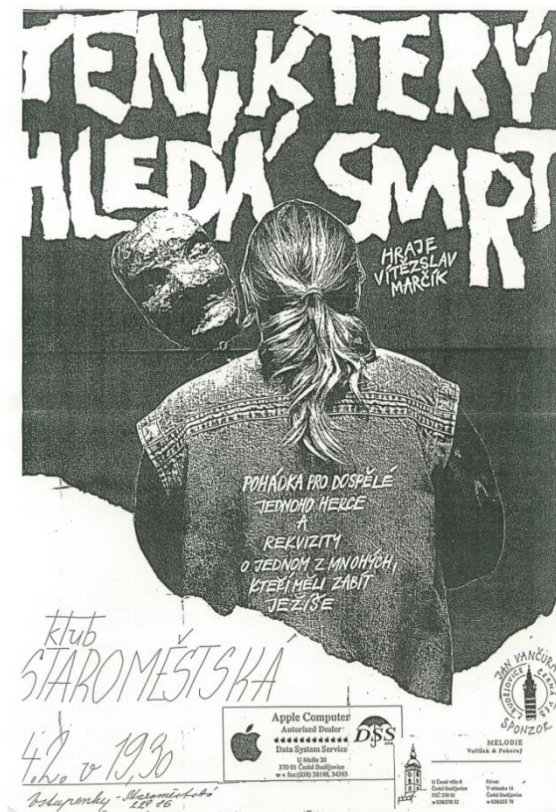
Osobní korespondence Kateřiny Hořínkové.

Osobní doklady Vítězslava Marčika.

Osobní korespondence Vítězslava Marčika.

Účetní doklady Vítězslava Marčika.

Příloha 3: Plakát k inscenaci *Ten, který hledá smrt*

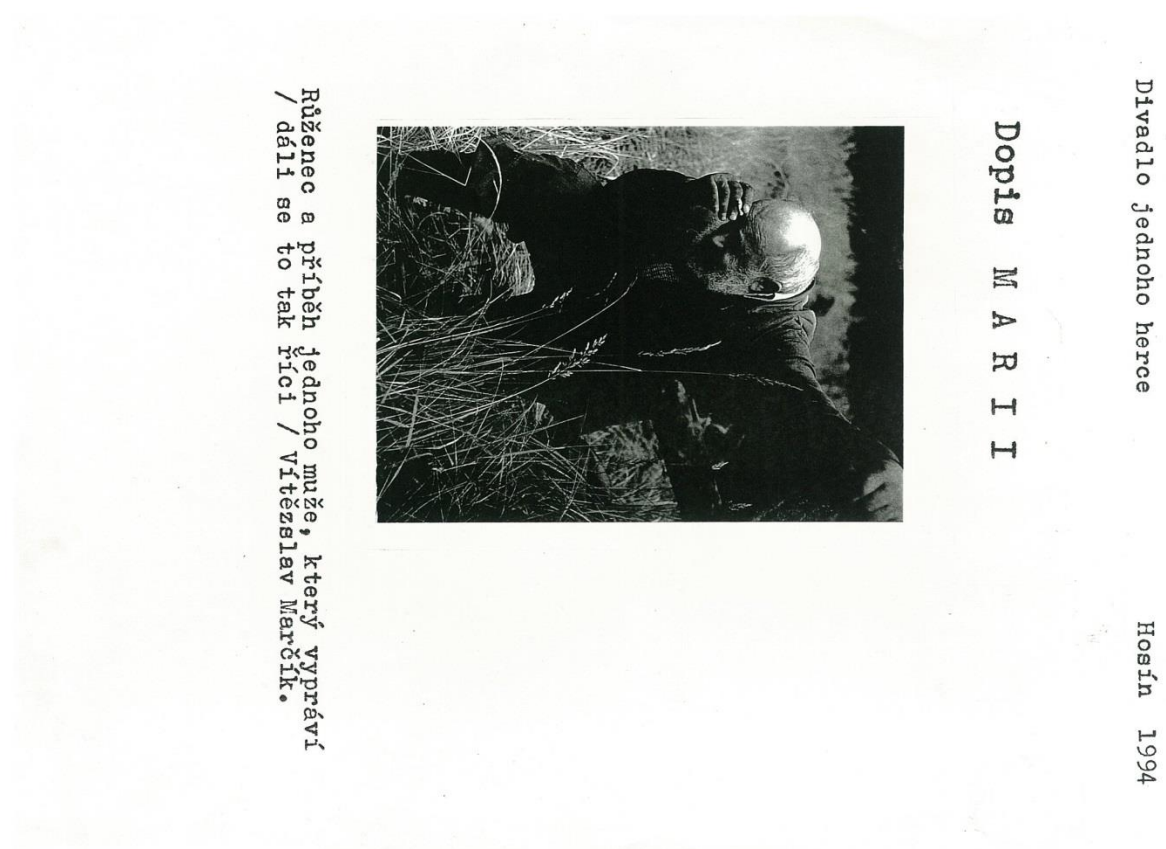
Příloha 4: Program Teátru z léta 2000

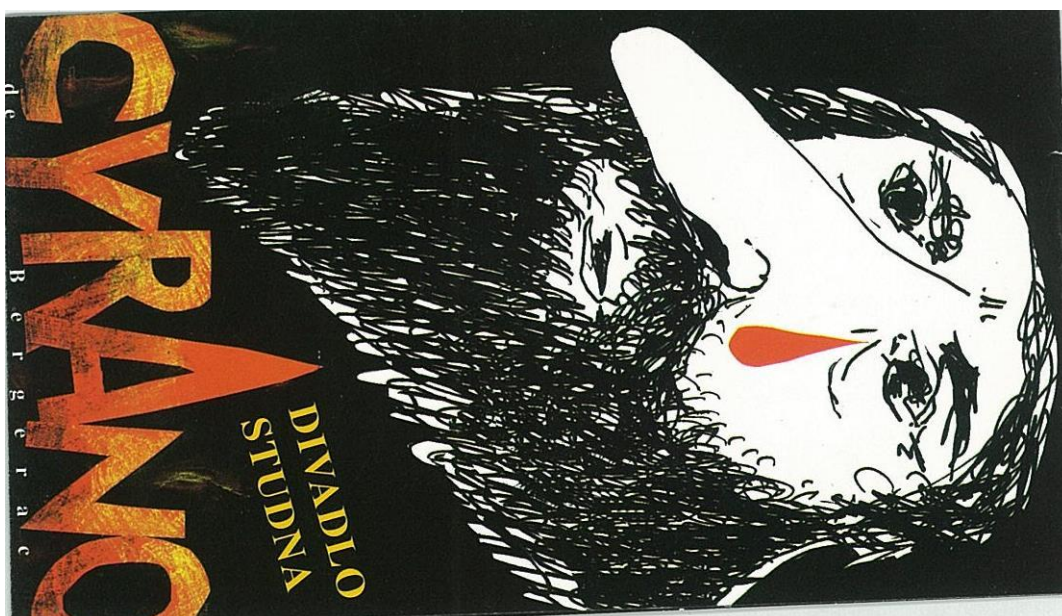
Příloha 5: Plakát k inscenaci *Jidášovo pokušení*

Příloha 6: plakát k inscenaci *Dopis Marii*

Příloha 7: Plakát k inscenaci *Cyrano de Bergerac*

Příloha 8: Plakát k inscenaci *Robinson Crusoe*

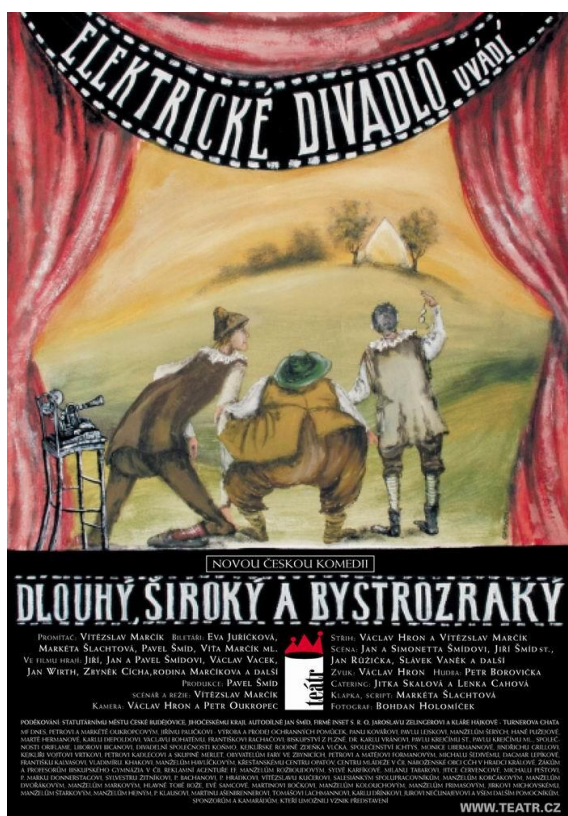
Příloha 9: Plakát k inscenaci *Betlémský příběh*

Příloha 10: Pohlednice – propagační materiál k inscenaci *Elektrické divadlo*

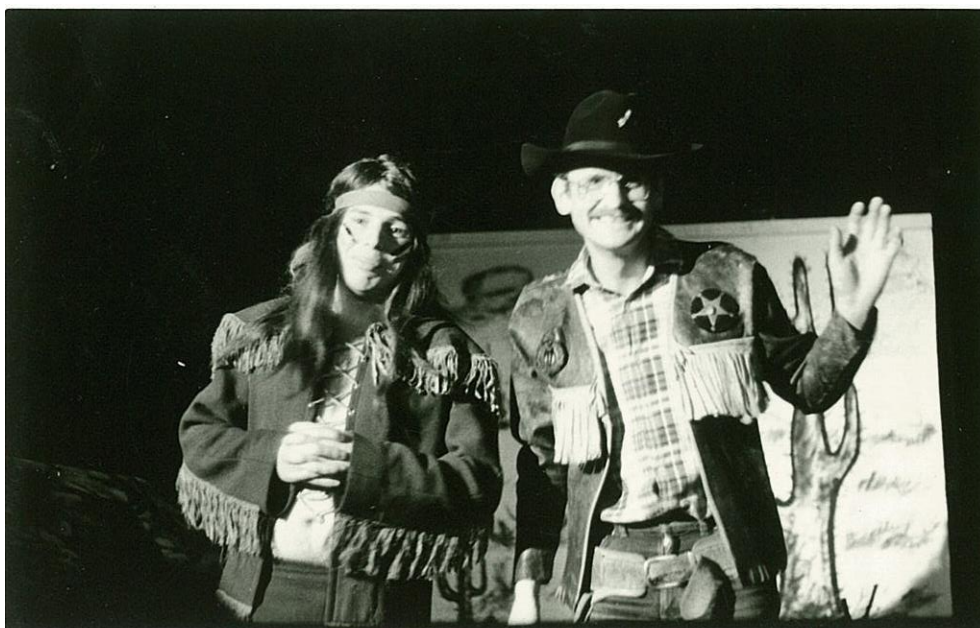

Příloha 11: Plakát k inscenaci *Elektrické divadlo*

Fotografie z vystoupení

Příloha 12: Vinetou (rožnovská S.O.S., z let 1985 - 1988)

Příloha 13: Šípková Růženka (léto 2009)

Příloha 14: Sněhurka a sedm trpaslíků (S Pavlem Šmídem, Španělsko, 2005)

Příloha 15: „Děkovačka“ se všemi asistenty, Robinson Crusoe

Příloha 16: Robinson Crusoe

Příloha 17: Tři zlaté vlasy děda Vševěda (Vítkovo divadlo, s Renatou Zewlovou)

Příloha 18: Tři zlaté vlasy děda Vševěda (Divadlo Studna, s Alenou Švecovou-Kašparovou – vede „košiláka“)

Příloha 19: Tři zlaté vlasy děda Vševěda (TeátrVítí Marčíka, se synem Vítězslavem)

Příloha 18: Tři zlaté vlasy děda Vševěda (Teátr Víti Marčíka)

Příloha 19: Komediantské ležení, scéna připravena pro inscenaci Tři zlaté vlasy děda Vševěda

Příloha 20: Bajaja (Teátr Víti Marčíka)

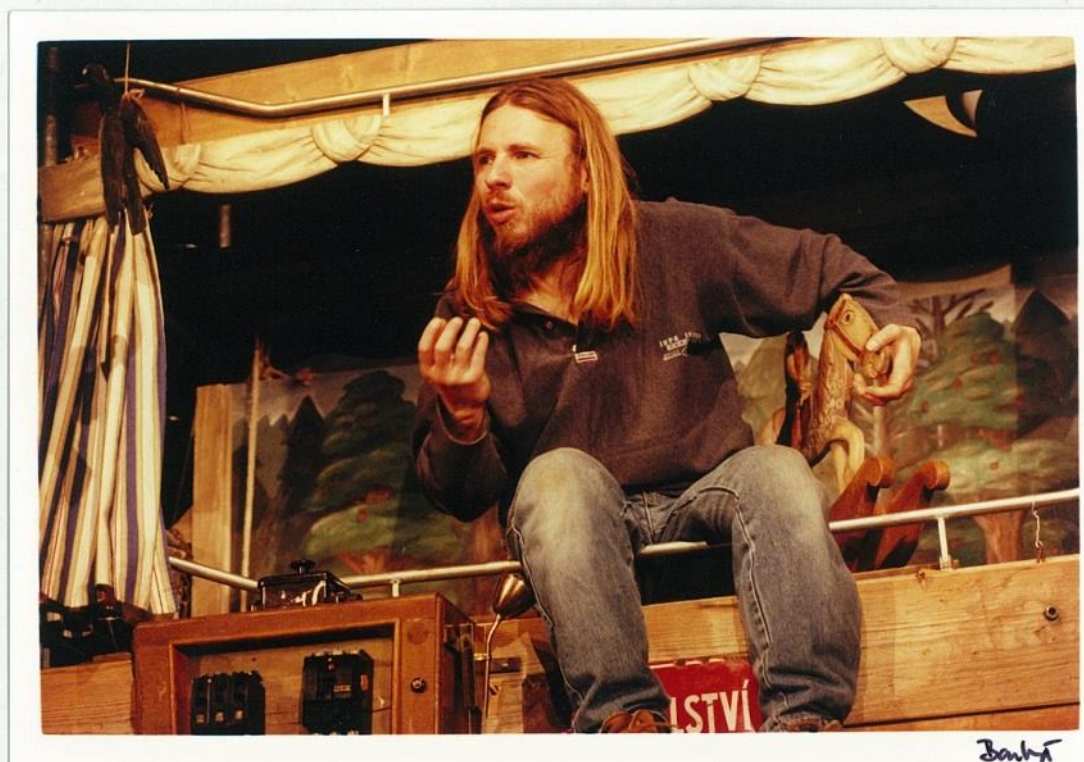
Příloha 21: Bajaja (Teátr Víti Marčíka)

Příloha 22: Cyrano de Bergerac (Divadlo Studna, s Josefem Kašparem, Alenou Švecovou-Kašparovou a Romanem Spáčillem)

Příloha 23: Zlatovláška (Teátr Víti Marčíka)

Příloha 24: Setkání před Betlémem (Teátr Víti Marčíka, s Pavlem Šmídem a Markétou Šlachtovou)

Příloha 25: Spanilá jízda (Teátr Víti Marčíka)

Příloha 26: Mystéria Chacha (Teátr Víti Marčíka)

Příloha 27: Elektrické divadlo (Teátr Víti Marčíka)

Příloha 28: Romeo a Julie (Komedianti, zleva: Karel Zich, Marek Vojtěch, Eva Juříčková, Vítězslav Marčíkem st., Vítězslav Marčík ml. a Vít Schuster).

Příloha 29: Labyrint světa (Teátr Víti Marčíka)

Příloha 30: Chybí pramen. Titirimundi 2003

A N°1 MUNDO

LENTA DINARIO

12

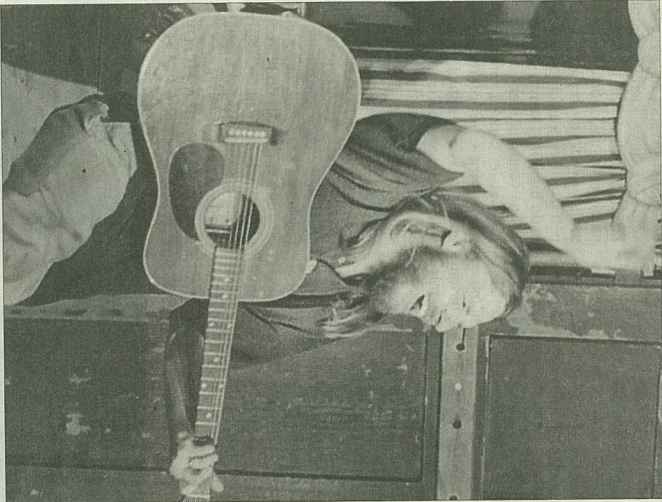
www.mer2playola.com

EZNO* en todas las plataformas	ZARATIAN
ALLABOUT ROXY	DIC CINECITE
ALAMANCA	LEON
SEGOVIA	VAM GOGH
MIRO	SORIA
BURGOS	REX
BURGOSS	BURGOS
GOLAN C. PALM	ABACO

Příloha 31: Recenze na Zlatovlásku (1999/2000).

recenze

Zlatovláška od Víti Marčička je jiná

Vita Marčič hraje v pohádce **FOTO: MAFK - JAROSLAV SYBĚK**

Již řadu let existuje v našem regionu Divadlo Víti Marčička, se kterým se v Českých Budějovicích můžete nejčastěji setkat v Divadle Pod čepicí: podobným Vítovým titulem pro děti je Zlatovláška.

Ta se však od původní báčchorky liší již ve svých základních dějích. V pohádce například vystupuje drak Ohnivák, z jiné Erbenovy pohádky se vnutila liška Ryška a jirk Zlatovlášku nevybere z dvanacti panen, ale

naide ji záludně ukrýrou kdesi v tajné komnatě. Dětem ale tyto předem ohlášené změny nevadí a nadšeně jdou s předloženým příběhem.

Pohádka se zdá být odehrává v malém kulturním divadle s plochými loutkami (pro vývarné stránce nic výjimečného, částečně je vynesena před toto jeviště a hlavním hrdinou se stává herec. Avšak těžší představení nespočívá ani tak v samotném příběhu o Zlatovláš-

ce jako v akcích, které pohádkové dění doprovázejí. Jde o komentáře k pohádce, i mimo živé nefunkčnosti neprůmyslných hrajících objektů, dmyšlůných hejblů, kterých je na scéně pino, například starý elektrický jiskřák fungující jako spouště hudy či kuň vyrobený, kromě jiného, z vysloužilého šitko stroje.

Vita Marčič se nikterak nestylizuje, ba ani nehráje, jednoduše na scéně je. Nema žádný problém se svým jevištním projevem. Lepše řečeno, problém by se našel, a nejen jinononace, artiklace, ... také pohyb po scéně je jaksi ležerit, ale ze sportně herecké techniky si Marčič nic nedělá. Přesto, a nejspíše právě proto (což rozhodně nejlze zobečnovat či doporučnovat, dokáže tímto způsobem navázat s divákem téměř okamžitě nemucený kontakt. S řadami sobě vlastní se obrací k loutkám, dětem i dospělým. Volnost, kterou si dopřává, rozhodně přispívá nejen k vzájemné komunikaci, ale i ke sportovnímu přímému spojení, a to nejen detského diváka. Na jevišti více či méně nadšeně spolupracují i paní učitelky. Vyvra k účasti dospělých diváků je potřeba daleko více intuíce i odvhy. Ale to je ržko samotného aktera, který tak musí být připraven improvizovat. Tato zdatlost však tomuto herci potře nedělá. Jednotlivá představení se tak mohou vyvíjet poněkud odlišně, to je právě přínos, proč Vít Marčička hraí baví, a to je znát. Nejvíce se však samozřejmě baví děti.

LUDMILA RADÁKOVÁ
Autorke je divadelní kritička

Divadlo Víti Marčička - Vita Marčič: Zlatovláška. Režie Vita Marčič, výprava Vita Marčič, výprava Vita Marčič. Premiéra května 1999. Cena UNIMA - Erik za nejlepší inscenaci roku 99.